

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవారపత్రిక

ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEKLY

11-8-48

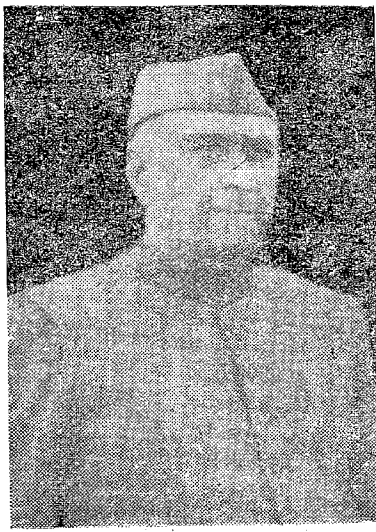
వెల 4 అణాలు

స్వతంత్రభారత అధినివేశరాష్ట్రాల గవర్నర్లు - ప్రధాన మంత్రులు.

గవర్నర్లు

సర్ ఆర్చబాల్ఫురై
(మద్రాసు.)

మహారాజ్ సింగ్
(బొంబాయి.)

సరోజినీ నాయుడు
(యు. పి.)

మంగల్ దాస్ పక్వాసా
(సి. పి.)

చందూలాల్ త్రివేది
(ఈస్ట్ బెంగాల్)

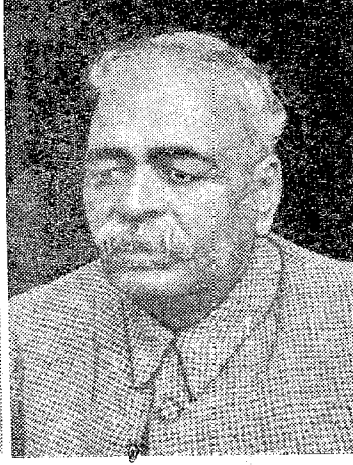
ప్రధాన మంత్రులు

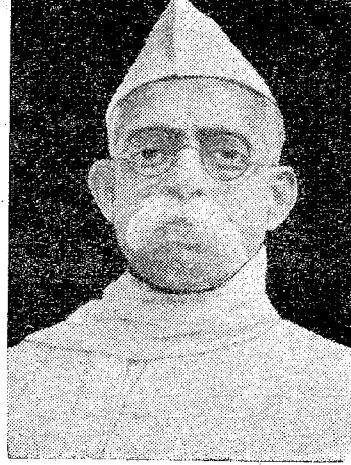
రామస్వామి రెడ్డియార్ మద్రాసు, బి. జె. ఖేర్ (బొంబాయి)

నల్లభపంత్ (యు. పి.)

శుక్లా (సి. పి.)

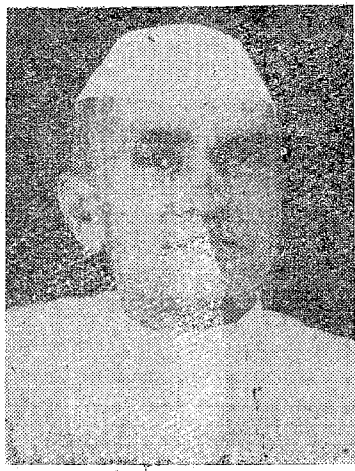

నోపీచంద్ భార్గవ (ఈస్ట్ బెంగాల్)

గవర్నర్లు

ఆనంద్ ఆరీః
(బరిస్సా)

డాక్టర్ కె. యల్. కట్టా
(ప. బెంగాల్)

సర్ అక్బర్ హైదరి
(అస్సాం)

ఆనంద్
(బీహార్)

ప్రధాన మంత్రులు

మేహతబ్, (బరిస్సా)

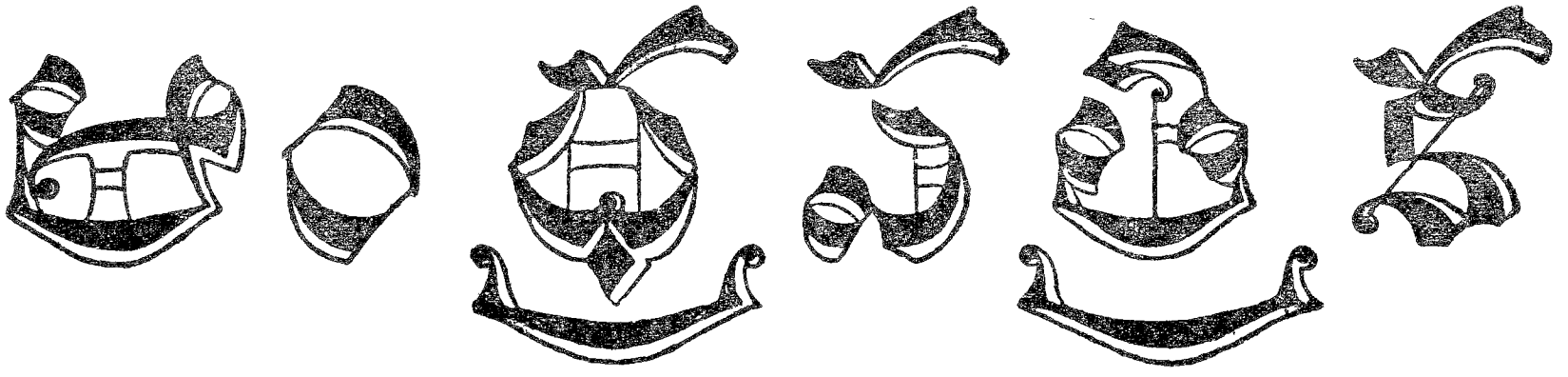
బి. స. రాయ్ (ప. బెంగాల్)

బాల్గోలాయ్ (అస్సాం)

శ్రీ కృష్ణసిన్హా (బీహార్)

సంవత్సర చందా రు. 12-0-0

విడివ్రతిక అకాళు 0-4-0

ప్రతిబుధవారమున ప్రకటింపబడును

ఓరు శేయవి యొనరించిన నరవర! యప్రియము తన మనఃబున కగు దా

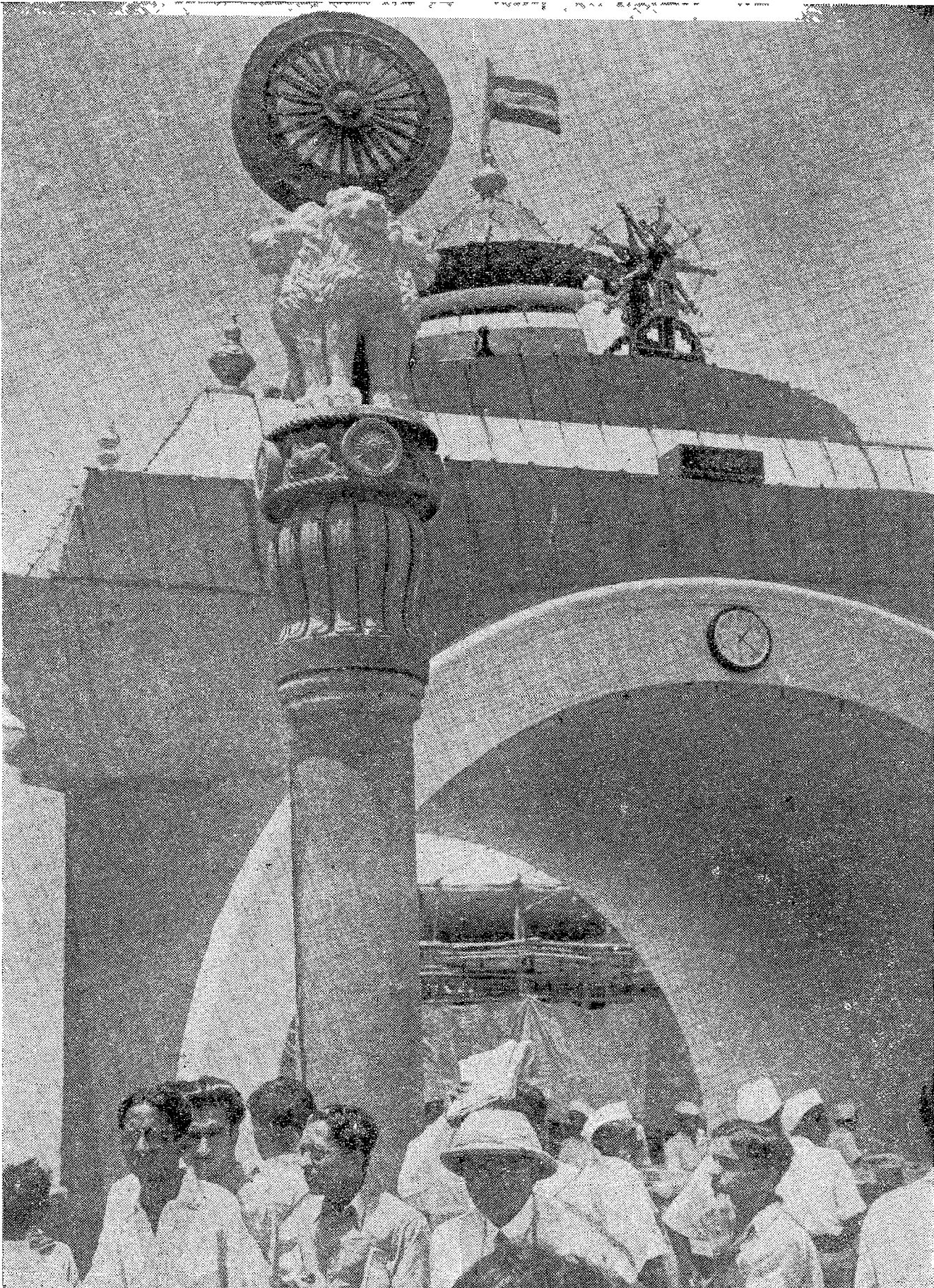
నొరులకు నవి నేయకునికి వరాయణము పరమధర్మ పథముల కెల్లఁగ. (మహాభారతము)

సంపుటము 40

సంచిక 48

Founder: K. NAGESWARA RAO.

సర్వధారి సంవత్సర శ్రావణ శుద్ధ సప్తమి బుధవారము

“స్వతంత్ర భారత్”

ఆంధ్ర పత్రిక

1948-వ సం॥ ఆగస్టు నెల 11-వ తేది బుధవారము

స్వాతంత్ర్యోత్సవము

నిన్న మొన్నవలె నున్నది! కాని భారతదేశము స్వేచ్ఛను పొంది అపుడే ఏడాది గడచినది. ఆగస్టు 15 న యావ ద్భారతప్రజలు ప్రథమ స్వాతంత్ర్య వార్షికోత్సవమును జరుపుకొన నున్నారు.

కడచిన సంవత్సరమున భారతదేశము ఇది వరకు ఏదేశము కనివిని ఎరుగని విషయ సమస్యల నెదుర్కొనినది. తక్షణ స్వాతంత్ర్య సిద్ధికొరకు జాతీయ నాయకులు దేశవిభజనను అంగీకరించిరి. స్వాతంత్ర్యము సిద్ధించినదను సంతృప్తి కలిగినదికాని, దేశము అష్టాష్టములపాలైనది. విభజనకు అంగీకరించిన పరిష్కార మగు ననుకొనిన సమస్యలు సమసిపోకపోగా మరింత విషమించినవి. ఈ కష్టము లన్నిటిని అధిగమించుచు దేశము అరాజకము పాలు కాకుండ చూడ గలుగుటయే భారత ప్రభుత్వము సాధింపగలిగిన మహాత్కృష్టకార్యము. మన నాయకుల మహత్తర ప్రతిభకు ఇంతకన్న వేరు నిదర్శన మక్కరలేదు. బిటను అధికార ప్రదానము చేసి దేశమును ఏ స్థితిలో వదలివెళ్ళిరో గమనించిన ఈ అంశము సులభముగ వ్యక్తము కాగలదు. భారతదేశమును రెండుగ విభజించుట మాత్రమే కాదు. తమ సార్వభౌమాధికారము తిరిగి సంస్థానములకే ప్రాప్తమగునని ప్రకటించి ప్రతి సంస్థానమును సర్వ స్వతంత్రముగ చేసి భారతదేశము అనేక రాజ్యములుగా విడిపోవు ప్రమాదమును సృష్టించిరి. అనగా తాము ప్రథమమున రాజ్యాధిపత్యము వహించినపుడు దేశము ఏ స్థితిలో నున్నదో అదే స్థితియందు వదలివెళ్ళిరి. తాము నిర్మించిన ఏకపరిపాలనా యంత్రమును భగ్నపరచి పోయిరి. దానికితోడుగ లీగు నాయకులు తమ వాగ్దానములకు కట్టుబడి యుండలేదు. వీటి ఫలితము అధికార ప్రధానము జరిగిన కొద్దిదినములకే కనుబడ నారంభించినది.

1946 సం॥న లీగు మంత్రివర్గము లున్న రాష్ట్రములందు జరిగిన దురంత

ములు కాంగ్రెసు దేశవిభజనకు అంగీకరించుటకు కారణమైనది. కాని అప్పటికి కూడ ముస్లిములకు సంతృప్తి కలుగలేదు. కాంగ్రెసు మతసూత్రము ననుసరించి దేశవిభజనకు అంగీకరింపలేదు. ద్వితీయ సిద్ధాంతమును ఒప్పుకొనలేదు. ముస్లిములీగు మాత్రము ఆసిద్ధాంతమును కంటిపెట్టుకొనియే వ్యవహరించినది. దాని ఫలితముగ ముస్లిమేతరుల జీవితము పాకిస్థానులో సరక ప్రాయమైనది. ముస్లిములు వారిని పెట్టిన బాధలు మధ్యయుగమునాటి హింసాకాండను జ్ఞప్తికి తెచ్చినవి. దానితో హిందువుల వలన ప్రారంభమైనది. ఇలా వచ్చిన లక్షలాది జనమునకు భారత ప్రభుత్వము నిలువ నీడ చూపవలసివచ్చినది. ఇది భారతదేశ ఆంతరంగిక వ్యవహారము లను క్లిష్ట మొనర్చినది. దేశవిభజన దేశములో కలిగించిన నిరసన భావమును కాందిశీకుల అగచాట్లు మరింత తీవ్ర మొనర్చినవి. ప్రతీకార భావము పెరిగిపోయినది. తూర్పు పంజాబునందు ఢిల్లీయందు అల్లరులు ప్రారంభమైనవి భారత ప్రభుత్వము పాకిస్థాను ప్రభుత్వమువలె అల్ప సంఖ్యాకులు బాధపడుచుండగ చూచుచు ఊరకొనలేదు. తన జాతీయ తత్వమునకు నిదర్శనముగ మత విచక్షణ చూపక అల్లరులను అణచివేసినది.

ఈ పరిస్థితియే, చివరకు జాతీయేగాక ప్రపంచమున కంతటికి మహా విషాద భరితమైన సంఘటనకు మూలమైనది. అది గాంధీజీ హత్య. ఆ మహామహుని హత్యచేసిన వ్యక్తి, లీగు ద్వితీయ సిద్ధాంతము ఉద్బవించజేసిన విషశక్తి స్వరూపము. దేశములో చెలరేగిన సంకుచిత హిందూ తత్వమునకు ముస్లిములీగు ప్రోత్సహించిన మత విద్వేషమే కారణము. గాంధీజీ హత్య భారతదేశమునకు తీరని మచ్చ. అయినను ఆయన తన జీవితములో సాధింపనిది మరణమువల్ల సాధించెను. ఆయన మరణము భారతదేశమునకు విషాదము. ఆయనకు శాశ్వత కీర్తిప్రదము. "గాంధీని చంపిన

గుండు ఒక పెట్టున భారతదేశమును ఐక్యపరచిన దని" మాంట్ బాటా ప్రభువు చెప్పెను. స్వాతంత్ర్య ఉత్సవము జరుపుకొనుచున్న సమయమున గాంధీజీని తలచుకొని కంట తడబెట్టి నిట్టూర్పువిడువని భారతీయు డుండడు.

దేశవిభజనవల్ల వచ్చిన ఈ అంతఃకలహములకు సంస్థానముల సమస్య మరింత తోడైనది. నర్దూర్ వల్లభాయి పటేల్ అకుంత కా ర్య దీక్ష వల్ల సంస్థానము లన్నియు యూనియన్ లో చేరినవి. భారతదేశమునకు రాజకీయ ఏకత్వ మనునది సిద్ధించినది. ఇక పోయిన హైదరాబాద్ మాత్రమే మిగిలినది. హైదరాబాద్ వైఖరికి స్వశక్తి ఆధారమనుటకు వీలులేదు. భారత ప్రభుత్వ వైఖరికి బలహీనత కారణ మనుటకూ వీలులేదు. ఇతర కారణములే అని చెప్పవలసియున్నది. హైదరాబాద్ కు పాకిస్థాన్ అండగ నున్నదని రూఢి అయినది. దానిమూలమున పాకిస్థానుతో సంఘర్షణ రాగూడదని భారతప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది. కాశ్మీర్ వల్ల పాకిస్థానుతో ఇదివరకే యుద్ధము సాగుచున్నది. ఇదిగాక హైదరాబాద్ విషయమున మొన్నటివరకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వ వైఖరి బయటపడలేదు. ఆ సంస్థానముతో సంఘర్షణ వచ్చిన దేశమునందంతట మత పోరాటములు రాకుండగను, అక్కడి ముస్లిమేతరులు వధకావింపబడకుండగను చూడవలసియున్నది. భారతప్రభుత్వము హైదరాబాద్ వ్యవహారమున నెమ్మదిగ వ్యవహరించుటకు అదే మూలము. ఇకమిడట పూర్వపద్ధతి కాక నూతన పద్ధతి అలంబించునట్లు భారతప్రధాన మంత్రి, ఉపప్రధానుల ఉపన్యాసములు వ్యక్తముచేసినవి. హైదరాబాద్ యూనియన్ లోవైనా చేరవలెను లేదా అంతరించవలెను. అంతేకాని కలకాలము భారతదేశమునకు ప్రమాద ప్రదేశముగ నుండ వీలులేదు. కేవలము దురుద్దేశముతో పాకిస్థానులో చేరిన జనాభుడకు పట్టిన గతే పట్టగలదు.

కాశ్మీర్ వ్యవహారమును గురించి ఐక్య రాజ్య సమితి దర్బాపు జరుపుచున్నది. పోరాటములో తన నైస్యములు పాల్గొనుచున్నట్లు పాకిస్థాన్ అంగీకరించినట్లు వార్త వచ్చినది. దీనివల్ల భారతదేశము ఐక్యరాజ్య సమితికి చేసిన ఫిర్యాదు సమర్థనీయమైనది. ఆ విధముగ కమిషను తెలిసికొనవలసిన ప్రధాన విషయము తనంతట అదే బయటపడినది. ఇక నైబిసైటుకు దానికి తగిన ఏర్పాటుకు ఉభయ లను అంగీకరింప చేయవలసియున్నది. కాని నైబిసైటుకు అంగీకరించుటకు ముందు పాకిస్థాన్ నైస్యములు సంపూర్ణముగ ఉపసంహరించబడి, శాంతి ఏర్పాటు కావలసియున్నది.

మత కలహములు, కాందిశీకుల సంస్థానముల సమస్యతోపాటు కార్మిక

అశాంతి, ఆహారలోపమును భారత ప్రభుత్వము ఎదుర్కొనవలసివచ్చినది. వీని నన్నిటిని సద్గుణింపపుచ్చు కూడ ప్రభుత్వము దేశఅభివృద్ధి, నిర్మాణకార్యక్రమముల విషయమున శ్రద్ధ వహించినది. వాటన్నిటిని అమలునం దుంచక పోవుటకు, పైన తెల్పిన అవా తరములు నిరోధకము లైనవి. పైన చెప్పినట్లు అసలు దేశము అల్లకల్లోలము కాకుండ నిలబెట్టగలుగుట నైహూ ప్రభుత్వము సాధించగలిగిన మహత్తర విషయము. వారు నడపిన కార్యక్రమమంతయు పాతప్రభుత్వ యంత్రముచేతను పాత చట్టముచేతనే నని గమనించవలెను. అంతేకాక నియంతృత్వ పద్ధతులను విస్మరించి సంపూర్ణ ప్రజాప్రభుత్వము లనే మొదటినుండి చివరివరకు అనుసరించిరి. దార్జన్ నముద్వారా ప్రభుత్వమును కూలదోయవలె నని, అశాంతిని ప్రోత్సహించినవానితప్ప ప్రతిపక్షుల నెవరిని అణచివేయలేదు. ప్రజాప్రభుత్వ మనునది భారతదేశములో జయప్రద మగు నని ప్రపంచమునకు వెల్లడిఅయినది.

నూతన రాజ్యాంగము పూర్తిఅయి అమలులోనికి వచ్చినగాని భారతదేశ సంపూర్ణ వ్యక్తిత్వము వికసించదు. అపుడుగాని మన విదేశ విధానము ఒక పరిణతిని పరిపూర్ణతను పొందదు.

స్వాతంత్ర్యము వచ్చి సంవత్సరము అయినను దాని ఫలితము అగుపడుట లేదను విమర్శ సామాన్యము. కాని దేశము ఎటువంటి పరిస్థితులను దాటవలసివచ్చినది గమనించిన, మన ఆశయముల పరిమాణమును గమనించిన సమాధానము వేరుగ చెప్పవలసరములేదు.

ప్రపంచములో స్వాతంత్ర్య మందిన దేశముల స్వాతంత్ర్య అనంతర ప్రథమ సంవత్సరములను సమీక్షించి చూచుకొనిన, ప్రస్తుత భారత ప్రభుత్వము ఎంతటి దక్షతతో వ్యవహరించిన సులభముగా తెలిసిరాగలదు. జర్మనీ, దాస్యమునుండి బైటపడ్డ యూరప్ దేశములో ఏ ఒక్కదేశమున కూడ ఇంత వరకూ, సామాన్యజను జీవించగలుగుటకు అవకాశములు, భారతదేశమున ఒక సంవత్సరములో కలిగినంత మాత్రము కూడ కలుగలేదు ఆయా దేశములలో జరిగిన, జరుగుచున్న సంక్షోభములతో, అనిశ్చిత పరిస్థితులతో పోల్చిచూచిన, భారతదేశమున ఉన్న పరిస్థితులు స్వర్ణతుల్యములుగనే గోచరించును.

స్వాతంత్ర్యము ఆశయ సిద్ధికి సాధనము మాత్రమే. దాని ప్రయోగ ప్రయోజనములు స్వయం శక్తి విచక్షణమిడనే ఆధారపడి యున్నవి. కాబట్టి స్వదేశ అభివృద్ధికి, సర్వమానవ కల్యాణమునకు తోడ్పడునట్లుగ వ్యవహరించవలెనని ఆగస్టు 15 న ప్రతిజ్ఞ వైకొనుటకన్న ప్రథమ స్వాతంత్ర్య వార్షికోత్సవమును జరుపుటకు ఉత్తమమార్గము లేదు.

నేటి ప్రపంచం:

నెహ్రూ విదేశాంగనీతి

భారతదేశం బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య దాస్యపాలన ఛేదించుకొని స్వతంత్రత సాధించి 15 వ తేదీతో సరిగా ఒక సంవత్సరం పూర్తి అవుతున్నది. భారతజాతి దీన్ని ఒక పర్యవసాగా భావించి స్వాతంత్ర్య ప్రథమవార్షికోత్సవాన్ని ఆత్మహితంతో జరుపుకొంటున్నది. మన స్వాతంత్ర్యం మనం కోరిన విధంగా రాక, భారతవర్షం ఇండియా, పాకిస్తాన్ నేరెండూ ఖండాలుగా చీలిపోయిందనే వ్యర్థ ఒక వైపు, తన ఆమోఘనాయకత్వం ద్వారా దేశస్వాతంత్ర్యాన్ని సాధించిన మహాత్ముడు లేదే అనే గాఢ విమోచన మరొక వైపు తాగిస్తున్నప్పటికీ, ఆగస్టు 15 నలభైకోట్లమంది భారతీయులకు అతిపర్యవసానం చెప్పవలసి వుంటుంది. జాతిపిత బాపూజీ ఇహలోకయాత్ర చాటించి ఇంకా సంవత్సరమైనా కాలేదు కాబట్టి స్వాతంత్ర్య దినోత్సవ వేడుకలను ఇతోధికంగా చేసుకోవడమే ఉచితంగాని, అనవసర అల్లహసం కూడదని రాష్ట్రపతి రాజేంద్ర ప్రసాద్ హితోపదేశం చేశారు. రాష్ట్రపతి ఆదేశం యావద్భారతజాతికి శిరోధార్యం.

స్వాతంత్ర్యమే స్వర్గలోక మంటాము. అది ప్రతిజాతికి జన్మహక్కు. ఆ హక్కు అప్రతిపాత మైనట్టిది. స్వాతంత్ర్యం లేని జాతి స్థితి శీవచ్ఛరం స్థితి లాంటిది. ఏ జాతీ చిరకాలం శీవచ్ఛరంగా దాస్యాధికారకూపంలో పడి వుండడానికి ఇవ్వడం. అందువల్ల స్వాతంత్ర్య వాంఛ ప్రతిజాతికి సహజసిద్ధం.

మహాద్భుతదాస్యరా ప్రతిపక్షతలను ప్రతిఘటించి స్వాతంత్ర్యం సాధించడం ఒక ఎత్తూ; సాధించిన స్వాతంత్ర్యాన్ని జాతి అభ్యుదయానికి, ప్రజాక్షేమానికి ఉపయోగపడేట్లు సామర్థ్యంతో నిర్వహించడం ఒకటి. ఒక ఎత్తు. ఏ జాతి అయినప్పటికీ స్వాతంత్ర్యసాధనతో గురుతరమైన బాధ్యతలను ఎదుర్కొనవలసి వస్తుంది. ఆపారత్యాగదీక్షలతో సాధించిన స్వాతంత్ర్యాన్ని సమస్త బలసంపదతోనూ ఒక వైపు కాపాడుకుంటూ, మరొక వైపు ప్రపంచ రాజ్యశ్రేణిలో జాతి అత్యున్నతంగా ఉన్న సుదీర్ఘ అభ్యుదయపథాన విశేషక్షిప్త సామర్థ్యాలతో, రాజనీతిచతురతతో నడువవలసి వుంటుంది. ఇది సమగ్ర క్షిణంపన్నులు, స్వార్థ రహితములు, త్యాగధనులు, ప్రతిభా శీలములు, ఉన్నతాశయము అయినవారికి మాత్రమే సాధ్యమనే విషయం.

భారతదేశానికి అద్భుతమకాత్మా ఇట్టివారి లోటు లేదు. అది మన జాతికి మహాత్ముడు ఓట్టి న భీక్ష. మహాత్ముని కిరణంతో సన్నిహితులు, నైతిక ధర్మ ప్రాయణులు అయిన గాంధీప్రభువుల నాయకత్వం మనకు లభ్యమైంది. పండిట్ నెహ్రూ, ధర్మపతేల్, రాజ్ గులా, రాజాజీ, డా. బ్రాహ్మి ప్రభువులు సేతు నాయకత్వం వహించి తీరడం జాతిపాలిటి అద్భుతంగా మరేమిటి?

ఆకస్మిక స్వాతంత్ర్య ప్రాప్తి ఫలితంగా తలపడిన వివిధ ప్రతిపక్షతలనూ ప్రతిఘటించి దేశాన్ని సంఘటితపరచడంలో అసహాయ కూరుడని సర్దార్ వజ్రేల్ భావించారనిచూడు. దేశాన్ని బలీష్టం చేయడంలో ఉపద్రాని సర్దార్ చేస్తున్న సేవ వాస్తవంగా ప్రశంసార్హమైనట్టిది; భారతజాతికి చిరస్మరణీయమైనట్టిది. స్వాతంత్ర్య భారతచరిత్రలో వజ్రేల్ కామధేయం సువర్ణాక్షరాలతో లిఖితం కావడం తథ్యం.

ఇక పోతే, స్వాతంత్ర్య భారతరాజ్య నాకకు కర్ణధారి పండిట్ నెహ్రూ; ఇతడి దృష్టాంతం ఎంత సువిశాలమైనదో, అంత గంభీరమైనట్టిది. స్వాతంత్ర్యం అభ్యుదయాలను ఎంత గాఢంగా జాంభిస్తాడో, విశ్వశ్రేయస్సునూ అంతే గాఢంగా, అంతే చిత్తశుద్ధితో వాంఛిస్తాడు. ప్రపంచంలో ఏజాతికి ఎక్కడ అన్యాయం జరిగినా, ఏ బాధ వాటిల్లినా తనకే తనజాతికే

జరిగిన అన్యాయంగా, బాధగా పరిగణించే విశాల హృదయం నెహ్రూ. అందువల్లనే ఆయన భావాల సరిహద్దులు ప్రపంచవ్యాప్తమైనవి.

పండిట్ నెహ్రూ స్వాతంత్ర్య భారతజాతికి ప్రధానమూర్త్యుడేగాక, విదేశాంగమంత్రి కూడా. ఇదివరకే తా జాతించిన అంతర్జాతీయ భావాల ద్వారా ప్రపంచ రాజ్యశ్రేణిలో స్వాతంత్ర్యభారత గౌరవప్రతిమలను ఇనుముడించేయడానికి నెహ్రూ సహాయపడుతున్నాడు.

స్వాతంత్ర్యాన్ని సాధించాముగాని దేశ పరిస్థితి అతి అల్పకల్లోలంగా వున్నది; ఒక్క మన దేశపరిస్థితి కాదు; నేటి ప్రపంచపరిస్థితి అతి క్లిష్టంగా వున్నది. ఈ క్లిష్ట పరిణామ వస్థలో దేశీయ, విదేశీయ వ్యవహారాలను సామర్థ్యంతో నడిపి, మన మాతృ స్వాతంత్ర్యాన్ని ఘోషానుభవం చేయడానికి సర్దార్ వజ్రేల్, పండిట్ నెహ్రూలు ఇద్దరూ భారతజాతికి అవసరం. వీరు భయాలూ దీర్ఘాయుష్కులై పది కాలాలపాటు సేవచేస్తే జాతికి అదే పరిణామ.

నేటి అల్పకల్లోల స్థితిలో జాతినీ అభ్యుదయ పథాన నడపడమంటే ముఖసాధ్యమైన విషయం కాదు. భారతప్రధాని నెహ్రూ అనుసరిస్తున్న విదేశవిధానం నచ్చక విమర్శించేవారు, అసంతృప్తి ప్రకటించేవారూ లేకపోలేదు.

విదేశవ్యవహార నిర్వహణలో భారతప్రధాన మూర్త్యుడు అప్పయ్యమైన, సందీగమైన విధానాన్ని అనుసరిస్తున్నారని కొందరు విమర్శిస్తూ అసంతృప్తి ప్రకటిస్తున్నారు. ఈ విమర్శ, అసంతృప్తి పూర్తిగా నిర్లక్ష్యమైనది కాక పోయినా, ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ఇంతకంటే గత్యంతరం లేదని ప్రధాని నెహ్రూ వాదన.

ద్వితీయ ప్రపంచ సంగ్రామం సమాప్తమై ఇప్పటికీ పూర్తిగా మూడు సంవత్సరాలైనా నేటికీ ప్రపంచం ఏమాత్రం కాంతికి నోచుకోలేదు. యుద్ధంలో విజయసాధనకు పరస్పర మిత్ర భావంతో మెలగిన ప్రముఖదేశాలు కాంతి స్థాపన విషయంలో ఏకీభవించలేకపోతున్నవి. స్వీయప్రాబల్యసాధనకు తీవ్రఅహమామకమైన ప్రదర్శిస్తున్నవి. లోక కాంతి సంస్థాపనార్థం ఏర్పడిన బౌద్ధరాజ్యసమితి అగ్రరాజ్య విభేదాలకు నిత్యక్షిణిదారంగా పరిణమించింది.

బ్రిటన్, అమెరికా, ఫ్రాన్సులు ఒకవైపు, సోవియెట్ రష్యా దాని ఉపగ్రహ రాజ్యాలు మరొకవైపు చేరి ప్రపంచరాజ్యాలను పరస్పర విరుద్ధకూటాలుగా రియారుచేస్తున్నవి. ఈవిధంగా ఏర్పడిన ప్రపంచ విభజనతోపాటు దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయులపట్ల, అమెరికాలో

నీగ్రోలపట్ల, మధ్య ప్రాచ్య రాజ్యాలలో యూదులపట్ల ప్రత్యర్థుల జాత్యంతాకారభావం పెచ్చుపెరిగింది. ఆసియాఖండంలోని ఇండో చీనీయా, ఇండో చైనీస్ జాతులు డచ్చి, ఫ్రెంచి సామ్రాజ్యాధి పత్యంనుంచి స్వాతంత్ర్యమై బయటపడడానికి నేటికీ నిర్విరామసమరం సాగిస్తూనే వున్నవి.

ఇవిగాక చైనాలో పెద్దపెట్టున అంతర్యుద్ధం, పాలస్తీనాలో యూదు అరబ్ సంఘర్షణ, ప్రపంచమంతటా అరాజకశీలక విఘ్నభరిత సాగుతున్నది. ఈ పరిస్థితులలో ఇదంతామన ఒక విదేశాంగవిధానాన్ని ఏవిధంగా అనుసరించగలమని మన ప్రధానమూర్త్యుడు నెహ్రూ ప్రశ్నిస్తున్నాడు.

భారతప్రభుత్వ విదేశాంగవిధానాన్ని విమర్శిస్తూ సభ్యులు అధినితే కాసనసభలో గతమార్చి నెల 12-వ తేదీన వేసిన ప్రశ్నలకు సమాధానంగా ఒక దీర్ఘప్రకటన చేస్తూ ప్రపంచంలో ప్రముఖ దేశాలను పేరుగాంచిన అమెరికా, బ్రిటన్, రష్యా, చైనా, ఫ్రాన్సులు ఈనాడు ఏ విదేశాంగ విధానాన్ని అనుసరిస్తున్నవో ఒక్కసారి గమనించవలసింది ఉద్ఘోషించాడు. అగ్రరాజ్యాలని చెప్పుకుంటూ ఈ దేశాలు అనుసరిస్తున్న విదేశాంగవిధానం ఏ దృష్టితో చూసినా ఏపాటి జయప్రదమైందో ఆలోచించవలసింది దని కూడా

నెహ్రూ కోరాడు. వీటిలో ఏ ఒక్కపైసా ప్రపంచ కాంతిసావనకుగాని, మరొక ప్రపంచ సంగ్రామ ప్రమాదాన్ని నివారించడానికి గాని సహాయపడుతున్న వేమో ఆలోచించవలసింది దని కూడా అన్నాడు.

ప్రపంచ కాంతిసావన దృష్ట్యా చూసినట్లయితే ఈ అగ్రరాజ్యాలలో ప్రతిఒక్కరిదాని విదేశవిధానం ఘోరంగా విఫలమైందనే చెప్పక తప్పదు. ఈ అగ్రరాజ్యాల వైఖరివల్లనే నేటి ప్రపంచదృష్టి ఇంత మరి అధ్వాన్నంగా పరిణమించిందని కూడా చెప్పవలసి వుంటుంది. ప్రపంచరాజకీయాలలో ప్రముఖదేశాలే పిల్లి మొగ్గులు వేసి ఉట్టానీదా అవుతున్నవి.

ప్రస్తుత క్లిష్టపరిస్థితులలో ఒక నిర్దిష్టమైన విదేశాంగ విధానాన్ని అనుసరించడమంటే, ఇటు సోవియెట్ రష్యా, దాని ఉపగ్రహ రాజ్యకూట విధానాన్ని బలపరచడమో, లేదా అటు అమెరికా వాదనను బలపరచడమో అవుతుందిగాని అంతకు భిన్నమేమీకాదు. మనది నిన్ను మొన్నటి వరకూ అస్వతంత్ర దేశమే అయినప్పటికీ, అది ప్రాచీనమైన, ఉన్నత ధర్మవిలువలు, ఉత్తమ సంప్రదాయాలు గల దేశం. మహాత్ముడు ప్రబోధించిన సత్యాహింసలనే ప్రధానాస్థానంగా ఉపయోగించి మన జాతీయసంస్థ కాంగ్రెస్ మనకు స్వాతంత్ర్యాన్ని సాధించింది. ప్రపంచాన్ని బాధిస్తున్న వివిధసమస్యలపైనా కాంగ్రెస్ సునిశ్చితమైన భావాలను ఇదివరకే స్పష్టపరచి వున్నది. ప్రస్తుత క్లిష్టపరిస్థితులలో తాత్కాలిక స్వల్ప స్వాభ్యుదయ జనాన్ని కాపాడించి, ఏ రాజ్యకూటంతోనో చేతులుకలిపి మన ఉన్నతాశయాన్ని లెక్కి నీళ్ళువదలడం ఏపాటి మంచి వని ఆనిపించుకుంటుంది? విద్యరాజ్య సమితిలో ఇండో చీనీయాసమితి, దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయుల ఇక్కట్లకు సంబంధించిన సమస్య, పాలస్తీనా సమస్య చర్చకు వచ్చినప్పుడు భారత ప్రతినిధి పర్యం భారత ప్రభుత్వ దృష్ట్యాన్ని నిర్ణయంగా వ్యక్తపరిచి, భారత దేశ ఆత్మగౌరవాన్ని నిలబెట్టగలిగినది.

స్వాతంత్ర్యం రాకమందు, వచ్చిన తర్వాత కూడా మనదేశం కొన్ని ఉన్నతాశయాలతో, నైతికసూత్రాలను అనుసరించి పీడితప్రజానీక క్షేమంకోసం పోరాడుతూ వచ్చింది. ప్రపంచ సమావేశాలలో అదును వచ్చినపుడల్లా మన ప్రతినిధులు నేటికీ అదే దృష్ట్యాన్ని ఖండితంగా ప్రదర్శిస్తున్నారు. అవకాశవాదాన్ని సాకుగా తీసుకొని ఏ అగ్రరాజ్యపు అంజన్ చేరి ఆయినప్పుడు, కానప్పుడు ఆ దేశం చెప్పినట్లే నడిచి ఆత్మగౌరవాన్ని చంపుకోవడం పరమనీన మనిపించుకుంటుంది; దైగా మనదేశ ప్రతిష్ఠకు చెప్పు; మహాత్ముని ప్రబోధానికి పూర్తిగా విరుద్ధం.

అమెరికా, రష్యాలతో పోల్చితూస్తే సైనిక సంపద విషయంలో భారతదేశం అతి దుర్బలమైనదే కావచ్చు. అంతమాత్రంచేత ఆ దేశాల బలాన్ని చూసి మనం భయపడవలసిన అగత్యమేమీలేదు. దీన్నే ప్రధాని నెహ్రూ అధినితే కాసనసభలో చక్కగా ఇలా వ్యక్తపరిచాడు:

“మనం నీచమైన దుర్బలమైన దేశపు సారలం కాము. సైనికదృష్ట్యాగాని, తదితర దృష్ట్యాగాని ఏ ప్రముఖదేశాన్ని-అది ఎంత పెద్దదైనప్పటికీ- చూసి భయపడవలసిన అగత్యం మనకు లేదు. సైనికసంపదతో ఏ పెద్ద దేశమైనా మనపై విరుచుకు పడితే ఏమి సంభవిస్తుందో తెలియక నేను ఈమాటలు చెప్పడంలేదు. ఇదివరలో మనం మన జాతీయోద్దయం ద్వారా ప్రపంచ రాజ్యాలలో అతి బలీష్టమైన ఒక సామ్రాజ్యాధి పత్యాన్ని ప్రతిఘటించి జయించివున్నాము. ఏ దేశమైనా మనపై యుద్ధానికి వచ్చే ఉపద్రవమే సంభవిస్తే, మన పాతపద్ధతిలో దాన్ని ప్రతిఘటించడమే మంచిదిగాని, మన ఉన్నతాశయాలకు స్వస్తిచెప్పి లొంగిపోవడం ఎన్నటికీ వనికరాదు. అందువల్ల ఏ దేశ సైనికబలాన్ని చూసిగాని, మనం భయపడడం అసంభవం.”

మహాత్ముడు ప్రబోధించిన ఆధ్యాత్మికాత్మ సంపదతో ఎట్టి విపత్తునైనా ఎదుర్కొందానికి భారతదేశం స్వయంసేదమై వుంటుందని మన రాజ్యాధిపతి నెహ్రూ ఉద్ఘోషించాడన్నమాట. కేవలం ఆయుధబలప్రయోగంవల్లనే నేటి ప్రతి క్లిష్టసమస్యనూ పరిష్కరించుకొనుట అగ్ర రాజ్యాలుకు దీన్ని వాస్తవంగా భారత దేశ శత్రు సవారగానే భావించాలి. విదేశవ్యవహారంలో సుస్థిరమైన, సమన్వితమైన విధానాన్ని అనుసరించడానికి పూర్వం నిష్కలంకమైన, దేశీయ విధానాన్ని అనుసరించడం అవసరమనీ, దేశ ఆంతరంగికవిధానమైన విదేశవిధానం ఆధారపడివుంటుందనికూడా నెహ్రూ వాదన.

అందుచేతనే 1947 ఆగస్టు 15 తర్వాత దేశంలో చెలరేగిన మత సంక్షోభాలవల్ల అంతర్జాతీయ రంగంలో మన భావాల ఊణిస్థితికి వచ్చిందని, విద్యరాజ్యసమితిలో మన ప్రతినిధులు దక్షిణాఫ్రికా సమస్యపై చర్చ ప్రారంభించినప్పుడు స్పష్టమైన ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు భారతదేశంలో ఏర్పడిన మత సంక్షోభాలను పేలుపెట్టి చూపించి ఎదురువాదనతో నిండించడం జరిగిందని కూడా నెహ్రూ అన్నాడు. భారతదేశం సార్వజనీన ప్రజాసామ్యరాజ్యం కావాలనీ, తద్వారానే మన దేశ ప్రతిష్ఠను తిరిగి సాధించడానికి పువుతుందనీ కూడా నెహ్రూ ఆశయం. భారతరాజ్యాంగ పరిమితు సరిగా ఇదే ఉదాత్తాశయాన్ని బలపరిచింది. సత్వర ప్రయోజనాలను సాధించడానికి ఇది అట్టే ఉపయోగపడదని కొందరు భావించినప్పటికీ, దూరదృష్టితో చూస్తే ఈ విధానమే మనదేశానికి సమంజసమైనదని ఒప్పుకొనకతప్పదు.

తమకు కావలసిన రాజ్యభాగాన్ని పంచుకొన్నప్పటికీ పాకిస్తాన్ ఇప్పటికీ భారతదేశంవల్ల శత్రుభావంతోనే వ్యవహరిస్తున్నది. నెహ్రూ ప్రభుత్వంపైనా, హిందువులపైనా పాకిస్తాన్ తమ దేశంలోనేగాక అంతర్జాతీయంగా కూడా విపరీతమైన విమతచారం సాగిస్తున్నది. కేవలం కల్ల, కపటాలనే ప్రధానసూత్రాలుగా పాకిస్తాన్ పెట్టుకొన్నది. కాశ్మీర్ లో పాకిస్తాన్ విధానాన్ని భారతప్రభుత్వం ఖండించి విద్యరాజ్యసమితికి నివేదించింది. దుండగీళ్ళకు చేసిన మద్దతు విషయమై పాకిస్తాన్ మొదట ఎన్ని అబద్ధాలు ఆడినా చివరకు కాశ్మీర్ రంగంలో తన సేనలే పోరాడుతున్నట్లు ఒప్పుకొనక తప్పలేదు. భారతదేశం అనుసరించిన విధానం, చేసిన వాదన అప్రతిపాతమైన దని ఋణావృత్యేయదానికి ఇదే చాలు. నెహ్రూ ప్రభుత్వ విధానానికి ఇది ఒక ప్రత్యక్షవిజయం.

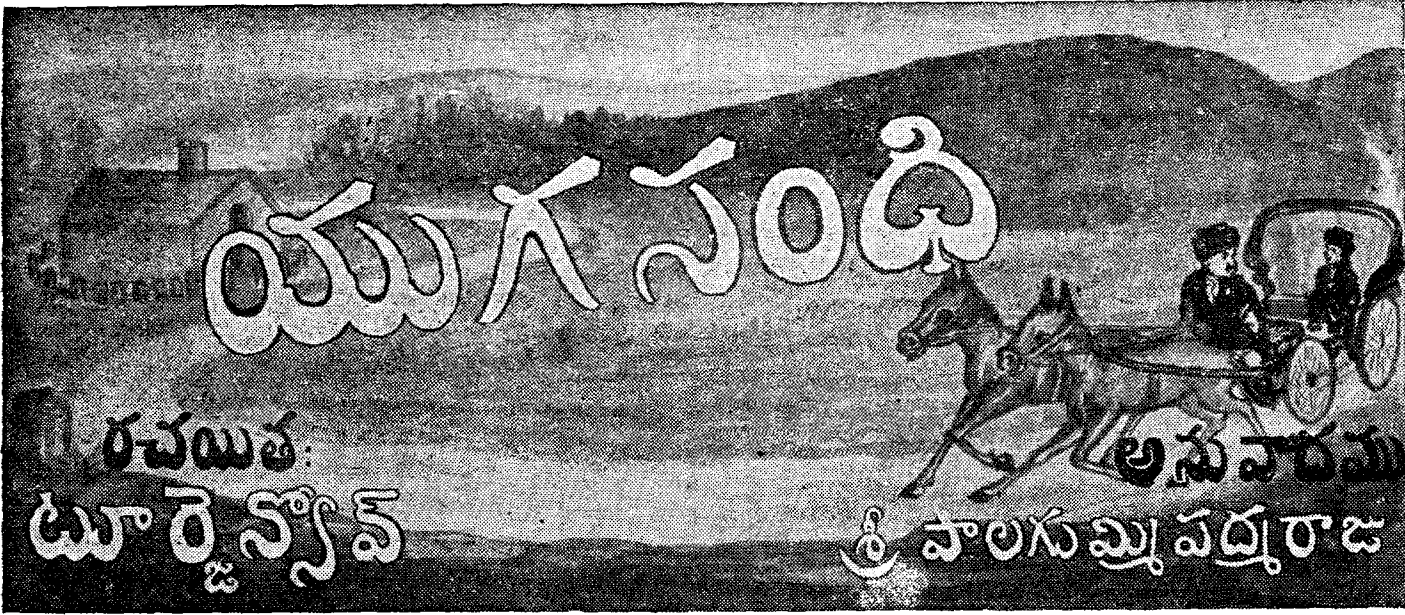
నేటి వివిధ అంతర్జాతీయ క్లిష్ట పరిస్థితులు నివారణ కావాలంటే, ఏకప్రపంచ వ్యవస్థాపాపన అవసరమనికూడా నెహ్రూ వాదన.

గత ఏప్రిల్ 4 వ తేదీన అంతర్జాతీయ రేడియో చర్చలో పాల్గొంటూ, “నేడే మన వాత్మకే సంక్షోభస్థితి ఏర్పడింది; విపత్వరం పరమ ఎదుర్కొంటున్న ప్రపంచానికి ఊణలేత మైనా కాంతిలేకపోతున్నది. ఒకవైపు యుద్ధాధిపతి బాధిస్తున్నది; మరొకవైపు యుద్ధసన్నాహాలు జరుగుతున్నవి. సంక్షోభిత మానవాత్మ కాంతికి పరితపిస్తున్నది. దీనికి ఏకప్రపంచ ప్రభుత్వ స్థాపనేపరిష్కార మార్గం... ఏకప్రపంచ ప్రభుత్వం ఏదో విధంగా ఏర్పడితీరుతుందనీ, ఏర్పడితీరాలనే నా దృఢవిశ్వాసం... గత పాతిక సంవత్సరాలుగా మహాత్ముడు ఒక్క భారతదేశ స్వాతంత్ర్య సాధనకేగాక ప్రపంచకాంతిసావనకుకూడా ఆమోఘమైన సేవ చేశాడు. క్లిష్టమైన వివిధప్రపంచ సమస్యలను నైతికసూత్రబద్ధంగా పరిష్కరించడానికి కాంతిపడవలను గాంధీజీ నూదించారు. దాని అనుసరణే ప్రపంచానికి తరబోపాయం” అని అమెరికాను ఉద్దేశించి ఉద్ఘోషించాడు.

జాతీయ అంతర్జాతీయ రంగాలలో భారతదేశానికి మహాత్ముని ప్రబోధమే సర్వాత్మకా అనుసరణీయమైనట్టిది; అదే నవభారత నిర్మాణానికి రక్షితమ; దాన్నే మన ప్రధాని నెహ్రూ క్షేపించనలేక అనుసరిస్తున్నాడు.

భాగ్యలక్ష్మి సమస్యాపోటీలు

“4.8.48 తేదీ ఆంధ్రవారపత్రిక లోను, ‘బాల’ ఆగస్టు సంచికలోను, గల మా సమస్య పతకము No 1 న 16 క్రిందు ‘మ’ వెనుకను 18 అడ్డు ‘మ’ పైనను గల X డి నల్ల X డి యని పోటీచారులు గ్రహించుకుండు! బ్రాహ్మపరపాటు మేనేజరు, శ్రీ కామేశ్వరం.”

౨౮

“నేనా? వేదాంతి?” వాసిరీ ఇవానోవిచ్ అసహాయంగా ఏడిచాడు. అతని చెక్కుల మీదకించి కన్నీరు ధారలు గట్టి ప్రవహించింది. గంటగంటకీ బజర్లో పరిస్థితి మరిపోతోంది. వ్యాధి వేగంగా తన ప్రభావాన్ని ఋజువు పరుస్తోంది. శస్త్ర సందర్భమయిన విషం సంక్రమించిన వ్యాధులు అల్లాగే అతితొందరగా రోగిని నశింపజేసుకుంటాయి. అయినా అతనికి పూర్తిగా తెలివి పోలేదు. ఇతరులు అన్న మాటలు అతనికి అర్థమవుతాయి. అతను రోగంతో ఇంకా పెనగులాడుకున్నాడు. “నా తెలివి పోవడం నా కెంత మాత్రం ఇష్టంలేదు.” పళ్లు గట్టిగా బిగించి అతడు గొణుకుంటాడు, “ఏమిటి పరిస్థితి అంతా!” ఒకప్పుడు చటుక్కున అంటుంటాడు, “ఏదీ చూస్తాను, ఎనిమిదిలోంచి పది తీసేయ్యి. ఎంత మిగులుతుంది?” వాసిరీ ఇవానోవిచ్ ఏదో ఆవహించినట్లు ఇటూఅటూ పచారుచేస్తాడు. ఏదో ఒక ముందు అనుకుంటాడు, తరువాత ఇంకొకటి అనుకుంటాడు. చివరికి ఏదీ కాకుండా కొడుకుకాళ్ళమీద దుప్పటికప్పి ఊరుకుంటాడు. “మంచుగడ్డ చెయ్యడమన్నది... కక్కలే... కడుపు మీద ఆవముద్దపట్టు... రక్తం తీసేయ్యాలి,” ఇల్లా ఏదో తనలో తను అనుకుంటూ ఉంటాడు. వైద్యుడిని కనిపెట్టుకుని ఉండి పొమ్మని ప్రారంభించాడు. ఆ వైద్యుడు చికిత్సవిషయంలో అతనితో ఏకీభవించాడు. నిమగ్నం రోగిని తాగమని విధించాడు. తరువాత తన కొక పొగగొట్టుకున్నాడు, కాస్త “శ్రేష్ఠిత్వం చేసి, శ్రుతి చేసి” అంటే బ్రాండ్ అన్నమాట — కాబోలిన అడిగాడు. ఆరినా ప్లాస్టిక్ గది గుమ్మందగ్గర ఒక చిన్న మొక్కల పీటమీద కూర్చుండి. అప్పుడప్పుడు దైవప్రారసమట్టుకు తేలి వెడతూ ఉండేది. కొద్ది రోజులక్రితం ఒక అద్దం ఆమె చేతిలోనించి పడి పగిలిపోయింది. ఇది ఒక అపకరణమని ఆమె గట్టిసమ్మతం. ఆకస్మాత్తుగా ఆమెను ఓదార్చలేకపోయింది. టి.హెచ్. ఓడికాస్టోవ్ సరిదగ్గర వచ్చాడు.

కాంతింతా బజర్లో బాధపడ్డాడు. జ్వరం తీవ్రత ఎక్కువయింది. తెల్లవారే సమయానికి కొంచెం తగ్గింది. ఆరినా ప్లాస్టిక్ ని తన తల దువ్వకుని అతను అడిగాడు. ఆమె చేతిని “వెడతలకు అద్దుకున్నాడు. రెండు గుక్కలు టీ తాగాడు.

వాసిరీ ఇవానోవిచ్ కొంచెం లేరుకున్నాడు. “భగవంతుడి దయ!” అన్నాడు చాలా సార్లు. “క్షిప్తసమయం వస్తోంది. దగ్గరగా వచ్చే సేది.”

“చూడు! ఎల్లా అంటున్నాడో,” బజర్లో గొణుకున్నాడు, “మాటలు ఎంత పని చేస్తాయి! అతనికి మాట దొరికింది. ‘క్షిప్త సమయం’ అనుకున్నాడు. దానితో సంత్వప్తి పడుకున్నాడు. చాలా ఆశ్చర్యకరమయిన విషయం. మాటలు మనిషికి ఎంత సంత్వప్తి నిస్తాయో! అతన్ని కొట్టనక్కరలేదు. తిట్టనక్కరలేదు—‘చూడు’ అనండి. అతను చాలా బాధపడిపోతాడు. అతను తెలివయినవాడనండి చాలు. అతని సంతోషానికి అంతు ఉండదు—మీరు దెబ్బ ఎగ్గి వచ్చిపోయినా సరే.”

వెనకటి అపహాసం ఈ మాటల్లో ధ్వనించడంతో వాసిరీ ఇవానోవిచ్ హృదయం చాలా కరిగిపోయింది.

“బాగుంది, చాలా బాగా, అన్నావు!” అన్నాడు, ఒక ఉపన్యాసాన్ని మెచ్చుకుంటున్నట్టుగా.

బజర్లో విషాదంగా చిరునవ్వు నవ్వాడు.

“అయితే నీ ఆభిప్రాయం ఏమిటి,” అన్నాడు “ప్రమాదం దాటిపోయిందంటావా? ఇంకా వస్తోందంటావా?”

“నీ పరిస్థితి ఇప్పుడు బాగుంది. నా కల్లా కనబడుతోంది. అంచేత నాకు కొంచెం సంతోషంగా ఉంది,” అన్నాడు వాసిరీ ఇవానోవిచ్.

“సరే బాగుంది. సంతోషాలు అసమయంలో రావు. ఆమె—జ్ఞాపకం ఉందా?—ఆమెకు కలుగు పంపావా?”

“ఆ. వెంటనే పంపించాను.”

కాని పరిస్థితి అల్లా ఆటేనేపు నిలబడలేదు. జ్వరం తన దాడి మళ్ళీ ప్రారంభించింది. వాసిరీ ఇవానోవిచ్ బజర్లో పక్కని కూర్చున్నాడు. ఏదో ప్రత్యేకమయిన ఆదర్శంతో బాధపడుతున్నట్టు కూర్చున్నాడు ఆ ముసిలి తండ్రి. ఏదో మాట్లాడానికి చాలాసార్లు ప్రారంభించబోయాడు. కాని అతనికి సాధ్యంకాలేదు.

“యవ్ గనీ,” చివరికి అతను ఎల్లాగో అనగలిగాడు, “ఒక్కగానూ ఒక్కకొడుకువురా!”

ఎప్పుడూ అలవాటులేని ఈ ధోరణి బజర్లోని కొంత కదిపింది. అతను కొద్దిగా తల తిప్పాడు. అతని ముసమ్మని అవరించిన మగతలో నించి ఆ తియ్యత్వంతో లేచుకుని అన్నాడు, “ఏమన్నావు నాన్నా?”

“యవ్ గనీ,” అన్నాడు వాసిరీ ఇవానోవిచ్. మంచం పక్కన మోకరించి కూర్చున్నాడు. కాని బజర్లో కళ్లు మూసుకుని పడుకున్నాడు.

“యవ్ గనీ, నీ కిప్పుడు కాస్త నయంగా ఉంది. భగవంతుడి దయ. నీకు నయమవుతుంది. మీ అమ్మకీ నాకు కాస్త మనశ్శాంతిగా ఉంటుంది. క్రొస్తవుడుగా నువ్వు చెయ్యవలసిన పని ఒక్కటి చెయ్యి. నీతో ఇది చెప్పవలసివచ్చింది. నాకు ఎల్లా ఉంటుందో వేరే చెప్పనక్కరలేదు. కాని అంతకంటే ఘోరం... కాళ్ళంతగా... యవ్ గనీ... కొంచెం ఆలోచించు ఎంత...”

ముసలితండ్రి గొంతుక రద్ద మయిపోయింది. కళ్ళు మూసికొన్నా బజర్లో ముఖమీద చిత్రమయిన భావం స్ఫురించింది.

“నేను చెయ్యగలిగిన అసలు, నీకు అందుకల్ల ఏమయినా తప్పిందే,” చివరికి అతను అనగలిగాడు, “అయితే అంత తొందరపడవలసిన అవసరం లేదని నాకు తోస్తోంది. నాకు కాస్త నయంగా ఉందని నువ్వే అంటున్నావుగా.”

“నీజమే యవ్ గనీ, తప్పకుండా నయమవుతోంది. కాని ఎవరికి తెలుసు? అంతా భగవంతుడి చేతిలో ఉంది. ఎవరి ధర్మం వారు నిర్వర్తించడంలో...”

“వద్దు, నీ నింకా చూస్తాను,” అన్నాడు బజర్లో. “ప్రమాదం దగ్గరకు వచ్చిందన్నావు. నేనూ ఒప్పుకుంటాను. మనం అనుకున్నది పొరబాటులే సరే! స్వప్నాత్మకమైనవన్నీ తరచున వాళ్లే ఆ ధర్మం నిర్వర్తిస్తారు. నీకు తెలుసుగా”

“యవ్ గనీ, నిన్ను బ్రతిమాలుకుంటాను.”

“నే నింకా చూస్తాను. ఇప్పుడింక నిద్ర పోతాను. న నింక మట్టించుకు.” అతను తన తల మళ్ళీ తలగమీద వాల్చాడు.

ముసలితండ్రి మంచం పక్కనంచి లేచాడు. తన గడ్డాన్ని గట్టిగా కళ్ళతో కట్టుకుంటూ కూర్చున్నాడు, కళ్ళు కొరక్కంటూ...

మెత్తనికూమలమీద ఊగే తేలికయిన గుర్రపు బగ్గీ, పల్లెటూరకి ఒక కొత్త. ఆ చప్పుడు చటుకుని అతని చెవిని పడింది. తేలికయిన ఆ చక్రాల చప్పుడు అంతకంతకు దగ్గరగా వస్తోంది.

...వాసిరీ ఇవానోవిచ్ ఒక్క గంటలో కిక్కిరిస్తూ వచ్చాడు. అతని వాటిలోకి ఒక నాలుగుగుర్రాల బగ్గీ, ఇద్దగు కూర్చోడానికి వీలైనది వచ్చింది. దాని ఆగం ఏమిటో అయినా అలోచించకండా, అరగలేని అనందంతో పొంగుతూ అతని కిక్కిరమృతంలోకి పరుగెత్తాడు... దాని బల్బుకు ఒకడు బండితెలుపు తెలివి పట్టకున్నాడు. నల్లటి ముసుగు వేసుకున్న ఒక స్త్రీ బండిలోనించి దిగింది.

“నేను ఓడికాస్టోవ్ సరిని,” అంది ఆమె. “యవ్ గనీ వాసిరీ ఇంకా బ్రతికిఉన్నారా? మీరు వారి రెండిగారా? నే నొక వైద్యుడిని కూడా తీసుకువచ్చాను.”

“వేరతలాగ దిగి వచ్చారు,” ఆమె చేతిని అతి ఆదర్శంగా పెదవులకు తాకించాడు. ఆనా సర్దివ్వాతో కూడా వచ్చి వైద్యుడు గంభీరంగా బండిలోనించి దిగాడు. పొట్టిగా జర్మన్ చేతి యుద్ధి మాదిరిగా ఉన్నాడు. కళ్ళతోడు, పెట్టుకున్నాడు. “ఇంకా ప్రాణం ఉంది, మా యవ్ గనీ ఇంకా బతికిఉన్నాడు. ఇంక వాడికి ఫరవాలేదు. ఏమే! ఇల్లారా! స్వర్గంలో నించి దిగివచ్చింది ఈ కల్లి.”

“ఏమిటి? ఏమిటి అంటున్నారు!” ముసలి కల్లి తడుముకుంటూ కంగారుగా లోపలినుంచి బయటికి వచ్చింది. ఆమెకు ఏమీ అర్థంకాలేదు. ఆనా సర్దివ్వా కాళ్ళమీద వాలిపోయి, ఆమె చీర అంచుల్ని పిచ్చిమనిషిలాగ పెదవులకు అద్దుకొడం ప్రారంభించింది.

“ఏమిటి, ఇదంతా!” ఆనా సర్దివ్వా ఆమెను వారించడానికి ప్రయత్నించింది. కాని ఆరినా ప్లాస్టిక్ ఆమెను రెక్కచెయ్యలేదు. వాసిరీ ఇవానోవిచ్ ఊరకే “జేత! జేత!” అంటూ నిలబడిపోయాడు.

“కోగి ఏడి? ఎక్కడున్నాడు,” అన్నాడు వైద్యుడు చివరికి విసుగుగా.

వాసిరీ ఇవానోవిచ్ కొంచెం లేరుకున్నాడు.

“రండి, రండి. ఇల్లారండి. నేనూ వైద్యుడినీ,” అన్నాడు వెనకటి అలవాటు కొద్ది.

“అహా!” అన్నాడు ఆ జర్మన్ వైద్యుడు నవ్వుతూ.

వాసిరీ ఇవానోవిచ్ అతన్ని పతనమందిరం లోకి తీసుకు వెళ్ళాడు, “ఆనా సర్దివ్వా ఓడికాస్టోవ్ పంపిన వైద్యుడు,” అన్నాడు కొడుకు చెవికి దగ్గరగా వంగి. “ఆమె కూడా వచ్చాడు.”

“బజర్లో చటుకుని కళ్ళు తెరిచాడు.

“ఏమన్నావు?”

“ఆనా సర్దివ్వా ఇక్కడికి వచ్చా రన్నాను, కూడా ఒక వైద్యుడిని తీసుకు వచ్చారు నీ కోసం.”

“ఇక్కడికి వచ్చారా?... నేను చూడాలి,”

బజర్లో చూపులు గదిలో నాలుగుమాతలకూ ప్రవరించాయి.

“అల్లాగే చూద్దాగాని యవ్ గనీ, ముందు ఈ వైద్యుడితో మనం సంప్రదించాలి. సిడోర్ సిడోరిచ్ (అతనే జిల్లా వైద్యుడు) వచ్చి వెళ్ళిన దగ్గరనుంచి అన్ని సంగతులూ విడిచి చెప్తాను. తరవాత వీరి సలహా అడుగుదాం.”

బజర్లో ఆ జర్మన్ వైద్యుడిని చూశాడు. “అయితే తొందరగా కానీ. లాటిక్ మాత్రం మాట్లాడకు. నాకు కొన్ని మాటలు వచ్చును, ‘చావు’ వంటివి.”

అన్నకేవేసే అనచరదయిన ఆ వైద్యుడు జర్మన్ భాషలో ఏదో ప్రారంభించాడు, ఇవానో విచ్ వేపు తిరిగి.

“నాకు... మనం ర వ్యక్త భాష లో నే మాట్లాడదాం; అన్నాడు వాసిరీ ఇవానోవిచ్. “ఓహో! అదా, సరే... తప్పకుండా.”

సంప్రదింపు ప్రారంభమయింది.

అరగంట గడిచినతరవాత వాసిరీ ఇవానో విచ్, ఆనా సర్దివ్వాను ఆ గదిలోకి తీసుకు వచ్చాడు. వైద్యుడు, ఈ లోగా ఆమెతో మెల్లగా రోగి ఇంక లేకపోడ మనేది అసంభవమని చెప్పివేశాడు.

ఆమె బజర్లోని చూసింది... కదలకుండా గుమ్మంలో నిలబడిపోయింది. జ్వరంతో ఉచ్చిన ఆ కళ్ళూ, మృత్యువు ఆసన్నమయిన ఆ ముఖం ముడకగా తనమీద కేంద్రీకృతమయి; ఆచూపు ఆమెను నిశ్చేష్టరాలన చేశాయి. ఆమె నిరాశపడిపోయింది—ఇల్లగా గడ్డకట్టి ఊసి! సలపని నిరశి. అతన్ని నిజంగా తను ప్రేమించే ఉన్నట్టుయితే తన కల్లా అనిపించదని ఒక ఊహ ఆమె మెడలో మెరపులాగ మెరిసింది.

“ధన్యవాదాలు,” అతను బాధగా అన్నాడు. “ఇదంతా నేను అనకోలేదు. నా మీద దయ కనపరిచారు. మీ రన్నట్లుగానే నల్లి మనం కలసుకున్నాం.”

“ఆనా సర్దివ్వా చాలా దయ గలవారు,” వాసిరీ ఇవానోవిచ్ అన్నాడు.

“నాన్నా! నవ్వు వెళ్ళు. ఆనా సర్దివ్వా; ఈ నా పరిస్థితిని మన్నిస్తూ రనుకుంటాను”; అన్నాడు తన కీరరాన్ని చూపిస్తూ.

వాసిరీ ఇవానోవిచ్ వెలిపోయాడు.

“సరే! ధన్యవాదాలు” బజర్లో మళ్ళీ అన్నాడు. “ఇదంతా రాజకీయంలో జరిగింది. మహారాజులు అప్పుడప్పుడు మృత్యువు ఆసన్నమయిన ప్రాణుల్ని కూడా చూపారని అంటారు.”

“యవ్ గనీ వాసిరీ, నా ఆశ...”

“ఆనా సర్దివ్వా, మనం నిజం చెప్పకుండాం. నాపని అయిపోయింది. నేను చక్రంకింక పడి పోయాను. అంచేత భావినిగురించిన చింత అనవసరం. చావు అనేది చాలా పురాతనమయిన వింత. కాని అది ప్రతీటికీ కొత్తగా పాతకల్ల రినుంది. ఇంతవరకు నాకు జంకు లేదు... కాని ఇంక తెలివి తప్పతోంది, ఇంతతరవాత ఆఖరు!” అతను తనచేతిని నీరసంగా విసిరాడు. “మీతో ఏం చెప్పాలనుకున్నాను? ఒకప్పుడు మిమ్మల్ని ప్రేమించాను. అప్పుడుకూడా అండలో అరం ఏమీ లేదు. ఇప్పుడు అసలే లేదు. ప్రేమ ఒక రూపం. నారూపం అప్పుడే చిలికిపోతోంది. మీరెంత అందంగా ఉన్నార! అల్లా అక్కడ నిలబడితే, అంత చక్కగా...”

ఆనా సర్దివ్వా అనుకోకుండానే అడిగిపడింది.

“కంగారు పడకండి, మరేం ఫరవాలేదు... అక్కడ కూర్చోండి. దగ్గరగా రాకండి; నాజబ్బు అంటువ్యాధి.”

ఆనా సర్దివ్వా తొందరగా నడిచి అతను పడుకున్న మంచంపక్కన కుర్చీలో కూర్చుంది.

(19 వ పేజీ చూడుడు)

నెరసిన వెంట్రుకల జెషదము

రంగుపూయనక్కరలేదు. అయ్యేదవికిచ్చ తెల్లని రంగును మార్చి కాళ్ళరముగా వెంట్రుకలకు నలుపు నిచ్చును. గుణం కావిచో, డబ్బు వాపనుచేయబడును. తెలుపు కొంచెమై యుండిన రూ 2-8-0 మధ్యకకమై యుండిన రూ 3-8-0 పూర్తిగాయుండిన రూ 5-0-0.

గమనింపు:—ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ విచ్చు జెషదము.

Dinrakh Aushadhalaya,

No. 214 P. O. Rajdhanavar (Hazaribagh)

రాచరికానికి తుది సామంతులు

శ్రీ భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్య

భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్య పంతులు

శ్రీ. శ. 1086 లో, విలియం, ది కాంక ర్, నార్మండ్లీ నుంచి వెల్స్ ది వచ్చి, ఆల్బయన్ రాజును జయించుటతో, ఇంగ్లండులో బేరన్స్ (మన్నెదొరల) ప్రభు అంతరించింది. ఇంకా ఏమైనా మిగిలి ఉంటే, హెరాలు రాజును, విభిన్న సమానుడైన అతని తమ్ముడు ట్యాన్స్ గోను కూడా విలియం జయించుటతో, ఆ విధమైన రాచరికము నామరూపాలు లేకుండా నిశ్చయమైపోయింది.

మాత్రు విధానంలో రాచరికం ఆచరణలోకి వచ్చింది. ఆ పరిస్థితుల మార్పుతో, పౌరసత్వ స్వాతంత్ర్య హక్కుల శక్తికి అనుకూలమైన వాతావరణం అంటూ ఒకటి ముందు ఏర్పడింది. కాని, పౌరస్వాతంత్ర్య హక్కులు, బీజరూపా న్నైనా అంకురించగలిగేందుకు మళ్ళీ దాదాపు ఒకటివేల శతాబ్దం పట్టింది. 1215 లో బేరన్లు (సామంతరాజులు కింగ్ జాను "రక్మియాడ్" రంగరంగంలో ఏర్పడి, "ప్రాథమిక హక్కులు" అంటూ కొన్నింటిని గుర్తించి, వాటిని తప్పని సరిగా పాటించేట్లు చేశారు. 7 శతాబ్దాల క్రింద ప్రభుత్వంగా తయారైన ఆ ప్రాథమిక హక్కుల పత్రాన్ని, "మా గ్నా కార్టా" ఈనాటికి, నవీనరాజ్యాంగా నిర్మాణ ప్రతాల తయారుకు, ఆధారంగానూ; కాస్తా క్రంగానూ, ప్రమాణంగానూ తీసుకొంటారు.

కాలం గడచినకొద్దీ, పౌరసత్వపు హక్కుల పరిమితికూడా విస్తృతమయింది. ఇక తర్వాతకు వచ్చి స్టాంబూజ్ నెట్ వంశ పరిపాలననుంచి, హనోవర్ వంశ పరిపాలన వరకూ (విండ్సర్ వంశమున, ఆ ధునిక ప్రయోగము) బ్రిటన్ చరిత్రను చూస్తే—ప్రజలు తమ హక్కుల కోసం, తమ మానప్రాణాలు, తమ ఆస్తులు భద్రంగా ఉండగల పరిస్థితుల కోసం, తమ స్వాతంత్ర్యము వృద్ధిపొందటం కోసం, ప్రజా స్వామ్యం వృద్ధిపొందటం కోసం, తమ భావాల వెలిబుచ్చుకోగల హక్కు కోసం, తమకు ప్రతి వ్యక్తికి వోటు ఉండేందుకు తమ ప్రజా ప్రాతినిధ్య సంస్థలకు ప్రభుత్వంగములో ఉచిత స్థానము కలిగేందుకు, కార్మికులకు ధనికవర్గం పైనా, తదితర పరంపరాగత ఆధికార వర్గాల పైనా విజయము లభించేందుకు—ఏటన్నిటికోస మనీ, నిరంతర పోరాటాన్ని సాగిస్తూ క్రమ క్రమంగా విజయ మందుకొంటూ వచ్చిన ప్రజల చరిత్రగా, బ్రిటన్ చరిత్రను గోచరిస్తుంది.

ఈనాడు ఇంగ్లండు చరిత్రను సింహావలోకనం చేసుకోవటంలో, పూర్వం రోమును ఇంగ్లం డును జయించటాన్ని, తరువాత సప్తరాజన్య నాయకాధికారాన్ని, విటనాజి మోట్ (Wita-majemot) సంస్థను, వార్స్ ఆఫ్ శోకిస్ ని చార్లెస్ రాజహత్యను, వోటింగ్ హక్కును ప్రజా విస్తృత పర మొనర్చటానికి, పౌరసత్వపు హక్కుల శాసనాన్ని (Bill of Right), రాజాధికారంకన్నా పార్లమెంటు ఆధికారం మిన్న అన్న మాత్రాచరణను, చట్టబద్ధ విధానం లోనే రాజ్యాంగ శాసనం అమలు జరగవలసిన విధానాభివృద్ధిని, ప్రజల యోజనా విస్తృత ప్రభావాన్ని, ఇన్నింటిని విస్తరించి, బాంక్ ఆఫ్ ఇంగ్లండును, దేశ ప్రభుత్వ పరిశ్రమ అయిన బ్యాంక్ పరిశ్రమను, ప్రజాపరం చేసిన కార్మిక ప్రభుత్వ ఆధికారాన్ని చూడమే. ఇట్టేకళ్ళ ముందర చూసి ఊర్కొంటాము.

ఎక్కడో ఇంగ్లండులో, ఎనాడో కథ పూర్తి అయిన బ్రిటిష్ బేరన్ల కథకూ, భారత దేశంలో ఉన్న మనకూ సంబంధ మేమిటి?

ఇంగ్లండులోని బేరన్లవద్దే, ఈ సామంత రాజత్వమే, పూర్వదత్త విధానానికి ప్రాతిపదిక ఏదో మనకు అవగాహన చెయ్యగలుగుతాయి. ఆ సామంత రాచరిక సోపానంలో నెట్లు, ఫైవ్, టెనంట్లు—ఇత్యాదులంతా మెట్లుమెట్లుగా నిలుస్తారు. ఈనాటి రాజరికంలో, చక్రవర్తి, రాజు, రాజక్రింద అర్హతలవారీగా ద్యౌత్యం, వారీ తర్వాత, ఎర్ల్స్, లేక మార్క్విస్సులు, వైకౌంట్లు, తర్వాత బేరన్లు, సి. బి. జి. లు;

సి. బి. లు; ఇంక ఆక్రమంలోనే ఇండియాలో జి. సి. యస్. ఎ. లు; కె. సి. యస్. ఎ. లు; జి. సి. ఎ. ఈ. లు; కె. సి. ఎ. ఈ. లు, సి. యస్. ఎ. లు; సి. ఎ. ఈ. లు, ఓ. బి. యా. లు; యం. బి. యా. లు, ఇత్యాది మహా లక్ష చిన్న చిన్న విరుదాలు, ఇన్నీ ఈ రాచరిక సోపానానికి మెట్లుమెట్లుగా తయారయిపోయాయి. ఇప్పటి ఈ విరుదావళుల రాచరిక క్రమమంతా, మనుషటి పూర్వదత్త బేరన్ విధానాల ప్రతిబింబమే. మళ్ళీ ఆ పూర్వదత్త స్వరూపాన్ని భారత సంస్థానాలలో ప్రత్యక్షంచేసి నిలిపేందుకే, వీటి నిక్కడ బ్రిటిష్ వారు ప్రవేశపెట్టారు. భారత సంస్థానాలలో కూడా పూర్వంనుంచీ ఉంటున్న సామంతవిరుదావళిక్రమంలోనూ, అధికారం లోనూ, ఈ కొత్తరకపు పూర్వదత్త సంస్థానం అతికినట్లుగా సరిపడి అమరిపోయింది. మహా రాజాలు, రాజాలు, మహారాజాలు, రాజాలు, భావూర్లు, నవాబులు, వీరు యావన్యం, ఈ కొత్త విరుదాలును, ఈ ఇంగ్లండునుంచి తెచ్చిన ఎరువు ఆధారాలను వెంటనే, తమ పాగాలకు సింగారింతుకొని అలంకరించుకొన్నారు.

భారతదేశంలోని సామంతరాజ విధానం ఈ విధంగా, బ్రిటిష్ పూర్వదత్తప్రాపులతో తమ పూర్వదత్తాన్ని పెంపొందించుకొని, తమ రాచరికవర్గాన్ని, హోదానూ, పెజెప్పిన బ్రిటిష్ రాచరికవర్గంతోటి హోదాతోటి మెలయించి, బ్రిటిష్ పూర్వదత్తానికి, వారసత్వపు హక్కు దారులుగా నిలిచి, పూర్వదత్తాన్ని నిలబెట్టారు. ఈ విధంగా, ఈ భారతీయ "బేరన్లు" 1818 లో పీషవల పరిపాలన అంతమయిననాటి నుంచి, 1947 ఆగస్టు 15 న బ్రిటిష్ పరిపాలన అంతమయ్యేదాకా, పూర్వదత్తానికి స్థావరం కల్పించుకొని తాము పీఠం వేసుకొని కూర్చున్నాము. కాని యథార్థానికి బ్రిటన్ ఇండియాను ఇంకా వదలివెళ్లేలేదు. బ్రిటిష్ లార్డుస్, ప్రత్యేకముగా కల్పించుకొని, నిరంకుశపాలనా రాజకీయ రంగంలో చరంగపు ఎత్తులు వేస్తూ, సంస్థానాధీశులను, చదరంగపు బంట్లుగా ఉపయోగించుకొందమనీ, తమ నిరంకుశ విధానాన్ని నిలబెట్టు కోటానికి, ఉబలాటపడుతూ ఆదుర్దా చూపిస్తూనే ఉన్నారు. ఇందులో మొదటి ఎత్తు, సంస్థానాలమీద వాళ్ళు చేసిన ప్రకటన ఆ ప్రకటన తారీఖు 12 మే, 1946 అని ఉంది. ప్రజలందరికీ ప్రకటన అందించటం, 1946 మే 22 న జరిగింది. ఆ ప్రకటనలోని ఒక్క కలం గీతతో

ఇండియాలో 562 "అల్స్టర్స్", (ulsters) తయారైనాయి. బ్రిటిష్ చక్రవర్తిత్వాధికారం సంస్థానాలకు లేదని నడలుకొంటూ, ఆ విషయాన్ని మాత్రం భారతీయ నాయకులకు సకాలంలో తెలియపర్చకుండా, మంత్రివర్గ ప్రజా శికు కౌంగ్రెస్ ఆమోదం వెల్లడించబోతోందని నిశ్చయపర్చాడు ఈ రహస్యం వెలుపెట్టారు. సంస్థానాధీశులకు మాత్రం ఈ విషయం ముందే తెలియపర్చటం అయింది. ఇలా ఒక పక్షానికి విషయం పూర్తిగా వెలుపెట్టి, మరో పక్షం వాళ్ళకు కాలానే ఏమీ చెప్పకుండా దాచిన పద్ధతిల్లా, మంత్రివర్గ ప్రజా శికు రాజభాగాలు జరిగాయి. ఆ వేళ వాళ్ళు ఆల్లా చేయబట్టే, సంస్థానాధీశులు రెచ్చిపోవటం, ప్రస్తుత మోదరాబాద్ పరిస్థితి ఇంత విషమించటం, జానాబ్, ఇందూర్, భోపాల్, జోధ్ పూర్, పాటియాలాలను పర్షురావటానికి ఇంత రథస జరగటం ఇన్నీ అయ్యాయి. కాని సర్దార్ వల్లభ్ యశ్వేత్ అవలంబించిన మహా ప్రతిభాయంతమైన రాజకీయో, ఒరి స్సా, చట్టింగ్, దక్కన్, గుజరాతీలలో చిన్న చిన్న సంస్థానాలు, ఓ 27 కలిసి సారావ్ధింగాను, కొన్ని బుందేల్ ఖండ్, మాల్యా, హిమ వత్సర్యత సంస్థాన కూటాలుగాను, ఆఖరిది పంజాబ్ సంస్థానాల కూటమిగాను తయారయ్యాయి. ఈ కూటములను ఏర్పరచటంలో, సర్దార్ పటేల్, అఖండమైన తెలివి, ఉచితానుచితజ్ఞానము, దేనికి తగ్గ విధానంలో దాన్ని సమున్వయం చేశాని, అవగాహన చేసుకొని సంచరించే వివేకాన్ని అపారంగా చూపించాడు. వీట్లను దోవకు మలుపుకు రావటంకో, అతిచిన్నమాత్రాన్ని, "కేలెరిగి వాతపెట్టటాన్ని" చక్కగా ఉపయోగించాడు. పిడికిలి ఇనుప పిడికిలి అయినా, పైన పట్టుపంచుకం పొడిగి సంస్థానాధీశులతో వ్యవహరించి, బ్రిటిష్ వాళ్ళు దొంగపోటువల్ల తెచ్చిన దుష్ఫలితాలన్నిటిని రూపుమాపేసి, బ్రిటిష్ చాణక్యనీతిని తలదన్నిన చాణక్యనీతిని ప్రదర్శించాడు పటేల్. పంజాబ్ సంస్థాన కూటమిని ఏర్పరచిరి. బ్రహ్మాండమైన ఉత్సవంతో ప్రారంభించటంతో, ఈ భారతీయ బేరన్ల పతనం పూర్తి అయి, శతాబ్దాలు బానిసత్వం అనుభవించి అనుభవించి ఉన్న భారత దేశం మళ్ళీ సంపూర్ణంగా స్వతంత్ర భూమి అయింది. నూట ఏడై ఏళ్లుగా, బ్రిటన్ స్థాపించి

ప్రావివెట్టి పోషించిన పూర్వదత్తం యొక్క శేషచిహ్నాలకూడా అంతరించాయి.

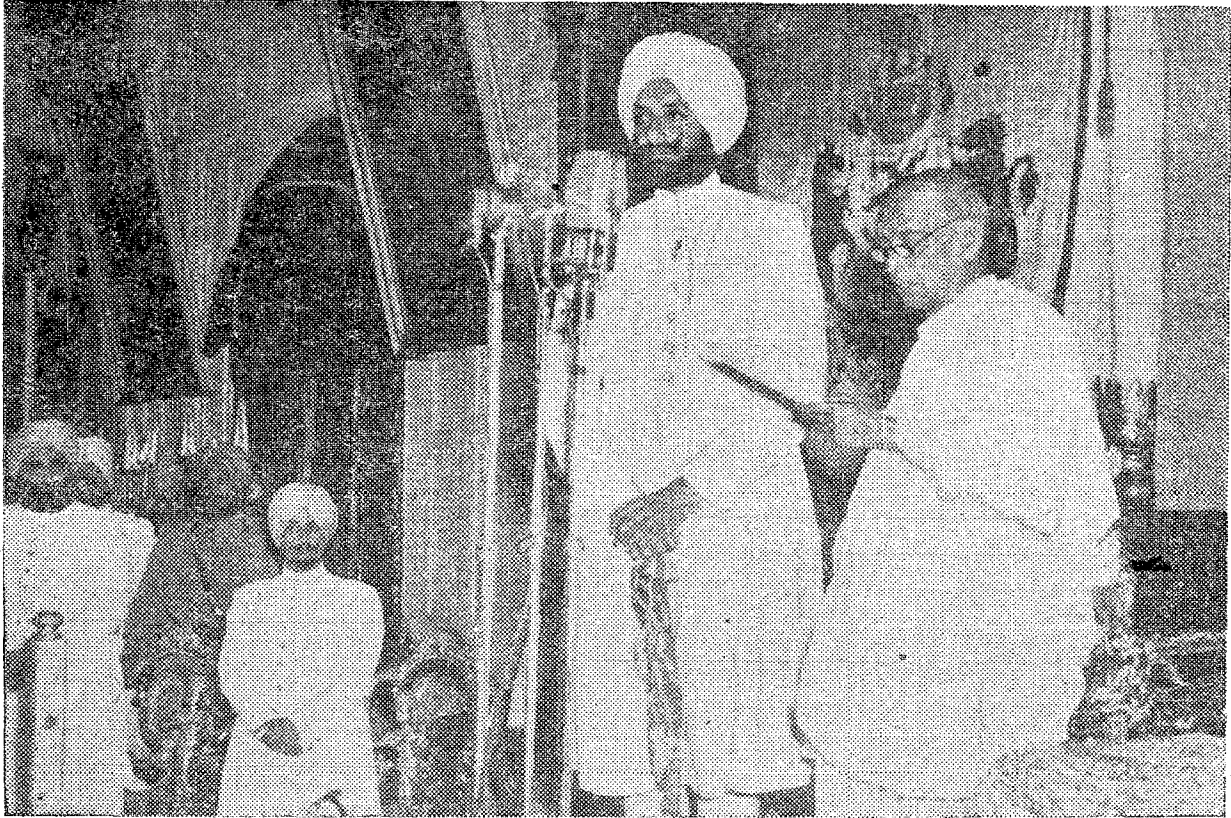
ఈ బేరన్లలో పాటియాలా సంస్థానాధిపతి చివరివాడనవచ్చును.

భారత ప్రభుత్వ సంస్థాన శాఖామంత్రి, ఆ ఉక్కుమనిషి సర్దార్ వల్లభాయీ పటేల్, గంభీర స్వరంలో, నువోధకమా సరళమా అయిన వాక్యాల్లో, ఈ చివరి బేరన్ విషయం లేడి యోలో ప్రసంగిస్తూంటే, విన్న వాళ్ళందరికీ, ఈ పాటియాలా మహారాజు, పటేల్ ఆయనపై కురిపించిన ప్రశంసా వర్షానికి నిజంగా పాత్రుడై ఉంటే,—ఆయన ఈ మధ్యచేసిన ఘనకార్యాల వలన మాత్రమే కాకుండా, అదృతన భవిష్యత్తు విషయంలో కూడా సమబుద్ధితో ప్రవర్తించగలిగి ఉండే—ఆ ప్రశంసకు యథార్థంగా పాత్రుడై ఉంటే, భారత జాతి ఇంతకన్నా కూడా చాలా బాగా అనందించగలిగేది కదా!

ప్రధాన మంత్రిగాని, మంత్రివర్గంగాని లేని సంస్థాన కూటమి చరిత్ర మళ్ళీ చరిత్రచర్యణం అనటం అపేక్షణీయంకాదు. సంస్థాన కూటమిలో తెల్లకు రావల్సింది, తా నొక్కడూ, తన ప్రజలు మాక్రమేననీ, తనతోటి సంస్థానాల ప్రజలూ, చివరికి భారతమంత్రివర్గమూ కూడా, అంత తెల్లచెయ్యకలసిన విషయాలు కావనే పాటియాలా మహారాజు అనుకోక పోయి ఉన్నట్లుంటే, సర్దార్ పటేల్ దీని స్వరంతో తీమార్పణ చెప్పకొని వినతి చేసుకోవలసిన దురవస్థ ఉండేదికాదు.

ఈ సంస్థాన కూటమిలో, త్రైవర్గంగా తగాదా సాగుతూంది. ఈ పూర్వదత్త ప్రాతినిధ్యంలో చివరివాడైన బేరన్, ఈ మహారాజు, తన స్వాధికారము, తన నిరంకుశ పరి

(21 వ పేజీ చూడుడు)

జులై 15 న పాటియాలా, తూర్పుపంజాబు సంస్థానముల రాజప్రముఖ్ గా పాటియాలా మహారాజు చే భారత ఉపప్రధాని, సంస్థానశాఖామత్త్యుడు సర్దార్ పటేల్ ప్రమాణస్వీకారం చేయించారు. సర్దార్ పటేల్, రాజప్రముఖ్ పాటియాలా మహారాజు, ఉపరాజప్రముఖ్ కపుర్తలా మహారాజు వరుసగా నిలబడి ఉన్నారు.

లోకమాన్య తిలక్

ఆగస్టు 1 తేదీనాడు లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలక్ వర్ధంతి ఉత్సవం. స్వతంత్రభారతా వనిలో, మొదటిసారి, ఆ జయంత్యుత్సవం బొంబేరాష్ట్ర కాంగ్రెస్ సంఘంచారు జరిపినప్పటి చిత్రం.

భారతదేశం తన ప్రథమస్వాతంత్ర్య సంగ్రామ తీర్చి వార్షికోత్సవం జరుపుకొనండి. ఈ తరుణంలో మన స్వాతంత్ర్యసమర శ్రేణిలో అగ్రణ్యులైన నాయకులను స్మరించుకోవటంలో, లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలక్, ఆగ్రణీలో నిలుస్తాడు.

“స్వరాజ్యం నా జన్మహక్కు” అని ప్రకటన మంగా ప్రకటించి ప్రజానీకానికి ప్రబోధించిన వాడు లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలక్. 1947 ఆగస్టు 15 కు భారత ప్రజానీకమంతా కూడా, స్వాతంత్ర్యసిద్ధితో సంపూర్ణ ఫలం అందుకొన్న స్వాతంత్ర్యసమరారంభకుల్లో తిలక్ ఒకడు. అడవులు, కొండలు, రాళ్ళుగా ఉన్న ఊసర శ్రేణులన్నీటిని చెరుబట్టి దున్ను తరువాతి జనానికి కృషియోగ్యంగా చేసిన ప్రథమ కర్షక పీఠుల్లాగా, స్వాతంత్ర్య బీజాలను, పారతంత్ర్య ముతో ముగిసి దీర్చించి, ఊసర శ్రేణులయిపోయిన భారత ప్రజాస్వాదయాలలో మొలక రెత్తించ గలిగేందుకు, మృదయాలను దున్ను, రాళ్ళు రక్తులను తొలగించి, స్వాతంత్ర్య భావబీజాలకు పడునైన సీతానికి తెచ్చినవా రా ప్రథమ స్వాతంత్ర్యోద్యమనాయకులు. వారిపనిని వారి తర్వాత తాను పూనుకొని, మహాత్ముడు యావ ద్భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యముఖంగా నడిపించి, ప్రజలందరికీ 1947 ఆగస్టు 15 కు స్వాతంత్ర్యము సమకూర్చిపెట్టాడు.

బాలగంగాధర తిలక్ 1856, జూలై 28 వ తారీఖున జన్మించాడు. 1920 జూలై 31 వ వాటి రాత్రి 12-40 గంటలకు ఆస్థమించాడు.

ఆయన జీవితం అంతా, దేశసేవకే అంకితం చేయబడింది. దేశంకోసమే బ్రతికాడు. దేశం కోసమే ప్రాణాలు విడిచాడు.

లా పరిక్షలో ఉత్తీర్ణుడయ్యాక, కేరళం కులాసాజీవనం గడుపుకొంటూ, స్వలాభం కోసం బ్రతకటమంటే ఆయనకు అసహ్య మేసింది. తన జీవితమంతా మాతృదేశసేవలో వినియోగిస్తానని ప్రమాణం స్వీకరించాడు. “కేశరి”, “మహారాటా” పత్రికలను స్థాపించాడు. “న్యూ ఇంగ్లీషు స్కూల్”, “డెక్లెక్ ఎడ్యుకేషనల్ సొసైటీ” సంస్థలను స్థాపించాడు. ఈనాడూ సంస్థలు మహాత్ముని తీర్థిలో ఉన్నాయి.

తిలక్ మహాపండితుడు. వివేచనశాలి. అత్యధిక దూరదృష్టితో, విద్యాబోధనలన దేశానికి విశేషాన్ని, ప్రబోధాన్ని కల్పించుచున్న అనాడే చూచి, అందుకు పునాదులు నిర్మించాడు.

చాడు. స్వయంకృషి, స్వయంసేవ, ఆత్మగౌరవమూ, ఇవి ప్రజల్లో పెంపొందించటానికి ప్రబోధమే నిలిచాడు. ఆయన బోధలూ, ఉపన్యాసాలూ అన్నీ కూడా దేశానికి సంపదలై నిలచాయి.

స్వాతంత్ర్య సంగ్రామ ప్రారంభం

19 వ శతాబ్దాంతంలోనే భారతదేశంలో కొంత రాజకీయచైతన్యం కల్పించన్న మాట నిజమే. కానీ ఆ చైతన్యానికి ఉద్యమస్వరూపం ఇచ్చిన మొదటివాడు తిలక్. ఆ రోజులలో ‘రాజకీయ విప్లవకారులు’ అని అనుకోబడే వారంతా ఏదో ఒకటి రెండు నూత్న సంస్కరణలు రాజ్యాంగవిధానంలోనూ, పరిపాలనలోనూ జరగాలని కోరుతూ, విన్నపాలు, వినతులు బ్రిటిషుప్రభుత్వానికి పంపుకొనే తరహాలో మాత్రమే ఉండేవారు. ఇలాంటి చర్చలనే, రామేనుజ్జోషాలు (interesting debates) ‘కౌన్సిల్స్’ కల్పించే చర్చ’ అని అన్నాడు. కానీ తిలక్ ఆగమనంతో, తిలక్ రాజకీయ పంథాలోని రాపిడితో ఈ “ఉల్లాసమైన చర్చలే”, “మా జన్మహక్కు” అనే నినాదంగా మారాయి. ఆ రోజుల్లో ఈ మాక్కుల నిర్వచనం తెచ్చిన ప్రబోధం చూసి, ఆనాటి బ్రిటిషుభూపాలకవర్గానికి “రాజవిద్రోహ ప్రేరేపణలుగా” భయం పుట్టించి, జనంలో ఈ విద్రోహం మరి పెరిగి పోతున్నందుకు వాళ్ళలో అలజడి కల్పించాయి. ప్రజల్లో ప్రబోధం పెరిగిపోవటంతో, రాచరికపువారి దండనీతి పెరగవలసివచ్చింది.

ఉద్యమాన్ని ఉద్యమం దండనీతి ప్రయోగమూ, ప్రజలలో స్వాతంత్ర్యప్రబోధమూ కూడా, ఒకదా నొకటి రెచ్చగొట్టుకుంటూ పెరుగసాగాయి.

ఈ రాజద్రోహసేరంక్రింద మొట్టమొదట నేరస్తుడుగా లెఖ్కుకు వచ్చి జైలుకు వెళ్ళటం, తిలక్ కు సంభవించింది. 1897 లో 18 నెలల పాటు కఠిన కారాగారవాస శిక్ష విధించి, జైలు చీకటికోణంలో ఆయన్ని బంధించారు. 1908 లో ఆరేళ్ళు మళ్ళీ కారాగార శిక్షకు పాత్రుడయ్యాడు. ఈ విధంగా, ప్రభుత్వానికి వినతిపత్రాలిచ్చుకొనే ఉద్యమం, నిరంకుశ పరప్రభుత్వంతో స్వాతంత్ర్యకోసం, సాగించే సంగ్రామోద్యమంగా మారింది. అంత వరకు రాజకీయప్రబోధము అంటే, చదువుకొన్న ఏ కొద్దిమందో పడకబర్సీలలో కూర్చుని, విలా

సంగా చర్చలు సాగించటంగా ఉండేది కానీ తిలక్ తన శిఖారావంతో పేద ప్రజాబాహుళ్యాన్ని, మధ్యతరగతివారిని, అందరినీ స్వాతంత్ర్య సంగ్రామంలో పీఠులనుగా భాగస్వాములనుగా చేశాడు. అంతకంతకు తిలక్ ఉద్యమం తీవ్రతరం కా సాగింది.

ఆ విధంగా, కేరళం విద్యాశిఖుల భావనా విధిలో విలాసనివయంగా ఉన్న స్వాతంత్ర్యోద్యమ, సామాన్యప్రజకు అందరికీ ప్రబోధమొనర్చి, దేశప్రజలందరికీ స్వాతంత్ర్య విహాసను కల్పించిన ప్రథమం తిలక్. అందుకనే మహాత్మా గాంధీ ఆయనను, “నవ్యభారతనిర్మాత” అని సరిగ్గా అన్నాడు.

తిలక్ కేరళం రాజకీయనాయకుడే కాదు. మహాపండితుడు. ప్రతిభావంతుడు. జ్ఞాని. విద్య ద్వరేణుడు. ఆయా కౌస్తూల్యంలో ఆ జన్మాంతము కృషి చేస్తూ నూతన విషయాలను పరిశోధిస్తూ జీవితం గడిపాడు. పూర్వార్థ చారిత్రక యుగ విషయాన్ని గురించి, తిలక్ రచించిన గ్రంథాలు, అపూర్వగ్రంథాలుగా శాశ్వతంగా నిలిచిపోతాయి. వైదికయుగ చరిత్రలో ఆయన పరిశోధనలు, ఆయన ఆపారప్రతిభకు తార్కాణంగా నిలుస్తాయి. 1879 లో మొదటిసారి జైలుకు వెళ్ళేపూర్వమే, “ఓరియన్ట్” అనే ఒక గ్రంథాన్ని తిలక్ ఆంగ్లంలో ప్రచురించాడు. వేదాల ప్రాచీనతను, ప్రాశస్త్యాన్ని ఆ గ్రంథ పరిశోధనవల్ల నిరూపించిచూపాడు. తర్వాత జైలులో ఉన్నప్పుడు, “ఆర్యుల దృవనివాసం” “Arctic Home in the Vedas” తయారు చేసి, జైలునుంచి బైటికవచ్చాక ప్రచురించాడు.

ఈ రెండు గ్రంథాలూ యూరప్ లోనూ, అమెరికాలోనూ చాలా కుతూహలాన్ని, ఆదరాన్ని కల్పించాయి. అసలు తిలక్ ను త్వరగా జైలునుంచి వదలటానికి, మాన్యుయల్, విట్టి రియారాణితో, తిలక్ వ్రాసిన “ఓరియన్ట్”ను గురించి సంభాషించటంకూడా ఒక ముఖ్య కారణమని చెప్పకంటారు.

రెండోమారు తిలక్ ను మళ్ళీ కారాగారంలో పెట్టినప్పుడు, (మాండలేలో) తన మహారాష్ట్ర భాషలో “గీతారహస్యం” రచించటం సాగించాడు. తిలక్ విడుదలఅయిన తర్వాత 1914 లో ఆ ఉద్యోగము ప్రకటించబడింది. ఈ గ్రంథాన్ని గురించి అరవిందభూష్ ఇల్లా వ్రాశాడు: “భగవద్గీతపై తిలక్ భాష్యం-కేరళం ఏదో వ్యాఖ్యానం అని తోసేయవలసింది కాదు. అది మళ్ళీ ఒక

సహజ ప్రతిభావంతమైన బోధనాగ్రంథము. గీతా బోధనలను తన స్వయంప్రతిభతో మళ్ళీ ఒక ఉద్యోగంగా చూపించి రచించాడు తిలక్. ఈ భాష్యము పురాణగ్రంథముగా నిలచి పోగలదు” అని వ్రాశాడు.

వీరపూజ

తిలక్ కు పూర్వపీఠులన్న భక్తి మొండు. పూర్వ పీఠస్మృతులతో జాతి మతైజితం చెయ్యటానికి ప్రయత్నించాడు. గణపతి ఉత్సవాలు, శివాజీ జయంతి ఉత్సవములను మొట్టమొదట మహారాష్ట్రదేశంలో ప్రారంభించి, పీఠపురమరాధన జాతిలో గల్పించి, జాతిని ధీరోత్సాహ పూరితంచేశాడు. శివాజీ జయంతి జరుపటంలో, ముస్లిం ప్రాతికూల్యముగాని, బ్రిటిష్ ప్రాతికూల్యముగాని ఎంతమాత్రం లేదనీ, శివాజీలోని

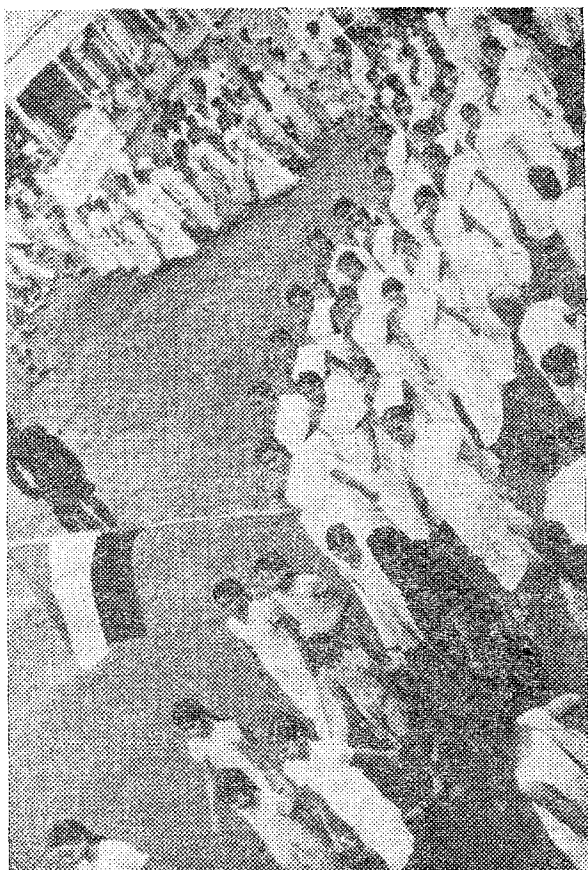
శ్రీ హె. యల్. మన్మాఖాని

పీఠగుణమే ఆదర్శంగా చేసుకొని, ప్రజలు పీఠులకాగలందుకు ఉద్దేశించబడినవి మాత్రమేనని అనేకసార్లు తిలక్ వివరించాడు.

1906 జూన్ 24, మరాటాపత్రిక సంచికలో “శివాజీ జాతీయపీఠుడా” అన్న కీర్తికతో వ్రాసిన వ్యాసంలో, “పీఠపురమరాధనము” మానవుని స్వభావము. ఆ భక్తిభావము మానవులలో పురాతనముగా వేళ్ళు పాడుకొని పోయినది. కానీ భారతదేశమునకు కాగల భవిష్యత్ న్నాయకుడు, భారత భాగంలో ఏ మూలనుంచి అయినా రావచ్చు. ఏ వర్గంలోనుంచి అయినా రావచ్చు—అతడు మహాత్ముడీయ్యడే అవుతాడేమో! ఎవరు చెప్పగలరు?” అని వ్రాశాడు.

ఇరువదియవ శతాబ్దపు తొలి ఉషస్సులోనే, తిలక్ ప్రభావాన్ని భారతదేశం గ్రహించ సాగింది. రాజద్రోహసేరానికి అప్పటికే ఆయన జైలుకు వెళ్ళాడు. 1905 చాటినతర్వాత కాంగ్రెసులో ప్రప్రథమ నాయకునిగా దేశం ఆయన్ను గణించసాగింది. కాలం గడిచిన కొద్దీ, భారత ప్రవాసమహాలలో గూడా, రాజకీయ చైతన్యమూ, ప్రబోధమూ, పెరుగుతూ వచ్చింది. తిలక్ గొప్పతనాన్ని, దేశాని కొయన అవశ్యకతనూ, దేశం ఇతోధికంగా గుర్తింపసాగింది. ఆయన సమకాలికులలో, ఆయన స్వాతంత్ర్య సమరవిధానాలతో చాలామంది ఏకీభవించలేక పోయారు. కానీ మహా ధైర్యంతోనూ, ఆచం

(21 వ పేజీ చూడుడు)

బొంబాయిలో తిలక్ వర్ధంతి ఉత్సవంనాడు దేశసేవికలు ముందు నడస్తూ ఊరేగింపు నడుపుతూన్న దృశ్యం.

మనకున్న శ్రక్వతిస్వభావసంపదతోనే, “సర్వపథాన్ని” ఆజీవితాంతము నడవగలిగిన వ్యక్తి, యుగ యుగాల కూడేకడేకాల కూడా కోతైన పురుషుడుగా ఎట్లా అవగలడో గాంధీ చూపించాడు. ఈ ప్రాకృతికమానవ స్వభావం లోని వికాలావకాశాన్ని ప్రపంచ సర్వస్వానికి చాటిచూపిన గాంధీవంటి “సంపూర్ణమానవుడు” ఇంతవరకూ “న భూతో—న భవిష్యతి” మాత్రము కాకుండు గాక!

స్వరాజ్యమా? సురాజ్యమా?

శ్రీ నందూరి రామకృష్ణమాచార్య

ప్రస్తుత భారతదేశంలోని ప్రజల చరిత్రాత్మక మైన ఒక మహాయుగానికి సమకాలీనులు. ఈ పురుషాంతరంలోని ప్రజలు ఆర్యాచీన ద్వితీయప్రపంచ మహాసంగ్రామంలో మృత్యు దేవతవికటాబ్జహాసనియతాంతరం దర్శించారు. 'అటంబాంబునకు సమకాలీనులు'. మానవ చరిత్రలో అత్యున్నత సన్నివేశం; ఆ ప్రస్తుత సవాళను చేసి ధీరస్థావరితం కాని స్వాతంత్ర్యాన్ని భారతావని సంపాదించటం గాంచారు. అనాది సిద్ధంగా అఖండంగా ఉన్న భారతదేశానికి పాకిస్తాన్ భారతదేశానికి రెండు స్వతంత్ర రాజ్యాలు చీలి సాక్షాత్కరించటం చూచారు. ఉత్తర హిందూదేశంలో స్త్రీ బాలవృద్ధులకు లేకుండా మతదురహంకారవికాచం ఘోర హత్యానగ్ననాట్యం అశ్రుపూరితశత్రుత్వంలో అమలీకించారు. హింసాజ్వరితమై అగ్ర పతనానికి వారి పోయే మనవ జాతికి అహింసాసిద్ధాంతం ప్రబోధించిన అమృత మూరి గాంధీమహాత్ముడు విశ్వమానవ కల్యాణ వేదిక అధివసించి దురావేశభారకర్మకమైన కుపాక్షిగుండుకు బలి దాన మడటం ప్రత్యక్షంగా అనుభవించారు. భావికాలంలో పురుషాంతరాల తరబడి జిజ్ఞాసువులు ఈ యుగంలోని ప్రజల హృదయానుభూతులను విస్తృత విలీనశత్రుత్వంలో అనుభవించారు.

శ్రీ రాజకీయ వాతావరణంలో క్రమ్ముకొనే కారుమబ్బులు, సంఘాన్ని కలతపెట్టే ఝంఝన మారుతాలు ప్రజలలో వ్యాపించే మాత్స్యదృష్టి మాలు భావిచరిత్రలో మొత్తం తీగలవలె కాంతి ప్రవాహాలు చిమ్మి అదృశ్యరమణీయంగా స్వరణమాత్రావర్షంగా నిలిచి ఉంటాయి. ద్వితీయ ప్రపంచ సంగ్రామం, అటంబాంబు గాంధీజీ అవతార విరమణ, భారత స్వాతంత్ర్యం వర్తమాన చరిత్రలోని సన్నివేశాలను ఆలోచనా పూర్వకంగా అనుభవించే మనమే ఆశ్చర్య చకితులమై పోతాము.

ధర్మచక్రం

నేడు స్వతంత్ర భారత విహాయసంతా ధర్మ చక్రం చిత్తమైన త్రివర్ణపతాకం కన్నులకు మిరుమిట్లు గొల్పుతూ ప్రకాశిస్తోంది. స్వాతంత్ర్యోత్సవ శుభ సమయంలో భారత పౌరులు కర్పూర నీరాజనాలతో జాతీయపతాకను పల్లె పల్లెల ప్రతిష్ఠిస్తున్నారు. ఖండ ఖండాంతరాలలో భారతీయ ప్రతినిధుల హర్యక్షి కేళులపై త్రివర్ణ పతాకం స్పృశ్యం చేస్తోంది. సముద్రాలలో భారత నౌకలు జాతీయ పతాకంతో విశ్వ విహారం చేస్తున్నాయి. యువ భారత హృదయం నవనవాన్మేష నిత్యగర్వస్ఫూర్తితో స్పందిస్తోంది. ఒక నాడు మానవ కల్యాణాశ్వక్షియై రాజ్యాన్ని, భాగాన్ని త్యజించి బుద్ధుడై గౌతమమహర్షి వారణాశి డేత్రంలో మృగదా వనంలో ధర్మ చక్రం త్రిప్పినాడు. అశోకుడు ధర్మ విజగీషా తత్పరుడై ధర్మచక్రం శిఖరా వహించాడు. ధర్మచక్రాన్ని సింహళం, కళింగ, సువర్ణద్వీపం, చంప (నేటి ఇండో చీనా), శ్యామరుద్ధ (సయాం), కామరూప (అస్సాం), సువర్ణ భూమి (మలయా), చీనా, జపాను ఇత్యాది దేశ దేశాలు కాల క్రమంలో శిఖరా వహించి ఆరాధించాయి. శ్రీటిక్ గూడ ప్రాచ్యదేశాలు అవంతమస్త్రకాలంలో భారత పతాక సాక్షాత్కరించగానే ధర్మచక్రాన్ని ఆరాధిస్తారు. ధర్మచక్రం హింసామయమైన దౌర్జన్యపాశవిక ప్రవృత్తులను సంహరించగల దివ్యాయుధ చిహ్నం. పరసిడనానికి, జాత్యహంకారానికి లాంఛనం కాదు. విజ్ఞానజ్యోతి, దయామృత వాహిని కలిసి ధర్మచక్రమై ప్రాచ్యజగత్తును హృదయ సమ్మోహితం చేసిన ఆర్థ శక్తి. ధర్మచక్రం ప్రాచీనచరిత్రలోవలె ప్రాచ్యదేశానికి ధర్మ నాయకత్వం వహించి దీనజనోద్ధరణకై అమృత వర్షం కురిపించి నూత్న ప్రపంచం కరుణా జ్యోతిస్సన్నిధి కలితమై భాసిం చేట్టు చేస్తుందని భారత యువకుల హృదయాకాంక్ష.

భారత భూమికి స్వాతంత్ర్యం లభించింది. స్వాతంత్ర్యం మన సమస్యలన్నిటిని పరిష్కరించే ఏకైక సులభ సాధనమని సామాజ్యవాద శృంఖలాబద్ధమైయున్న భారత జాతి విశ్వ సింఛించింది. కాని స్వాతంత్ర్యం పరిష్కరించిన వాటి కంటే క్రొత్తగా తెచ్చిపెట్టిన సమస్యలే నేడు ఎక్కువగా కనిపిస్తున్నాయి.

సంస్థానాలు

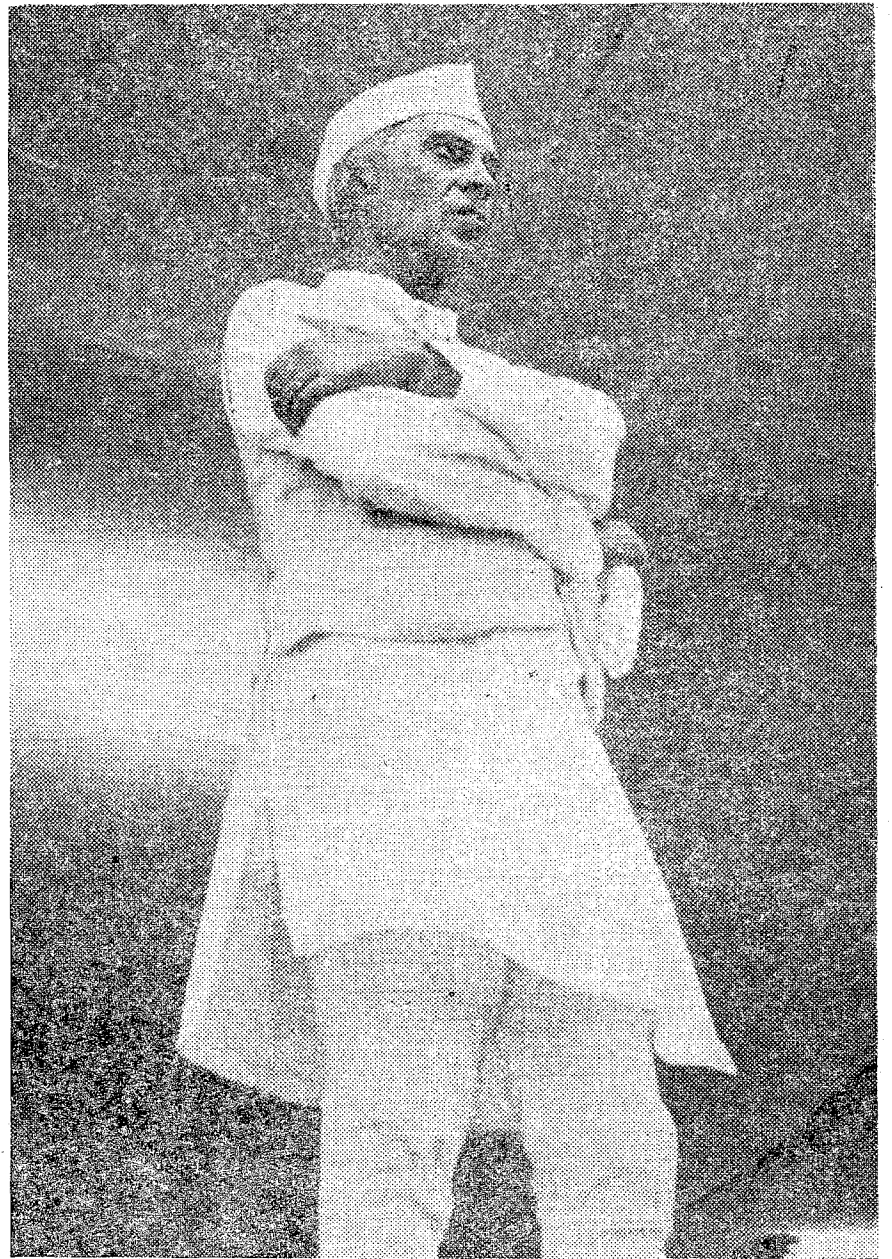
స్వాతంత్ర్యం లభించిన సామాజ్యవాదుల చేతిలో కీలు బొమ్మలై నిరంకుశ ప్రభుత్వం సాగించిన సంస్థానాధీశులు ఎందరో నిరుడు ఆగ్రహ పడిపాసిన స్వతంత్రులైనారు. భారత దేశానికి స్వాతంత్ర్యం లభించటం ఎంత ఆనంద దాయకమో వీరికి మాడ అట్టి స్వాతంత్ర్యం

వలసిన విధ్యుక్త ధర్మమునకంటే తాత్కాలిక మైన ప్రయోజనాన్ని అర్జించారని రాజనీతి, చరిత్ర భవిష్యత్కాంక్షలలో నిర్ణయింపగలదు.

మోదరాబాదు

మోదరాబాదు సమస్యను గుర్చి మననానుభూతులు భారతదేశములో ఉటుములు ఉటుములు తున్నాయి. మోదరాబాదు రాజకీయనాయకులు పిడుగులు గురుస్తున్నారు. జిల్లా భూభటి విశేష మాత్రాన 'కాలిక్' సంస్థానం పాకిస్తాన్ లో చేరినది. మననానుభూతి నిత్య గంభీర గర్జనలు, బృహహితినాదాలు, హేషారావాలు నిరపయోగా లగుచున్నాయి.

ఒక చీనా పత్రిక ఆగ్రరాజ్య పంచకమును ఈ క్రిందివిధంగా సమీక్షించింది: 'ఫ్రెంచివారు చెప్పి వెంటనే చేస్తారు. బ్రిటిషువారు చెప్పటం చెయ్యటం ఏకకాలమండే నిర్వహిస్తారు.

లభించటం అంత శోచనీయం ఎన్నో సంస్థానాలు కేంద్ర భారత ప్రభుత్వంలో తీసిమై పోయాయి. కాని సంస్థాన ప్రభువులు కిరీటాలు ఇంకా చారిత్రిక శిథిలావశేషాలుగా గాక కొంత ప్రభుత్వ దండాలగా నిలిచి ఉండటం వివాద హేతువు. స్వతంత్రతాదృశ్యరణ ప్రభావలీనత మైన భారతదేశ పటంలో చీకటి మచ్చలు నిలిచి ఉండటం స్వాతంత్ర్యానికి కళంకం. క్రొత్త ప్రతిపాదనలలో అమాత్యత్రయ నూచనలలో రక్షణ, విదేశాంగములను కేంద్రాయత్తం చేయటానికి ఈ కీలు బొమ్మలన్నియు తలలాడించినవి. స్వాతంత్ర్యోదయమునకు ముందే సంస్థానములన్నియు పాకిస్తాన్ లో గాని, భారత దేశములో గాని కేంద్ర ప్రభుత్వములకు విదేశాంగరక్షణ వ్యవహారములను అర్పించ వలెనని విధించి ఉధయ రాజ్యముల మధ్య కలహకారణమైన సంస్థాన విషయము నాయువ్యరాష్ట్రమునందు వలెనే ముందే ప్రజానిర్ణయానుసారముగ పరిష్కరించ వలసినది. ఈ విషయమున ఆగ్రనాయకులు సమగ్ర ప్రజాసహదాయము; కు నెడ నిర్వహింప

అమెరికావారు చేసి, తరువాత చెప్ప తారు. రష్యావారు చేస్తారు. అసలు చెప్పనే చెప్పరు. చీనావారు చెప్పటమే తప్ప చెయ్యరు. ఈ అనుక్రమణికలో భారతీయ ప్రభుత్వము ప్రేమివదే తిరిగి చెప్పడం తప్ప ఏమీ చేయటం లేదని తోస్తున్నది.

ప్రాథమిక మానవ స్వత్వాలు (Fundamental Rights of Man)

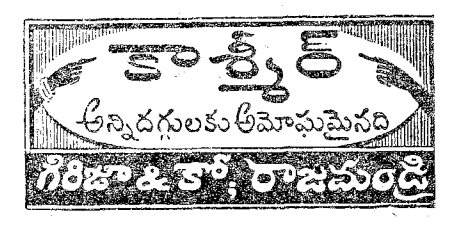
బ్రిటిష్ నాయకులు తలకొక విధముగా భాషిస్తారు. కాని ఒక్కవిధంగా నిర్వహిస్తారు. భారతనాయకులు ఏకవాక్యతగా మాట్లాడుతారు. తలకొక విధంగా చేస్తారు. ఇది మన రాజనీతిలోని విశిష్టత. మాటలకు చేతలకు సామరస్యం లేక పోవటమే నిజమైన వైఫల్యం. దాస్యశృంఖలాలతో కృశించి ఏ స్వాతంత్ర్య జీవితపథంకోసం సత్యాగ్రహం సాగించామో నేడు ప్రజానీకానికి ఆ స్వాతంత్ర్య జీవితపథం కొరవడుతోంది. ప్రతి మానవునకు-ఏ రాజకీయవేషానికి చెందినను, ఆతవ్యక్తి స్వాతంత్ర్యం కొలవడగూడదు. ఏ కృత

నైనా విచారణ లేకుండా తారాగారంలో ఉంచటం అదర్శం. ఋషభు చెయ్యలేని శేరం కోసం ప్రభుత్వానికి ఏ కృత్యమిక్కో స్వాతంత్ర్యాన్ని అపహరించే హక్కులేదు. ఈ ధర్మం బ్రిటిషునాతి చరిత్రలో నిరంకుశ ప్రభువులను ఎదిర్చి సంపాదించుకొని, నేటికి సమచిత్తంగా సంరక్షించుకోగలుగుతున్నది. స్వాతంత్ర్యాన్ని చాలాకాలం అనుభవించిన స్వేచ్ఛాశీలులైన బ్రిటిషువారినుండి భారతీయులు నేర్చుకొనవలసిన గుణపాఠములు కొన్ని ఉన్నాయి. అచ్చట ఈమధ్య తన మోటారుకారును వేగతరంగా నడిపిన కారణంచే ఒక ప్రభుత్వమంత్రి జరిమానా చెల్లించుకోవలసివచ్చినది. ప్రభుత్వ ఆదాయవ్యయ నివేదికలోని అంశములను కొలది నిమిషములు ముందు అప్రతర్కితముగ వెల్లడించిన కారణంచే ఆరికమంత్రి చాల్లసు తన పదవికి రాజీనామా నివ్వ వలసివచ్చింది. ప్రభుత్వ నిర్వహణలో ప్రజామంత్రులు, కాసన సభ్యులు నూత్న సేవాప్రణాళికకు బద్ధులై త్రికరణబద్ధంగా కాసనసభామర్యాదలలో భారత దేశమునకు అగ్రస్థానం నెలకొల్పాలి. ప్రతి పౌరునకు వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యం ఉండాలి.

ఇది స్వరాజ్యమా? సురాజ్యమా?

సురాజ్యమే స్వరాజ్యంకంటే వాంఛనీయం. జాతిమతకుల లింగవివక్షిత లేని 'పౌరరాజ్యమే' (secular state) స్వతంత్రభారత మని ఆగ్రనాయకులు ఉపన్యాసపడికలపై గంభీర గర్జనలతో ఘోషిస్తున్నారు. 'పుట్టుకచే ఏమానవుడు ఏ గౌరవప్రపత్తులకు పదవి కాంక్షించు నిషేధం ఉండగూడదు. స్వతంత్ర పౌర రాజ్యంలో అన్నిరాష్ట్రాలు ఈ సూత్రానికి విరుద్ధమైన అవవాదాలే. మాటికి గుడ్డకు కలపు ఉండకూడదు. ప్రతిభారతపౌరునకు, నిరుపేదకుకూడా సమానావకాశాలు లభింపజేయుటయే మా ఆదర్శం' అన్నారు ఆగ్రనాయకులు. వారి అభిభాషణలకు ఆచరణకు మధ్య మహా సముద్రాలు ఘోషిల్లుచున్నాయి. రైతులు, నిరుపేదలు, కర్షకులు, మాలీలు నుభించే ప్రజా రాజ్యం అన్నారు. నిరుపేదక నిష్ఠ జీవితావసరాలు లేక, పెచ్చుపెరిగే ధరలలో ఉచ్చాసనిశ్వాసాలు ఊపిరి పీల్చలేక వివణ్ణుడై పోతున్నాడు. స్వాతంత్ర్యమే పరసిడన పరాయణత్వం సహింపని అమృతలాంఛనం మాధర్మచక్రం అన్నారు. సరే, ధర్మచక్రానికి జైజైజై! సమత, స్వాతంత్ర్యం, సౌఖ్యం నూచించే త్రివర్ణధ్వజానికి జై! జై! కాని త్రివర్ణశృంఖల మధ్య భాసించే ధర్మచక్రగౌరవము రక్షింపవలసిన బాధ్యత, పవిత్రధర్మం, యువకుల భుజాగ్రాల మీద నెలకొని ఉన్నవి. లేదా, త్రివర్ణశృంఖలు కుడిచి, బ్లాకుమార్క్స్ ట్యు నూచించే చీకటిరంగు పులిమి, ధర్మచక్రస్థానంలో ధనాధ్యుల జేబులు నింపి ప్రపంచవాతావరణంలో స్వేచ్ఛాగగనంలో బాగు పులుసుపాగలు గ్రమ్మే ప్యాట్టర్ని గొట్టం ప్రతిష్ఠించి చీకటిజెండాను ప్రతిష్ఠించటం మంచిది. అప్పుడు ఆత్మసంచనకు జగద్యవచనకు తావుండదు. స్వతంత్రభారత ప్రతిష్ఠను కాపాడి దరిద్రనారాయణ నేన చేసి మహాత్ముని ఆత్మకు శ్రద్ధాంజలి నర్పించాలంటే ప్రభుత్వధననాలపై, కుహనానాయకులహృదయాంతరాళాలలో అదృశ్యంగా ఎగిరే ఈ చీకటిజెండాను నిర్మూలించి ధర్మచక్రం చిత్తమైన త్రివర్ణపతాకను ప్రతిష్ఠించాలి.

"జైహింద్,"
"జై! ధర్మచక్రం చిత్తస్వతంత్ర భారత పతాకమై-జై-!!!"

ఏకాంకరూపిక :

కవి రచించిన స్వతంత్ర గీతాలు

రచన : శ్రీ రావలపర్తి భద్రరాజు.

1 వ దృశ్యం

[ఆగస్టు 15 వ తేది. ఉదయం, 7 గంటలు. ఊరంతా స్వాతంత్ర్య దినోత్సవాలతో పెళ్ళిపెళ్ళాడుతోంది. కవిగారి యిల్లు. కవి గుట్టుపెట్టి నిద్రపోతుంటాడు. కవి భార్య సూర్యలక్ష్మి వాటి ఊడుస్తూ భర్తను లేపడానికి వస్తుంది.]

సూర్యలక్ష్మి : ఏమండోయ్...మిమ్మల్నే ఏడుగంటలైనా యింకా లేవరా ఏమిటి? (ఏపు తట్టుతుంది.)

కవి : (అవలీనా బద్దకంగా లేచి) అబ్బబ్బా, తెల్లారిందో లేదో ఇప్పుడేం కొంత యునిగిందని చీపురుకట్టతో ఎదురుగా రావాలి?

సూర్య : బాగానే ఉంది మీలోటి... మీరేగా పెందరాళి లేపమన్నది? మళ్ళా కేకలు కూడా ఎందుకు?

కవి : మరి తెల్లారకుండా చీపురు చేత్తో తుచ్చుకుని నా కళ్ళబద్దోద్దని ఇది ఎన్నోసారి చెప్పడం?

సూర్య : దాసీమనిషి రాండే...నాకు తప్పు తుండా ఈ చాకిరి.

కవి : ఏమిటి, దాసీది రానేలేదు! ఏం కష్టమిది దానికి?...దాసి దుంపలేగా!

సూర్య : రాలేదు.

కవి : ఎంచే తంటావు?

సూర్య : (కోపంగా) ఏమో! ఎంచేతో... రమ్మని కబురంపండి!

కవి : ఆ...అదీ సంగతి...మనకి ఈ వాళ్ళ స్వాతంత్ర్యం వచ్చిందికదూ, అంతే దానికూడా కేపు. ఈ రోజున అన్ని ఆఫీసులు, దుకాణాలతోబాటు దానికి కేలకే! దేశమంతా సంతోషంగా పండగ చేసుకుంటుందేమో, విన్నావా?

సూర్య : ఇంకేకే నాకే యీ రోజున కేలవు లేకపోతే. కానీ వ్వండి. (విసుగ్గా, వాకిలి ఊడుస్తూ చప్పుడు వినబడుతుంది.)

కవి : లక్ష్మీ, యిలారా...కోపం ఎందుకు? ఈవారే ఉత్సాహంగా ఉండాలి. ఆ చేతులోడి అవతల పారేయ్యి ముందు...అది...అది నీ చేతిలో ఉండదగిన వస్తువు కాదు. ఇలా వొచ్చిపోతే, (దగ్గర కూచోబెట్టుకుంటాడు)

సూర్య : సరిపోయింది...ఇలా కూచుంటే పొచిమిహాన్ని పట్టాల జరుగుతాయండీ?

కవి : కనకేం? నాటంత బనే జరుగుతాయా గాని, కూచోట సంగతి వెబుతా. (సూర్యలక్ష్మి కవి ప్రక్కనే కూర్చుంటుంది) గాంధీగారేం చెప్పారో తెలుసా! మనకి లభించే స్వాతంత్ర్యం చిరస్థాయిగా ఉండటానికి యీవారే దేవుడికి భక్తితో పూజలు పుసకారాలా చేసి కాక పాకాలతో ఉగాదిలా జరుపుకోమన్నారయవన్నది భారతీయుల్ని కూడా.

సూర్య : అయితే మనిల్లో కూడా పండగన్న మాటే!

కవి : కాకేం...దివ్యంగా...చూడూ... ఈ మధురక్షణంలోనే స్వతంత్రభారతీయ పాలుగు పద్యం ముక్కలకూడా రానేనుకుని తరించాలని చూస్తున్నా.

సూర్య : ఈ అదావిల్లో మీరు పద్యాలు కూడా రాస్తారా!

కవి : ఆ...ఏమైనా సరే రాసుకు తీరాలి. అంచేత నవ్వు ఆ కాఫీ దేవతనిత్వరగా తయారు చెయ్యాలి. ఈ లోగా నేను గోదావరికి వెళ్లి అవశిష్టలన్నీ తీర్చుకుని పుష్పలతో పది నిమిషాల్లో చక్కావస్తా.

(ఇద్దరూ నిష్క్రమిస్తారు)

2 వ దృశ్యం

[కవి సావిత్రి శ్రీశ్రీమందు కర్పిలో కూర్చుని ఏదో రాయోతూ కాఫీకోసం ఎదురుచూస్తుంటాడు]

కవి : (స్వగతం) ఇంకా కాఫీ లేదు, నాంచే లేదు..... అట్టే, అక్షరం ముక్తైగా

కాగితంమీద పడం లేండే వేళకే కాసిన్ని కాఫీనీళ్లు పాట్లలో పడితేగాని బుడరుగా తీగం కూర్చోలేము—అదేం కాపమాగాని. (కాసేపు యిటు అటు చూసి) అబ్బ, యింకా రాడేం చెప్పా! (బిగ్గరగా) ఇదిగో..... నిన్నే.....ఏం చేస్తున్నావు లోపల.....తోంద రగా రావాలి.

సూర్య : ఒస్తున్నా (లోపలినుంచి సన్నగా వినిపిస్తుంది).....ఇదిగో కాఫీ.

కవి : అమ్మయ్య! యిలా లే.....కాఫీ లేవడానికి ఇంత ఆలస్యమా?

సూర్య : మీరు ఆలస్యంగా వచ్చారు, చల్లారిపోతుందని ఇప్పుడే కాచాను.

కవి : ఏమోగాని, కళ్ళ కాస కాఫీ వడిలే కాని ఏ పని చెయ్యలేం కదా!.....ఇదిగో, ఈ రోజుల్లో కాఫీ తాగినా దుంటాడా? అందులోనూ కవిగారే కాఫీ అంటే కల్పతరుకే. కాఫీలోనే ఉంది కవిత్వంకూడా. (వేడి కాఫీ ఊసుకుంటూ తాగుకున్న చప్పుడు) కాఫీ అంటే కవిత్వాన్ని ప్రసాదించే దన్నాడు మా కవి సోదరుడొకడు. బాగా చెప్పాడు. నేడు అక్షరంగా ఆవిరించేడే అది. అంచేత కవి అనే వాడు కాఫీ తాగి తీరాలి. (కాఫీ లాగిచేసి, గ్లాసు బల్లమీద పెట్టిన చప్పుడు)..... చూడూ, వంట ప్రయత్నం ఏమిటి?

సూర్య : ఏం వండమన్నాగో చెప్పండి, అట్టే నాన్నక.

కవి : ఇవారే పిండి వంట బొబ్బట్టుట, చూస్తూమరి, నీచేతి బొబ్బట్టు తిని చాలా కాలమైంది. అవైతే కవిత్వంకూడా ఆ పాకాన్నే పడి జనరంజకంగా ఉండదా!

సూర్య : చాలాల్లా ఊరుకోండి..... ఏమిటా మాటలు? ఎక్కయినా వింటే నవ్వు తారు. ఇంట్లో గోధుమిండి లేండే బొబ్బట్టెలా చెయ్యమ చెప్పండి?

కవి : పోనీలే యింత గొడవెందుకు, గార్లు కానీ.

సూర్య : సరే లేండి, అవి ఎలాగో చేసా కాని, సుంటూరునించి నువ్వురాయణగా రొచ్చాట్టేమిటి? ఏం వనిమీద ఒచ్చాడో, మనింటికీ రానేలేదు నుమండి!

కవి : ఇండాక నేను గోదావరి నుంచి వస్తూంటే కనబడ్డాడుగా!

సూర్య : కనపడి ఏమన్నాడేమిటి?

కవి : ఏమింది, మల్లీ మామూలు భోరణే. వాళ్ళ మనసురాల్ని మాతమ్మడికి చేసుకోమని కాల్పుకు తింటున్నాడు.

సూర్య : పిల్ల, చీకట్లో కళ్లు పాడుచు కున్నా కనపడడు. ఎందుకొచ్చిన వెళ్ళండి.

కవి : అదీ నిజమే.....గంటన్నర నేపు రోడ్డుమీద నిలబెట్టి ఇదే గొడవ. ఎలాగో ఆ ఘటాన్ని ఒడుల్చుకు వొచ్చే సరికి తల ప్రాణం తోక్కొచ్చింది.....ఇవారే ఏదో మూలకూర్చాడో కలవుగదా, పద్యాలో దిబ్బ రాసుకోవచ్చునంటే ఏదో ఒకటి అడ్డం వస్తూనే ఉంది.....ఊం. (విసుగ్గా మూలుగు తాడు)

సూర్య : మరో మంచిసంబంధం చూడండి, ఆరనూ పెళ్లికి సిద్ధంగా ఉన్నాడు.

కవి : సరేలే, ఇంక రాసుకోవాలి, నవ్వు గేటలలుపులు గడియవేసి లోపలికి వెళ్లు. అప్పుడే పదిన్నర. మన నేనుగా డెక్కడికి పోయాడూ?

సూర్య : చంద్రకేళరంగారి పిల్లల్లో ఆడు కుంటున్నాడు.

కవి : సరే, వస్తాడంటే నీవని చూడు.

సూర్య : (మానంగా వెడుతుంది; కలుపు గడియవేసిన చప్పుడు).

కవి : (స్వగతం) అమ్మయ్య...ఎవరూ లేరు...నిష్పంతగా పద్యాలు రాసుకోవచ్చు... ఈ దిక్కుమాలిన పేపర్ ఉద్యోగంవేసి బాగు

పడవా డెవడు. అంతకన్నా యీ ఊల్లో అయ్యగ దగ్గర ఇద్దన్న పిండి రున్నే కామయ్య బాగపడ్డాడంటే తిప్పేయండి! (గేటుదగ్గర చప్పుడు)...అబ్బా, మల్లీ ఎక్కడో వచ్చాడు తుఫానులాగ (తలపు తీసిన చప్పుడు)

వేణు : నాన్నా గాలా, రాన్నా గాలా!... మరేం...మరేమానూ.. (కంగారుగా)

కవి : ఏమిటా నాన్నా, ఎక్కడి కల్లావు?

వరుగెత్తి పడ్డావా ఏమిటి? అలా ఒగురస్తావో? వేణు : నాన్నారూ...నాకు డెక్కి బండి కొనియ్యండి (వీధిలో డెక్కి బండి చప్పుడు) అదుగోనండి అబ్బి వచ్చాడు.

కవి : ఇప్పుడుకాదు, కేళుకానినా, మాకానా రాసుకుంటున్నా... ఓ...వెళ్లిపో. (బిగ్గరగా) అక్కడేను.

వేణు : ఊ...ఇప్పుడే కావాలి... (బిక్కి మొగం కనిపిస్తూ లంకించుకుంటాడు.)

కవి : పరిగ్గా రాసుకునే సమయానికి వచ్చేడు వెంటే వెళవ. నీడు ఏడుపు ప్రారంభించాడంటే నేమకలో నైలు కూసేమాకు వదలడు.....(బిగ్గరగా) అమ్మదగ్గరికి పో..... వెళ్ళేమం నవ్వునూ.....ఇక్కడ నున్నా వంటే తంతాను.

వేణు : ఇప్పుడే కొనియ్యండి నాన్నా... డెక్కి బండి..... ఆ... (ఏడుస్తూ మారాం చేస్తాడు. కొడుకవీడుపు విని సూర్యలక్ష్మి చక్కావస్తుంది)

సూర్య : ఏమిబండి పిల్లాణ్ణి అలా ఏడిపిస్తాగ? పిల్లల్ని ఎలా ఊరుకోబెట్టాలో తెలికు. బాబూ, నాదగ్గరికి గా..... కుగ్రామీవా మీకోపం

...మేగా కవిత్వాలూ, బల్లలు విరిగేలా ఉపవాసాలు చూడొస్తే నాస్తే.

కవి : ఏం చెయ్యమన్నావు? రాసుకొనే సమయం కనిపెట్టినస్తాడు వెంటే వెళవ.

సూర్య : ఊరికే నాడేం చేసేదని అలా కల్పెగి చేస్తావో? నాల్గండి ఆరా సేవిలో, కట్టిపెట్టి ముంగు భోజనానికి లేవండి, తిరవార బాగా రాసుకోవచ్చు.....నేను అనక మంచి డెక్కి బండి కొంటానులే రా వేణు.

కవి : వాణ్ణి ముందు లోపలికి తీసుకెళ్ళి నాకో చెంబుతో నీళ్ళు పట్టుకురా. (సూర్య లక్ష్మి లోపలికి వెళ్తుంది) (స్వగతం) అదిగో 12½ కూడా అయిపోతుంది. ఇంకా రాసేమిటి! నా బొండు. పద్యాలు బుర్రలో పరుగులేడు తున్నా

యిగాని, కాగితంమీద మాత్రము పడంలేదు. ఓరి! భగవంతుడా!... (బరువుగా నిశ్వాసము)

ఏమి అవస్థ తెచ్చిపెట్టావో. నాయంత్రం పార్కుదగ్గర భారతీయులకు స్వాతంత్ర్యము సిద్ధించిన సందర్భంలో ఈ గ్రామవాసులు చేసే బహిరంగసభకు అధ్యక్షత వహిస్తానని అనా

లోచితంగా మాట నిచ్చేను. తగినంత బందో బన్న లేకుండా అక్కడ కల్లి ఏమి మాట్లాడను? (అలోచిస్తూ) ఆ...ఫరవాలేదు. ఏవో నాలుగు

మాటలు వ్యంగ్యంగా విసిరేసేమంటే చాలు. గాంతోటి ప్రేక్షకులలోంచి కరతాళధ్వనులు ప్రతిధ్వనించవలసిందే. (గేటు వద్ద చప్పుడు) నాలుగు మెతుకులు నోట పడేద్దామంటే మళ్ళీ ఎవడో సిగ్గు.

(స్వతంత్ర దినోత్సవ నిర్వాహక సభ్యుడు కవి దగ్గరకు వచ్చును.)

సభ్యుడు : కవిగారూ!.....నమస్తే.

కవి : ఏమోయి కాస్త్రీ! ఏమిటి విశేషాలు?

సభ్యుడు : మమ్మల్ని త్వరగా భోజనంచేసి హెన్కూలు భవనానికి రమ్మని సభ్యులందరి తరపున కోరుతున్నాను. సరిగ్గా 2 గంటలకి ఊల్లో పెద్దలందరికీ టీ-పార్టీ, బడిపిలకి మిఠాయి పంపకము, తర్వాత పార్కులో సభా ప్రారంభం జరుగుతుంది. కనక తమరు సిద్ధంగా వుండాలి. కారు పంపుతున్నా.

కవి : ఆ...ఇంతటి దానికి కా రెండు కయ్య!

సభ్యుడు : అదేమన్న మాటండోయ్. కవి గారూ!

కవి : సరే నీ యిష్టం. (తొక్కింగా) (లోపలినుంచి భోజనానికి రమ్మని కేక సన్నగా వినిపిస్తుంది)

సభ్యుడు : భోజనానికి వెళ్ళండి.....తెలవు మరి.

కవి : మంచిది.

3 వ దృశ్యం

[కవి భోజనంచేసినచి పడకబర్చిలో కూర్చుని ఉంటాడు. ఇంతలో వీధిలో కారు ఆగిన చప్పుడు]

కవి : కాసేపు వద్యాలు రాసుకోదాని కై నా క్యవధి లేకుండా అప్పుడే కారు వచ్చి కూచుంది. అక్కడికి వెడితే చీకటివడేవరకూ ఎలాగూ రాలేం. వివా చెట్టుక్రింది న్యాయ వాదిలా, నేనే దొరికాను యీ ఊరివాళ్ళ కవి సన్మానాని.. హూ హూ హూ.....(వకా శేముగా) ఇదిగో చూడూ, లక్ష్మీ! చప్పున తిమలపాకులు చుట్టియ్యి.

సూర్య : ఇదిగో చుట్టే ఉంచాను.

(గడిమారం రెండు కొడుతుంది)

కారుద్రోవకు : (హరకా కొడుతూ) అయ్యో, టై మైంది, రండిసార్.

[కవి కారుకు తాడు, చప్పుడు చేస్తూ కారు వెళ్లిపోతుంది]

... ..

[కారు హెన్కూలు భగవంతుండు ఆగు తుంది. జమిందారుగారు, ఇంకా ఇతర సభ్యులు కవిగారిని ఆహ్వానించడానికి కారుదగ్గరకు వెడతారు]

జమిందారు : కవిగారూ, నమస్తే..... దయచేయండి.

కవి : (కారుతలుపు వేస్తూ దిగి) చిత్రం, చిత్రం.....జమిందారుగారే స్వయంగా వచ్చేరు. నా అదృష్టం వేరే చెప్పాలా!

జమిం : ఆ, దానికేం లేండి.

కవి : ముఖస్తుతికి కాదండోయ్ నేనంటు న్నది, తుమించాలి.

జమిం : కాదు కాదు, ఎంతమాటన్నార!

(18 వ పేజీ చూడుడు)

తా జే మ హ ల్ బీ డీ లు

న కు క టి పే రు ప్ర ఖ్యా తు లు క రి గి న వి

No. 1, Strong Jodi Beedi

తాజ్ మహల్
తాజ్ మహల్
తాజ్ మహల్

Syed Kader, Pensioned Havildar, Beedi Merchant
Pension Line, Washermenpet, Madras.
అశ్వత్థానా గెటెనెన్సెడ్ అవలదార్, బీడి మార్కెట్, మద్రాసు.
பெனஷனல் ஹவில்தார், பீடி, மாச்சென்ட்ஸ்.
பெனஷனல் ஹவில்தார், பீடி, மாச்சென்ட்ஸ்.

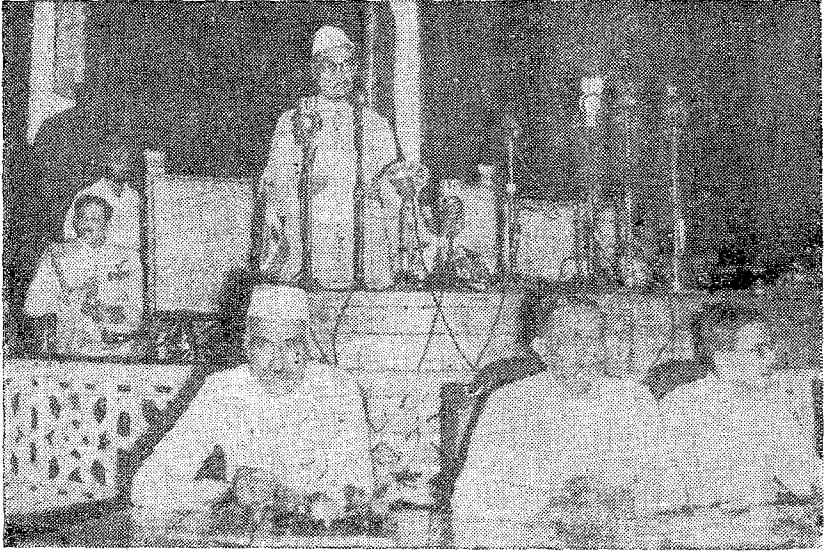
తె. 1, తాజ్ మహల్ బీడి

ఇంకను సాటిలేనివిగాను శ్రేష్ఠమైనవిగాను వున్నవి. వనికూతిన నకలు బిడిలకు మోపబోవద్దు. వివరములకు : మాన్యుఫ్యాక్చరర్లు :

మె స ర్యు స య్య ద్ భా ద ర్,
వావర్ మకాపేట, : : మద్రాసు 21.

1947 ఆగస్టు 15 న బ్రిటిష్ వారు మన దేశాన్ని మన శక్తిగించి వైదొలగారు.

మన రాజ్యాధికారం మనం స్వీకరించాము.

తర్వాత మన భారతీయునే మన గవర్నరు జనరల్ గా నియమించుకొని వ

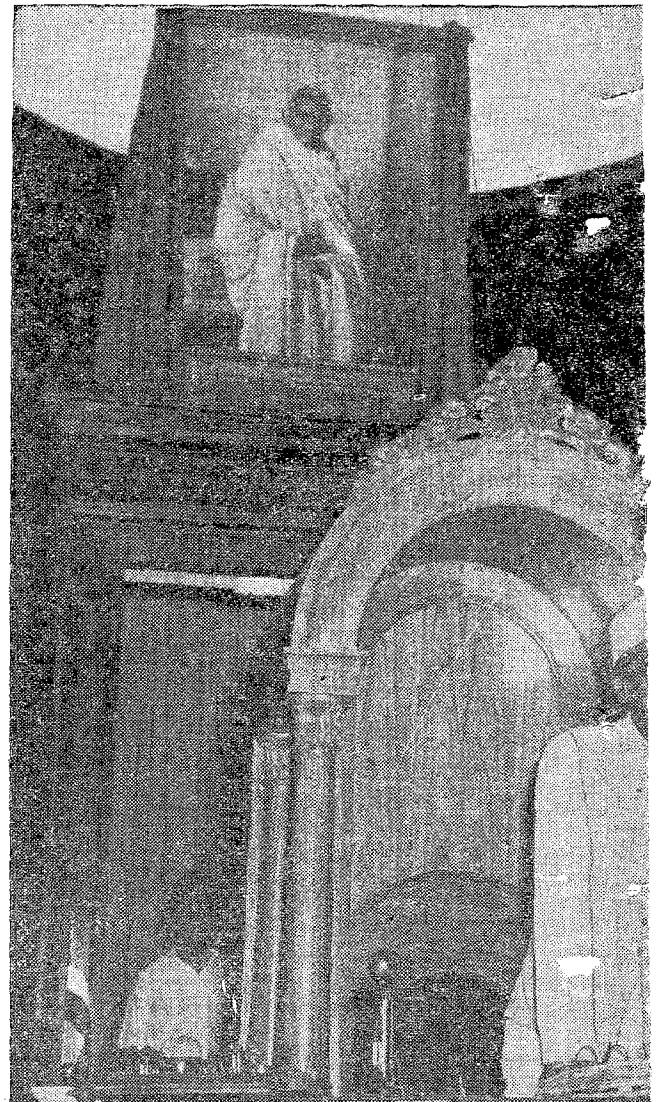
యాపద్ధారతైక్యతకు విభేదస్థానాలుగా ఉన్న సంస్థాన శతానీకాన్ని, ఐక్యపరచి, బలీయమైన కూటాలుగా తీర్చాము.

నూత్న స్వతంత్రత్వంలోని వివలీజాలకు విచ్ఛేదక శక్తులకు, మన 'దేశపిత' ఆహుతియై, ఆ విషదావానలాన్ని సమసింపజేశాడు.

స్వతంత్రభా

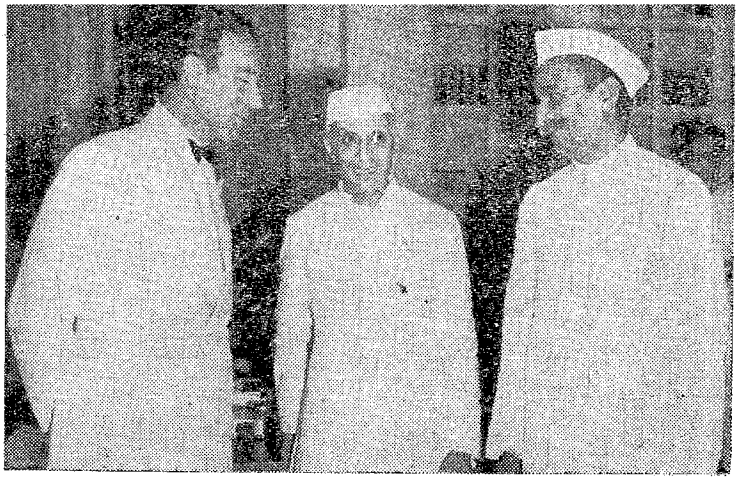
ప్రథమ సం :

ఆ తండ్రి ఆదేశంలో, అడుగుజాడల్లో, మన రాజ్యాంగాన్ని

న స్వతంత్ర స్వరూపాన్ని సంపూర్ణం చేసుకొన్నాం.

సుహృద్భావంతోనూ స్నేహబంధాలతోనూ, బ్రిటిష్ విక్రమి, మన గవర్నర్ జనరల్ గా ఉండమని కోరి ఆ సహాయానికి కృతజ్ఞత వ్యక్తం చేశాము.

బ్రిటిష్ వారు తమ పరిపాలనవల్ల కల్గిన దుష్ఫలితాలను చక్కదిద్దిపెట్టటానికి ఆత్మత మాపించారు.

రత చరిత్ర

న త్ప ర ము.

మన జీవితాలనూ, సదుపయోగంకొంటామని ప్రమాణం చేశాం.

సంస్థానాలను తక్కిన భారత భూభాగంతోపాటు ఖురోగమించగల ప్రజాస్వామ్యభాగాలనుచేసి, యావద్భారతైక్యతకు మాతృ స్తంభాలుగా నిలిపి, భరతఖండాన్నంతనూ ఒకే ప్రజాస్వామ్య ఛత్రం క్రిందికి తెచ్చాం.

మన 'జాతిపిత'కై కన్నీరు కార్చాం; మన మహాత్ముని 'జగత్పిత'గా గ్రహించి స్వప్రపంచమూ మనతోపాటు కన్నీరు కార్చిం.

అల్లీబిల్లీ లోకంలో అమాయకథ

బాలానందం

‘అల్లీస్ ఇన్ ది వండర్లాండు’
రచన :
లూయీ కెరోల్

సరి

అనుకరణ :
“అస్టవాన్”

పాప రాజ సభ లోకి వెళ్ళేటప్పటికే అరకురాణీ, రాజూ, సింహాసనాల మీద కూర్చుని ఉన్నారు. సభనిండా అనేకరకాల చిన్న పక్షులూ, జంతు పులూ, అన్ని రకాల రంగుల రీవితో కూర్చుని ఉన్నాయి. జాకీ గాడి కాళ్ళకు సంకెళ్ళు తగిలించి బోనులో నిలబెట్టారు. ఇద్దరు సిపాయిలు వాడికి చెరోకదైపు నిలబడి పహరా ఇస్తున్నారు. తెల్లకుండేలు, దండనాథుడిలాగా రాజుగారి ప్రక్కన వంగి నిలబడి సమ్రతతో ఒక కాగితం పుచ్చుకొని ఇచ్చుక పుసవులు నవ్వుతూ రాజుగారితో గుసగుసలాడుతూన్నంత నెమ్మదిగా ఏదో చెబుతుంది. సభలో మధ్యగా ఒక బల్లమీద ఒక పళ్ళెమూ పళ్ళెంలో మూడు కజ్జికాయలూ ఉన్నాయి. పాపకు వాటిని చూసేటప్పటికి నోరు ఊరింది.

“విచారణేదో త్వరగా ముగించేసి ఆ కజ్జికాయలు మనకు పంచిపెడతే బాగుండును” అనుకొంది పాప. కాని ఎక్కడా ఆ కోర్కె తీరేటట్టే కనబడలేదు. అందుకని ఆ కోర్కె చంపుకొని కాస్త కాలక్షేపంగా ఉండటానికని, పాప సభలంతటా కలయచూడటం మొదలుపెట్టింది.

పాప న్యాయసభన్నా, న్యాయస్థాన మన్నా ఎల్లా ఉంటుందో ఏం జరుగుతుందో, ఎప్పుడూ చూడలేదు. ఏవో చూచాయగా వాళ్ళవాళ్ళ మాటలూ, పాతాల్లో ఎవళ్ళో చదువుతూన్నప్పుడు వినటమూతప్ప, అసలు నిజాని కెల్లా ఉంటుందో తెలియదు. కాని అల్లా మాటలూ అవీ వినిఉండేమో, అక్కడి విషయాలన్నీ చూస్తూంటేనే ఎవళ్ళని అడక్కుండానే తెలిసినట్లయింది పాపకు.

“ఆ బుట్ట తలపాగా, పట్టుకుచ్చుల కోటూ, ఆ బుట్టమీసాలూ, అతనే

జడ్జీ అయిఉండలి, ఆ, అంతే” అనుకొంది పాప జడ్జీని చూసి.

“వాళ్ళు పన్నెండుగురు పంచాయతీ దార్లు అనుకొంది పక్కను చూసి. అక్కడ ఒక తొట్టిలాంటి దాంట్లో పన్నెండు జంతువులు, పలకలూ బలపాలూ, పుచ్చుకుని పంచాయతీ వ్రాసుకోటానికి తయారైనట్లు, మెడలు సాచి నిక్కించి ముద్దాయివంక చూస్తూ కూర్చున్నాడు. సంకెళ్ళున్న ‘జాకీ’గాడు ముద్దాయి అని పాప ఇట్టే గ్రహించింది. “ముద్దాయి, పంచాయతీదార్లు” అని ఆ మాటలు మళ్ళీమళ్ళీ తనలో అనుకోటం మొదలుపెట్టింది. అసలు ఆ మాటలు తనకుతప్ప తనయ్యాడు పిల్లల కెవళ్ళకూ తెలియ వని పాప గర్వం.

పంచాయతీదార్లు పలకలమీద బలపాతో బటబటా ఏదో రాయటం మొదలుపెట్టారు.

“ఎవళ్ళ పేర్లు వాళ్లు ముందు వ్రాసుకొంటున్నారు. ఎందుకంటే, తీరా విచారణ పూర్తి అయే లోపల, తమ పేర్లు తామే మర్చిపోతామేమోనని వాళ్ళ భయం” అంటూ రావణాబంధు పాప చెబితోంది.

పాప కోపంతో “వర్గి తెలివితక్కువ మొద్దులు” — అని ఇంకేదో అనబోతోంది.

తెల్లకుండేలు గట్టిగా “కామోష్ ! సభలో నిశ్శబ్దంగా ఉండాలి” అని కేక వేసింది. రాజుగారు మాట్లాడించెవరో చూడటానికనికళ్ళజోడు పెట్టుకున్నాడు పాప కంగారుగా మాట ఆపుకొని నిశ్శబ్దంగా నులుచుంది.

పంచాయతీ దారులు పలకలమీద వ్రాస్తున్నదంతా పాపకు కనబడుతుంది. ప్రతి పంచాయతీదారూ “వర్గి తెలివితక్కువ మొద్దులు” అని వ్రాసుకొంటున్నారు. అందులో ఒకడికి ‘మొద్దులు’ పర్లక్రమం తెలియక పక్కవాడి నడిగి రాసుకొంటున్నాడు.

“ఏడిచినట్లే ఉంది. ఇల్లా రాస్తే విచారణ పూర్తి అయేటప్పటికి వీళ్ళ పలకలమీద రాతంతా బ్రహ్మరాతలా అయోమయంగా తయారవుతుంది” అనుకొంది పాప.

పంచాయతీదార్లలో ఒకడి బలపము మరీ కీచకీచు మంటూ పాపకు చిరాకు కల్గిస్తోంది. చూస్తే ఆ పంచాయతీదారు ఇందాకటి తొండ...భీముడే. పాప నెమ్మదిగా సమయం కనిపెట్టి, భీముడు చూడకుండా, ఉన్నప్పుడు వాడి చేతిలో బలపం గవ్వచీకెగా లాగేసి మాయం చేసేసింది. బలపం కనబడక పోయేటప్పటికి భీముడు తెల్లబోయి దిక్కులుచూసి, చివరికి వేలుతో పలకమీద రాయటం మొదలు పెట్టాడు. కాని వేలుతో రాస్తే ఆ పలకమీద అక్షరముక్కకూడా పడటం లేదు.

“దండనాథా ! నేరం చదువు” అంటూ రాజుగారు ఆజ్ఞాపించాడు.

కుండేలు నకిలించి ఒక కొమ్ము బూర తీసుకొని మూడుమాట్లు గట్టిగా బాకా ఊదింది. నిర్వాత ‘కామోష్ !’ అని సభను గడమాయించి, నేరం వివరించటం మొదలుపెట్టింది.

“అరకు రాణీగారు, ఆనాడు ప్రొద్దన్న కజ్జికాయుచేసే కమ్మగాను; అరకుజాకిగాడు అవి దొంగతనముగా ఎత్తు కెళ్ళి పెధవ ఎగిరిపోయె” —

“పంచాయతీదార్లు, తీర్పు చెప్పండి” అన్నాడు అరకురాజు.

“ఆగండి! ఆగండి! అప్పుడే కాలేదు; ఇంకా చాలా చదవాలి. ఆవైన చాలా తదంగం ఉంది” అని తెల్లకుండేలు అడవుడిగా రాజుగారితో చెప్పింది.

“సరి, అయితే మొదటి సాక్షిని పిలు” అన్నాడు రాజుగారు.

“మొదటి సాక్షి, మొదటి సాక్షి, మొదటి సాక్షి, ఒకటోసారి, రెండోసారి, మూడోసారి” అని అరిచి తెల్లకుండేలు బాకా మూడు మాట్లు ఊదింది.

మొదటి సాక్షి వెట్టివెంగళాయి. ఆ టీకప్పు సానూ, అల్లాగే చేత్తో బుచ్చుకొని సభలోకి వచ్చాడు. “రాజుగారు ఊమిచాలి, ఇక్కడి కేక విసేటప్పటికి నేను టీ తాగటం పూర్తికాలేదు. అంద చేత తాగుతున్న వాటిని తాగుతున్నట్లు అల్లాగే వచ్చేశాను. ఊమిచాలి” అంటూ బో నెక్కాడు.

“తాగటం పూర్తి చేసి ఉండల్సింది. అసలు టీ తాగటం ఎప్పుడు మొదలు పెట్టావు?” అని రాజుగారు అడిగాడు.

వెంగళాయి తొట్టకుండేలువంక చూశాడు. తొట్టకుండేలూ, ఇందాకటి నిద్రమోతు ఎలుకా ఇద్దరూ చెట్టాపట్టా లేసుకొని వెట్టివెంగళాయి వెనకాతలే సభలోకి వచ్చారు.

“మార్చి పథ్నాలుగో తారీఖున అనుకొంటానండి” అన్నాడు వెంగళాయి.

“పదిహేనో తారీఖున” అంటూ తొట్టకుండేలు.

“పదహారో తారీఖున” అంది ఎలుక.

“రాసుకోండి” అన్నాడు రాజు పంచాయతీదార్లవంక తిరిగి.

పంచాయతీదార్లు అడవుడిగా మూడు తారీఖులూ వ్రాసుకొని, కూడి, రూపాయిలు అణాలలోకి మార్చి, అంకెలు వేశారు.

కథా గేయం :

అబీ ముత్తం

ప్రసాదరావు

౧౬

పిల్ల లాతని పజ్జ చేరి,
ఎల్లపనులకు అతని తోడై,
అల్లరిగ అతనితోకూడి
ఆడుకొంటారోయ్.

ముత్తమెరుగును అతనిహృదయము,
సత్యనిరతియు, తనకునై యత
‘డితరులను పెద్దాడకుంటయు,
నెరుగు నెమ్మదిలో.

1

5

తండ్రికై తపియించు హృదయాల్,
‘తండ్రి వాత్సల్యాన’మనిగీ,
తండ్రిగా అతనినే ఎంచుక
ధన్య తాతారోయ్.

ఆటల్లా ఎరుగనీ యీడున,
మాటగా ‘పెద్దాడుతానని’
అన్న దతనితో, జీవితమ్మటె
జన్మగట్టాడూ.

2

6

కొంత శాంతియు, కొంత సౌఖ్యం
వంతలను తగ్గించుకొన్నా,
ఆణికోసం ముత్త మట్టే
ఆర్తి పడుతుంది.

“ఆణికోసం ముత్తమైనదానను,
అంద ముడిగిన ముదునలివి,
బిడ్డలాతల్లిని నాకై
భ్రమసెదే ! వేణా—

3

7

మాటల్లా, చేతల్లా తనచిన
నాటి ప్రేమను తొణకనీయక
కత్తిపై సాముగా వేణా
గడుపుకొంటాడూ.

కప్పజీవితముగను చేసుక
కప్పపెట్టెదవేల నాచుది,
వేరు సతి పెండ్లాడి సుఖపడి
గారవింపు ననున్.”

4

8

స్వాతంత్ర్యభారతానికి ఏడాది నిండింది. సాధారణ పరిస్థితులలో మొదటి పుట్టినరోజు పండగ అన్ని హంగులతోనూ జరుగుతుంది. అంతా ఆనందమయంగా ఉంటుంది. అలాంటి అవకాశం మనకు తప్పిపోయింది. ఏ విధంగా చూచినా స్థితిగతులలో యోగంకంటే అవయోగమే ఆధిక్యంగా గోచరిస్తోంది.

అసలు బిడ్డపుటకలోనే వై పరిత్యం కనబడది. జననం శస్త్రప్రయోగం జరిగింది. అందులోనూ మత్తుమందు లేకుండా శస్త్రప్రయోగం జరిగింది. రక్తస్రావం, దుర్బలభాగం అందుకు ఫలితాలు. గాయం పూర్తిగా మానకమునుపే పితృదోషం తగిలింది. శిశువుకు ఆరు నెలలైనా నిండి కుండానే జన్మకారకుడైన మహాత్మాజీ ఆవతారం చాలించాడు. పృథ్వీవిదారకమైన దుర్బరజానికి పాలైనాడు. అబ్బలేని బిడ్డ మబ్బు లేని ఎండకు సురికొవలసి వచ్చింది.

ఇది ఇట్లా ఉండగా ఇంటిలో ఆహారపదార్థాలు అడుగుతగిలినాయి. ఆకలితో ముత్యత్రా

మొదటి పుట్టినరోజు

శ్రీ జి. యన్. సూరి

లన్నీ పొగతోలులుగాను, వేరుశనగ పొలాలుగాను మారిపోయినాయి. గాఢానికి రావలసిన ధాన్యం పండికొట్టుల చేతిలోబడి చీకటిబజారులో అంతగాన మయింది. భంగపడి ప్రాణము పడి ఇరుగుపొరుగువారి దగ్గర తిచ్చుకున్న సరంబాహు ఎంత సర్ది వాడుకున్నా పండ్ల కలకపోయింది.

ఇంతా చాలనట్లు ఈతిబాధలు బయట దేరినాయి. ఉత్తరాన నందనోద్యానవనంలాంటి కాశ్మీరులో చిచ్చు బయటదేరింది. హక్కును

మించిన భాగాన్ని వడకొట్టుకుపోయిన దాయాదులు అధిపతిద్రవ్యజంతో ఆచిచ్చును ఆరిపోకుండా వివరటం మొదలుపెట్టారు. సమీపాలు వేసున్న వారిని విచారించి దండించమని ఫిర్యాదు చేస్తే, ముందు నీ సంగతిలో నిరారణి చెయ్యాలన్నారని వికృతా జ్య సమితిలో ని సామ్రాజ్యవాదులు.

ఇంతలో దక్షిణాన సందటిలో సదామియా అని గుడ్డిదర్బారుకటి గుడగుడలాడింది. నక్కజిత్తులన్నీ నాదగ్గరంటే తప్పించుకుపోయిందిరా తాచేటిబుట్టా అనే కన్నక్కటిల్ శ్వేతముఖులు ఘనతలేని నవాబుకు ఖుమ్మక్కి ఇచ్చి మద్దత్ చేసి మనదేశంమీద కక్షసాధించటానికి ఆరంభించారు. మాతావేళపరులైన పిచ్చికుక్కలు రాజ్యాన్ని అంతా ఆల్లకల్లోలం చేయటమే కాకుండా చుట్టుప్రక్కల రాష్ట్రాల సరిహద్దులలో తోకలు రూపించటం మొదలు పెట్టి నాయి.

స్వాతంత్ర్యం సంపాదించేందుకు ఏమాత్రం తోడ్పడని పెట్టుబడిదారులు, బ్లాక్ మార్కెట్ డిల్లీ, కులాభిమానులు మొదలైన అహంబావకువారికి ఈనాడు సిద్ధించిన పలుకుబడి, ప్రభుత్వ దరణ, అధికారాలు కాయకష్టంవల్ల జీవించేవాళ్లని రెచ్చగొట్టినవి. వ్యరాజ్యం వస్తే ఏదో ఉద్ధారణ జరుగుతుందనుకున్న కేదజనం తినటానికి తిండి, కట్టటానికి గుడ్డ అందుబాటులో లేకపోయేటప్పటికీ కడుపు మండి విజృంభించ సాగారు. అధికారంలోకి రానంతవరకూ వేటిన్నలే తీవ్రంగా విమర్శించే వాళ్లో ఆ ఆంతులనే అధికారవర్గం జంకూ గొంతులేకుండా రాజ్యనిర్వహణ మనే పేరుతో చలామణి చేస్తున్నది.

ఈనాటి పరిస్థితులు ఇవి. ఈ గొడవలన్నీ ఏ విధంగా ఎప్పుడు పరిష్కార మవుతాయో భగవంతుడికే తెలియాలి. లేదా, జ్యోతిష్ములకు తెలియాలి. కేవల ఆలోచనలను మానవులకు ఎరుక పరిచే ఋషులు తెగ అంతరించుపోయింది కాబట్టి ఆయన ఏ మనుకుంటున్నాడో మనం తెలుసుకోలేము. ఇకపోతే జ్యోతిష్ములు, వారి మాత్రం ప్రకారం ఏ కొత్త మహాదశ వచ్చినా ఆరంభంలో యోగించకూడదు. మొదట యోగిస్తే ఉత్తరోక్తా ఆవయోగం తప్పుదంటారు. అందువల్ల దేశపరిస్థితులు ఇప్పుడే విధంగా ఉండడమే మంచిగా తోచుచున్న వాళ్ల దృష్టికి రాజోయే రాజయోగాలను వీలైనంత దగ్గంగా విసరమని మాత్రం వారిని కోరుదాం.

దేశచరిత్రలో ఒక సంవత్సర మనేది లెక్కక్రిందికి రాదు. అందువల్ల స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత ఏమి జరిగిందో అని జూభుర్సులు ఇప్పుడు చూచుకోటానికి వీలులేదు. కాని ఏ దారిన దేశం ముందుకు పోతున్నదో అన్న విషయం మాత్రం విచారించవచ్చు. ఆయితే సమగ్రంగా వివరించటానికి వీలుకాదు కాబట్టి కొన్ని విషయాలను మాత్రమే ఆలోచించాలి.

ఆర్థిక విధానం చాలవరకు పూర్వపు ఫక్కినే అనుసరించింది. ఏవో కొన్ని పరిశ్రమలు ప్రభుత్వం వశం చేసుకున్నప్పటికీ ముఖ్యమైనవి చాలవరకు పెట్టుబడిదారుల చేతులలోనే ఉన్నాయి. రాకపోకల విషయంలో రైల్వేలపై మిగతా వన్నీ ఎప్పటిమాదిరే ఉంటున్నవి. రైల్వే సందర్భంలో కూడా రిజర్వు ఫండు అని, డిప్లీయేషన్ ఫండ్ అని, మూలధనంమీద వడ్డీలని అనేక కొట్ల రూపాయలను ఖర్చుల పట్టిలలో చూపటం వల్ల రైలు చార్జీల తగ్గింపుకు అవకాశం కనబడటం లేదు. సౌకర్యాలకు వీలు కావడం లేదు. ఇది ఇట్లా ఉండగా రీత్రుంచిమెంటు వలన కొందరు పనివాళ్లు నిరద్యోగులు కావలసివస్తున్నది. ఇక బస్సులు, విమానాలు మొదలైన వాటిని సరించి

వేత చెప్పనక్కరలేదు. ఇనుము పరిశ్రమ ఇప్పుట్లో జాతీయ మయ్యేట్లు తోచదు. కస్త్రుపరిశ్రమను ఎప్పుడో వశంచేసుకోవలసింది. ఇప్పుడు తలపించిన దోపిడి, కృత్రిమ కాటకం మరొక మాన్యవల్ల నివారణకావు. ఇలాంటివే సిమెంటు, చక్కెర, ఎలెక్ట్రీసిటీ మొదలైనవి.

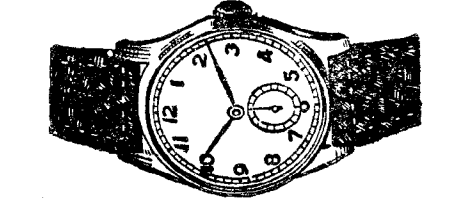
యుద్ధం పూర్తిఅయి ఇంతకాల మయినా బ్లాక్ మార్కెట్టులు ఉచేదింప బడలేదు. యుద్ధ సమయాన్ని మించి పోయేట్లు విజృంభిస్తున్నది. వ్యాపారములలో అధికసంఖ్యాకులు విపరీతమైన లాభాలను పొందుతున్నారు. జీవయాత్ర సాగించటానికి ఆయేఖర్చుల వాయింట్లు సంఖ్య నానాటికి పెరిగిపోతున్నది. ఈ దురవస్థకు మూలకారకులైనవాళ్లతోలి ప్రభుత్వం ఏవిధంగానూ పట్టించుకోవటంలేదు. బ్లాక్ మార్కెట్ డిల్లీ ఉరిశిక్షకు అర్హులని ఉపన్యాసాలిచ్చిన దేశవాసుకులు వారి ఆతిథ్యాన్ని తీసుకోటానికి శంకించటం లేదు. ఉరిశిక్ష లేకపోతే పోయిందిగాని అన్యాయార్జితలాభాలను లాక్కోటానికైనా ప్రయత్నం జరగటంలేదు. పైగా ప్రతిరాష్ట్రంలోనూ ఈ పెద్దమనస్సులు అన్ని విధాలా అధికారం చెలాయుతున్నారు. ఇతరపార్టీలమీద తీసుకొనే శ్రద్ధలో సహస్రాంశ మయినా పోలీసువాళ్లు వీళ్ల విషయంలో తీసుకుంటే పరిస్థితులు ఇంత దుస్సహంగా ఉండేవికావు.

జమీందారీలను నిర్మూలించే కాసనాలు ఇంతవరకూ చట్టం కాలేదు. జమీందార్లకు అనుకున్నదానికంటే అధికమైన కంపెన్సేషను లభ్యమయ్యేట్లున్నది. రైతువారి సమస్యలను ఇంకా పట్టించుకోలేదు. పరిశ్రమలలో వచ్చే లాభాలను పారిశ్రామికులు కొంతవరకైనా అనుభవించే ఏర్పాట్లు ఇంకా జరగలేదు. హిందూన్యాయ విధానంలో చేయవలసిన మార్పులు ఏనాటికానూ వాయిదా వేయబడుతున్నాయి.

మొదటినుంచీ భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాలు కాంగ్రెసు ప్రభావితంలో ప్రధాన అంశం అయినప్పటికీ రాష్ట్ర విభజన ఇప్పటికీ దూరంగానే ఉన్నది. ప్రతిబంధకాలు కల్పించే వారికి మంచి అవకాశం దొరుకుతున్నది. రామ పాదసాగరం వంటి ఆవశ్యకమైన నిర్మాణాలు కృత్రిమ కారణాలవల్ల కాశితంమీదనే ఉండి పోతున్నాయి. చెన్నపట్టణం సమస్య తీవ్ర రూపం దాలుస్తున్నది. అది మనది కాదనటానికి కవటసాక్ష్యం నిరాఘాటంగా మన రాష్ట్ర పరిపాలకవర్గంలో కొందరు వ్యక్తులు తయారు చేస్తుంటే మన ఆభ్యర్థులు నిస్సహాయులై ఉరుకున్నారు.

కులమతవివక్షలు లేని రాజ్యం నిర్మించాలని ఆగ్రహాయకులు నిర్ణయించినప్పటికీ దక్షిణ దేశంలో ఈ సూత్రాన్ని కులాభిమానులు త్రోసిరాజు అన్నారు. పూర్వపు జస్టిస్ పార్టీ ఆదర్శాలను విక్రయం చేసుకొని మాయ వేషంతో ప్రభుత్వ రాజకీయవర్గంలో ప్రవేశించిన కులాభిమాన ఆశేపరులు నితంతరితానా వ్యవహరిస్తున్నారు. ఇన్నా భూ కుల విభేద (18 వ పేజీ చూడుడు)

రాళ్లు అమర్చిన రిస్టువాచి రు 20/8

స్వీస్ మేడ్. సరిగా టైం చూపును. ప్రతిదీ 1 ఏళ్ల గ్యారంటీ. గుండ్రం లేక చతురం క్రోమియం కేసు రు. 20/8 మేలిరకం రు. 25/- ఇల్లపరుపు ఆకారం క్రోమియం కేసు రు. 30/- రోల్లెగోల్డ్ (10 సం. గ్యారంటీ) రు. 55/- 15 రాళ్ల క్రోమియం కేసు రు. 38/- 15 రాళ్ల రోల్లెగోల్డ్ రు. 75/- రెక్టాంగ్యులర్, వంపుగలది లేక టాను ఆకారము క్రోమియం కేసు రు. 42/- మేలిరకం రు. 45/- రోల్లెగోల్డ్ (10 సం. గ్యారంటీ) రు. 80/- రోల్లెగోల్డ్ 15 రాళ్ల రు. 30/- అలారం టైంపీసు : ధర రు. 18/-, రు. 22/- పెర్మనెజు రు. 25/- పోస్టేజీ ఉచితము. ఏరెండు కొనువారితైనా పోస్టేజీ ఉచితము

H. DAVID & CO.,
Post Box No. 11424, CALCUTTA

ఆగస్టు పండుగ

పిల్లలకు స్వాతంత్ర్య సందేశం 'వెంకటేశం'

అమ్మయ్య! ఇంక నాలుగు రోజులకి పదిహేనో తారీఖు వస్తుంది. ఆ రోజేమిటో మీ కందరకూ తెలుసు గదూ. అది మనకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన రోజు. సరిగ్గా క్రిందటి సంవత్సరం యీరోజు అర్ధరాత్రివన్నెండు గంటలకి రెండువందల సంవత్సరాల నుంచీ పరిపాలించిన ఇంగ్లీషువాళ్లు వాళ్లదేశానికి వెళ్లిపోయారు. అధికారం మన కాంగ్రెసు నాయకుల చేతిలోకి వచ్చింది. నిజంగా ఈరోజు మనకు పండగల్లోకల్లా పెద్ద పండగ.

కిందటి సంవత్సరం ఈరోజున మనం పెద్ద పండగ చేసుకొన్నాం. స్వరాజ్యం వచ్చిందని సంతోషించాం. అప్పుడు మనం అంత సంతోషంగా ఉండటానికి కారణం ఏమిటి? మనకు స్వరాజ్యం సంపాదించి తెచ్చిన గాంధీతాత మనందరి మధ్యా ఉన్నాడు. పండగ చేసుకొంటూ అనందంతో ఉన్న మనల్ని చూసి ఆయన ఉప్పొంగి పోయాడు. తిరిగి యీ సంవత్సరం పండగ చేసుకొనేటప్పుడు ఆయన ఏడీ? ఒక రాక్షసుడు ఆయన్ని చంపేశాడు. ఆ దుర్మార్గుడు చేసిన చెడ్డ పనివల్ల గాంధీతాత మనకు దక్కకుండా పోయాడు. ఆయన మనం దరికి తాతేకాకుండా మహాత్ముడు కూడాను. మీరందరూ రేపు పండగ రోజున ఆయన్ని ఒక్కసారి జ్ఞాపకం చేసుకొని ఆయన విగ్రహాన్ని భక్తితో పూజించాలి. ఆయనలాగే ఎప్పుడూ మంచి పనులే చేస్తామని ప్రమాణం చేయాలి.

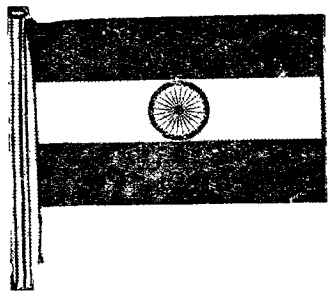
ఇప్పుడు దేశాన్ని మన నాయకులే పరిపాలిస్తున్నారు. మనం సుఖంగా, శాంతంగా జీవించాలంటే మన కేవేం కావాలో వాళ్లకు తెలుసు. వాటన్నిటిని మనకు వచ్చేట్లుగా చేస్తారనే వాళ్లని మన నాయ

కులుగా ఎన్నుకొన్నాము. వాళ్ళు మన అవసరాలన్నిటినీ తప్పక తీరుస్తారు. అయితే స్వరాజ్యం వచ్చిందా తర్వాత కొన్ని చిక్కులు వచ్చాయి. వాటన్నిటినీ ముందు చక్క దిద్దుకోవాల్సి ఉంది. కాబట్టి మనకు కావలసిన సౌకర్యాలన్నీ రావా లంటే కొంతకాలం ఓపిక పట్టాలి. అంతేగాని స్వరాజ్యం వచ్చినా మాకేం రాలేదని గోలచెయ్యరాదు.

అయినప్పటికీ మన నాయకులు మన అవసరాలను తీర్చటానికి కృషి చేస్తూనే ఉన్నారు. ముఖ్యంగా మీలాంటి చిట్టితమ్ముళ్లకూ, చెల్లెళ్లకూ ఉచితంగా, అంటే జీతం కట్టాల్సిన అవసరం లేకుండా చదువు చెప్పించబోతున్నారు. మీరందరూ శ్రద్ధగా, చక్కగా చదువుకోవాలి. ఇవాళ మీరు చిన్న పిల్లలే. కాని రేపు మీరే పెద్దవాళ్లవుతారు. మీరే దేశాన్ని పరిపాలించాల్సి వస్తుంది. అందుకు మీరు సిద్ధంగా చక్కగా చదువుకొని ఉండాలి. అందరూ జవహర్ లాల్ నెహ్రూ అంతటివాళ్ళు అవటానికి ప్రయత్నించాలి. ఆయనెవరో మీకు తెలుసుకదూ. ఆయన మనదేశ ప్రధాన మంత్రి. మీరందరూ శ్రద్ధగా చదువుకొని పెద్దవాల్లై ప్రపంచంలోకల్లా మన దేశం గొప్పది అవటానికి కృషి చెయ్యాలి. తప్పకుండా చేస్తామని మీరందరూ పండగరోజున ప్రమాణం చెయ్యాలి.

ప్రతి సంవత్సరం యీ పండగ నాడు యీ విధంగా ప్రమాణం చేసి, దాన్ని నిలబెట్టుకొంటానికి ప్రయత్నించాలి. ఈ పండగ దీపావళి, సంక్రాంతి మొదలైన పండగల కంటే ఎంతో ముఖ్యమైంది. దీనికి 'ఆగస్టుపండగ' అని పేరు పెట్టుకొందాం.

భారత రాజకీయాలు :—

స్వాతంత్ర్యంలో స్వతంత్ర భారత ప్రభుత్వ ప్రథమ

భారతదేశ చరిత్రలో 1947 ఆగస్టు 15 వ తేదీ చిరకాలం సంస్మరణీయంగా వుండిపోగలదు. ఆగస్టు 15 వ తేదీ మనదేశంలో ఒక పర్యవసానంగా, పండుగగా పరిగణింపబడి ప్రతి సంవత్సరము ఆ రోజున దేశమంతటా ఉత్సవములు, ఊరేగింపులు జరుగుచుండగలవు. భారతదేశం బ్రిటిష్ పాలనక్రిందకు పోయి దాదాపు రెండు శతాబ్దాలే అయినా, దాదాపు 10 శతాబ్దాల క్రితమే, ఈ దేశపు ప్రజలకు హిందువుల చేతులలోనుండి పరిపాలనాధికారము జారిపోయినది. దాదాపు వెయ్యి సంవత్సరాల తరువాత భారతమాత పుత్రులు తమ విప్లవకావ్యము తిరిగి పొందగలిగిన ఆ దినము చరిత్రాత్మక దినముగా, పండుగదినముగా పరిగణింపబడుటలో ఆశ్చర్యమేమున్నది? మనకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యం లభించి ఇప్పటికి ఒక సంవత్సరం మైసింది. మన చిరకాలవాంఛితమైన ప్రజాప్రభుత్వము ఏర్పడి, సంపూర్ణాధికారమును వశపరచుకొని, పరిపాలించుట మొదలిడి ఇప్పటికి సంవత్సరం మైసింది. ఆగస్టు 15 వ తేదీ స్వాతంత్ర్యోత్సవములు జరుపుకుంటున్న మనము, ఈ సంవత్సర కాలములో స్వతంత్ర భారత ప్రజాప్రభుత్వము ఎట్టి కష్టపరంపర నెదుర్కొన్నదో, ఏయే విషయములు సాధించినదో, రానున్న సంవత్సరం ఎటువంటి కష్ట సమస్యల నెదుర్కొనవలసి యున్నదో, సమీక్ష చేసికొనుట సమంజసము, అవసరము వైయున్నది.

కాందిశీకులు

స్వాతంత్ర్య సమపార్లవ తరువాత, నెహ్రు వెంటనే భారత ప్రభుత్వం ఎదుర్కొనవలసి వచ్చినది మత సంఘర్షణ, కాందిశీకుల సమస్య. తూర్పు, పశ్చిమ పంజాబ్ లో అకస్మాత్తుగా, పెద్ద పెట్టున మత సంఘర్షణ ప్రారంభమై, ఆగస్టు 20 వ తేదీనాటికే, ప్రజలు తమంతట తామే ఒక అధినివేళమునుండి వేరొకదానికి మారిపోవుట ప్రారంభమైనది. పంజాబ్ రాష్ట్రములో 1947 వ సం. ఆరంభమునుండి మతకలహములు జరుగుచునేవున్నవి. పంజాబ్ విభజనతో, సాంఘికత్రై ప్రాప్తితో అవి తగ్గిపోవునని కాంగ్రెస్ నాయకులు ఆశించిరి. ఆగస్టు 15 వ తేదీ నాటికి పరిపాదలు అనిశ్చితముగా నున్నందువలన, సరిపాదలు ప్రాంతములలో ఉభయరాష్ట్రములలోను కాంతిని కాపాడుటకు ప్రత్యేకముగ 'సరిపాదల సైన్యము' జనరల్ రీస్ నాయకత్వమున ఏర్పరచిరి. కాని ముస్లిం లీగ్ నాయక జాలములో చిక్కుకొనిపోయి, ఆ సైన్యము కాంతి కాపాడుట యను పేరుతో అల్లసంఘాటలను హింసించినది. దానికి ప్రతికారము తూర్పు పంజాబ్ లో ప్రజలే జరిపిరి. రెండురాష్ట్రములలోను చెప్పులేనన్ని అమానుషకృత్యములు, విరివిగా, బాహుళ్యముగా జరిగినవి. చరిత్రలో ఇదివరకెన్నడును, విని ఎరుగనంతటి భారీగా జనాభా మార్పిడి, స్వచ్ఛందముగా ప్రారంభమైనది. కొన్ని మైళ్ళ పొడవున బాధలు తీరి సమానంగా వెళ్ళిపోతున్నవారివైకూడా రెండు రాష్ట్రాలలోను అకృత్యాలు జరిగినవి. భారతప్రధాని నెహ్రూ, పాకిస్తాన్ ప్రధాని లియకతాల్ ఖాన్ ఇతర మంత్రులు కల్లోలీత ప్రాంతాలలో చాల రోజులు పర్యటించి, జనాభా మార్పిడి, సైన్యసహాయముతో, ఒక స్థానుప్రకారం జరిగిన బాగుండునని నిర్ణయించి, అప్పటినుండి కాందిశీకులను సైనిక రక్షణతో తీసుకురా మొదలిడిరి. పశ్చిమపంజాబ్ నుండి తూర్పుపంజాబ్ కు 45 లక్షల ముస్లిం మతరాలు, తూర్పుపంజాబ్ నుండి పశ్చిమపంజాబ్ కు 55 లక్షల మంది ముస్లిములు ఈవిధముగా, శాశ్వతముగా, వలసవచ్చివేసిరి. ఏ రాష్ట్రములో ఎంతమంది చంపివేయబడిరో, ఎంతమంది స్త్రీలు

అపహరింపబడిరో సరిగా చెప్పగలగటం అసాధ్యం. అపహృత స్త్రీల సముద్ధరణకు రెండు రాష్ట్రాలలోను ప్రయత్నాలు ఇంకనూ చురుకుగా బరుగుచున్నవి. ఒక్క పశ్చిమపంజాబ్ నుంచియేగాక పశ్చిమ పాకిస్తాన్ అంతటినండి కూడ ముస్లిం మతరాలు వచ్చి కాయుటకన్న గత్యంతరము లేక పోవుట చే, వారందరినీ నురక్షితముగా జేరవేసిరి. పాకిస్తాన్ నుండి వచ్చి వేసినవారి సంఖ్యకన్న, పాకిస్తాన్ వెళ్ళిన వారిసంఖ్య ఎక్కువ వున్నా, ఆధికముగా ముస్లిం మతరాలే ఎక్కువ నష్టపడిరి. పాకిస్తాన్ నుంచి వచ్చివేసిన కాందిశీకులకు శివరము లేర్పరచి, సౌకర్యము లేర్పాటుచేసి, కొన్నాళ్ళవరకు పోషణభారముకూడ భారత ప్రభుత్వమే వహించవలసివచ్చినది. తూర్పు పంజాబ్ ప్రభుత్వము అప్పటికి ఇంకా స్థిరపడక పోవటంవలన, కేంద్రప్రభుత్వమే ఈభాధ్యత అంతా వహించినది. కాందిశీకులుగా వచ్చిన వారికి, వెళ్ళిపోయినవారు వదలివెళ్ళిన భూములను యిచ్చి, కుటుంబమునకు రూ. 250 చొప్పున ధన సహాయమొనర్చి, మొత్తం 20 లక్షల మందిని తూర్పుపంజాబ్ లో వ్యవసాయ దారులుగా నిర్వహించిరి. ఢిల్లీ పట్టణములోను, రాష్ట్రములోను దాదాపు 8 లక్షలమంది, యు. పి. లో 4 లక్షలమంది ఇప్పటికీ నిరవధిపోయిరి. సింధు నుంచి వచ్చివేసినవారు బొంబాయి రాష్ట్రములో నిర్వహింప మేర్పరచుకొను చున్నారు. ఇంకను దాదాపు 21 లక్షలమంది కాందిశీకులకు నిర్వహింప ఏర్పాటు చేయవలసివున్నది. ఈమధ్య జరిగిన రాష్ట్రప్రధానుల సమావేశములో ఏయే రాష్ట్రము, సంస్థానము ఎంతెంత మందికి పునరావాసపు ఏర్పాట్లు చేయవలెనో నిర్ణయించినారు. త్వరలోనే ఈస్థాన కార్యదాపము దాల్చి కాందిశీకులందరు నిర్వహింపబడుదురని ఆశించవచ్చును. కాందిశీకులు కుటీరపరిశ్రమలను, పెద్ద పరిశ్రమలను ఏర్పాటు చేయుటకు, వ్యాపారము ప్రారంభించుటకు వారికి తోడ్పడుటకు రెండు ప్రత్యేక సంస్థలను కేంద్రప్రభుత్వము ఏర్పరచినది. కాందిశీకుల కొరకు దాదాపు 80 కోట్ల రూ.లు కేంద్రప్రభుత్వమే ఇంతవరకు ఖర్చు చేసినది. సంస్థానాలు

భారతదేశం స్వతంత్ర మాత్రమే దన్ను మరుక్షణంతోనే దేశక్రయోభిలాషులను కలవరపెట్టినది సంస్థానాల సమస్య. స్వాతంత్ర్యచట్టంలో, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం కావలెనని చేసిన లోటులవల్ల, బ్రిటిష్ వారు వైదొలగగానే ప్రతిసంస్థానము ఒక స్వతంత్రరాజ్యంగా ఏర్పడి, దేశము ఇండియా, పాకిస్తాన్ లని రెండుగా గాక దాదాపు 600 ముక్కలుగా విభాగమై పోయే ప్రమాదం ఏర్పడింది. సంస్థానాలన్నీ ఏదో ఒక అధినివేళలో జేరిపోవలసిందేనని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం స్పష్టపరిచినా, సంస్థానాధీశ్వరుల గత చరిత్ర నెరిగినవారు, దేశవికృతకు వారు భగ్గుము కలిగించరి నమ్మలేకపోయిరి. కాని సంస్థానప్రజా ఉద్యమములు దినదినము తీవ్రమగుచుండటం, ఇన్నాళ్ళు తమను రక్షిస్తున్న బ్రిటిష్ పాలకులు వైదొలగుట గమనించిన సంస్థానాధీశ్వరులు తమ భవిష్యత్తు తమ ప్రజలవైసే ఆధారపడి వున్నదని గ్రహించిరి. క్రొత్తగా ఏర్పరచిన సంస్థాన శాఖ ఉద్యోగులు సంస్థానశాఖమంత్రి, చాక చక్రముతో పనిచేసి, సంస్థానాధీశ్వరులందరు భారతయునియన్ లో జేరు నట్లు ఒప్పించగలిగిరి. భారత భూభాగములోనున్న సంస్థానములన్నీ, హైదరాబాద్, జనాగఢ్, కాశ్మీర్ లు తప్ప, ఆగస్టు 15 వ తేదీ నాటికే భారతదేశములో జేరిపోయినవి, సంస్థానశాఖ సాధించిన తొలి విజయ విది.

భారతదేశంలో ప్రజాప్రభుత్వం ఏర్పడుటతో, సంస్థానప్రజలలో సంచలనం ప్రారంభమైంది. అధికారం ప్రజలపరంచేయకుండా సంస్థానాధీశ్వరులు నిలువలేని పరిస్థితి ఏర్పడదని. ఒరిస్సాలో నీలగిరి సంస్థానాధీశ్వరుడు సంస్థానం విడిచి పారిపోవలసివచ్చింది కూడాను. కొలానికి ఎను రీడతేక పెద్దపెద్ద సంస్థానాధీశ్వరులందరు—ఒక్క హైదరాబాద్ తప్ప—తమ తమ సంస్థానాలలో బాధ్యతాయుత ప్రజాప్రభుత్వం స్థాపించారు. మరీ చిన్న చిన్న చైన సంస్థానాలలో ప్రజాప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టి, దానికి తగిన పరిపాలనాయంత్రం ఏర్పరిస్తే, సంస్థాన ఆదాయం ఆ ఖర్చులకే ఏమూలకూ సరిపోదు. అటువంటి చిన్న సంస్థానాలను పెద్ద కూటములుగా ఏర్పరచటమో, సంస్లిష్ట భారతరాష్ట్రాలతో కలపివేయటమో జరగాలని సంస్థానప్రజలు, భారతప్రజలకూ చాల రోజుల నుండి ఆందోళన చేయుచు నే వుండిరి. ఈ విషయములో ఒరియాలు ముందం జేరవేసిరి ఒరిస్సా. సి. పి. రాష్ట్రంలో నున్న సంస్థానాలు ఆయా రాష్ట్రాలతో కలిసిపోవటానికి, అంగీకరిస్తూ డింబరునెలలో సంస్థానాధీశ్వరులు ఒక ఒడంబడికపై సంతకం చేశారు.

అప్పటితో సంస్థానా లన్నింటిలోను సంచలనం మరింత తీవ్రమై, సంస్థాన ఏకీకరణోద్యమం ఘోషపడ మైంది. ఒరిస్సా, సి. పి., బీహార్, మద్రాసు, తూర్పుపంజాబ్, బొంబాయి రాష్ట్రాలలో 219 సంస్థానాలు చేరిపోయినవి. వీటి పాలకులకు వంశపారంపర్యము, ప్రత్యేక హక్కులు, విరుదులు, భరణము రక్షించటానికి భారతప్రభుత్వం పూచీపడినది. 22 సంస్థానాలు వేరుగా కేంద్రప్రభుత్వాధికారం క్రిందకి తీసుకొనబడినవి.

ఒకదానివక్కా నొకటి వుండి, కూటమిగా ఏర్పడగల అవకాశమున్న చిన్న చిన్న సంస్థానాలన్నీ కూటములుగా ఏర్పడం ప్రారంభించినవి. గుజరాత్ ప్రాంతంలోని సోరాష్ట్ర స్వతంత్ర సంస్థానాలు ఈ విషయంలో ముందం జేసినవి. ఈ విధంగా 294 సంస్థానాలు, 6 కూటములుగా ఏర్పడి, పెద్దపెద్ద రాష్ట్రాలుగా ఏర్పడినవి. ఇంకా 9 చిన్న సంస్థానాలు, 12 పెద్ద సంస్థానాలు ప్రత్యేకంగా వున్నవి. సంస్థాన కూటములుగా ఏర్పడిన సంస్థానాలు మొదట్లో దళిలు పరచిన రక్షణ, రాకపోకలు, విదేశస్థవహారాలు మాత్రమేగాక రాష్ట్రాలు దళిలు పరచినన్ని అధికారాలు దళిలు పరచటానికి అంగీకరించాయి. ఈ ఏకీకరణోద్యమంవలన కేంద్రప్రభుత్వం బాగా బలపడింది. ఈ సంవత్సరంలో భారత ప్రభుత్వం సాధించిన కార్యకలాప మంతటిలోను సంస్థాన ఏకీకరణోద్యమము మహత్తర విజయము.

హైదరాబాద్

భారత ప్రభుత్వాన్ని, ప్రజలను ఇప్పటికీ కలవరపెడుతున్నది కాశ్మీర్, హైదరాబాద్ సంస్థానాలు. హైదరాబాద్ సంస్థానం అన్ని వైపుల భారత భూభాగంచే ఆవృతమై వుండటమేగాక, అచ్చటి ప్రజలలో నూటికి 90 వంతులు హిందువులగుటవలన రక్షణ, సంస్కృతుల దృష్ట్యానేగాక దక్షిణ భారత కాంతి, భద్రతల దృష్ట్యా కూడా, హైదరాబాద్ భారత యూనియన్ లో చేరిపోవటం అత్యవసరం. కాని హైదరాబాద్ నవాబు 'భాగోలిక నిర్బంధాలను' నిర్లక్ష్యం చేసి, తన ఆజ్ఞులప్రకారం తయారు చేయబడి, ప్రస్తుతం తన ఢిక్కరించటానికి సిద్ధమాతున్న ఇతైహద్ - ముస్లిమ్ సంస్థానసహాయతో తన సర్వస్వతంత్రము కాపాడుకొనవలెనని నిశ్చయించి, భారతదేశంలో చేరటానికి, సంస్థానంలో ప్రజాప్రభుత్వం ఏర్పాటు

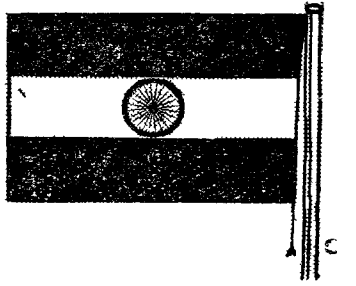
చేయడానికి నిరాకరించాడు. ఇప్పటికి ఒక సంవత్సరంనుండి హైదరాబాద్ సంస్థాన కాంగ్రెస్ బాధ్యతాయుత ప్రజా ప్రభుత్వం సాధించుటకు సత్తా గ్రహం జరుపుచున్నది. భారతదేశంలో ఏదో ఒక ఒడంబడిక చేసుకొనకుండా వుండగలం అసాధ్యమని నిజాంకు తెలియును. 1947 వ సం. ఆగస్టునుండి భారత ప్రభుత్వంలో తన ప్రతినిధులద్వారా సంప్రదింపులు జరుపుచు, చిట్టచివరకు నవంబరు నెలలో ఒక యథార్థ పు ఒడంబడిక చేసికొన్నాడు. ఈ ఒడంబడిక వలన తన సర్వస్వతంత్రత ఏమాత్రం గుర్తింపబడకపోయినా, ఈ సంవత్సరకాలంలో సైనికంగాను, అంతర్జాతీయంగాను తన పరిస్థితి చక్కబరుచునని, యథార్థ పు ఒడంబడిక రద్దయిపోగానే సర్వస్వతంత్రత ప్రకటించుకొనవచ్చునని నిజాం భావించినాడు. ఈ ఒడంబడిక జరిగిన మరునాటినుండి దానిని ఒకరు భగ్గుపరుస్తున్నారని మరొకరు, పరస్పర ఆరోపణలు చేసుకుంటూ, దానిని భగ్గుం చేశారు. నిజాం సైనిక సన్నాహాలు చాల చురుకుగా, రహస్యముగా జరిగినవి. భారత ప్రభుత్వముతో శాశ్వత ఒడంబడికకుదుర్చుకొనుట కని జనవరినెలలో నిజాం తన ప్రతినిధులద్వారా భారత ప్రభుత్వంతో సంప్రదింపులు ప్రారంభించినాడు. సంప్రదింపులు ఆరునెలలు జరిగిన తర్వాత, భారత ప్రభుత్వం నూచించిన కనీసపరతులను నిజాం త్రోసి వుచ్చినతర్వాత, గవర్నర్ జనరల్ మాంట్ బాంట్ స్వయముగా ప్రయత్నించి విఫలమైన తర్వాత, ఇక నిజాంలో సంప్రదింపులు జరపబోవటంలేదని జూన్ 17 వ తేదీన పండిట్ నెహ్రూ స్పష్టపరిచాడు. అప్పటినుంచి ఇండో-హైదరాబాద్ సంబంధాలు మరి విషమించి పోయాయి. నిజాం కొరకపై శత్రుత్వం జరిపిన సర్ మిఖ్లాజిస్మాయిల్ ప్రయత్నాలు కూడా విఫలమైపోయాయి. హైదరాబాద్ సంస్థానంలో ఇతైహద్ నాయకుడు రజ్వీ, అతని అనుచరులగు రజాకార్లు అనేక దురంతాలు జరుపుతున్నారు. భారత సేనలు హైదరాబాద్ లో ప్రవేశించి, కాంతిని కాపాడవలసిన అవుసరం ఏక్షణంలో ఏర్పడుతుందో చెప్పలేము.

కాశ్మీర్

కాశ్మీర్ సంస్థాన వ్యవహారాలు ఇండియా - పాకిస్తాన్ ల సంబంధాలను శాశ్వతంగా విషమింపజేస్తున్నవి. కాశ్మీర్ ప్రజలు అధికసంఖ్యాకులు ముస్లింలు కావటంవలన అది పాకిస్తాన్ లో జేరవలెననే ముస్లిం లీగ్ల అభిప్రాయము. కాశ్మీర్ ప్రజలు అధికసంఖ్యాకులు ఏ అధినివేళంలో జేరదలిస్తే, నిరభ్యంతరంగా ఆ అధినివేళంలో జేరినవ్వవలెననే భారత ప్రభుత్వ అభిప్రాయం. ఆగస్టు 15 తేదీవరకు కాశ్మీర్ ఏ అధినివేళలోనూ చేరలేదు కాని పాకిస్తాన్ లో యథార్థ పు ఒడంబడికను మాత్రం చేసుకున్నది. ఆ ఒడంబడికను నిర్లక్ష్యం చేస్తూ పాకిస్తాన్ అధికారులు కాశ్మీర్ కు కావలసిన వస్తువులను రవాణాచేయుటకు నిలిపివేయుటయేగాక, సరిపాదల కొండజాతులను, పాకిస్తాన్ ప్రజలను ప్రోత్సహింప రచి, ఆయుధాలు, ఇతరసామగ్రి ఇచ్చి, కాశ్మీర్ పై దండెత్తించారు. దుండగులు కాశ్మీర్ లోయనంతను కొల్లగొట్టి త్రినగర్ పై దండెత్తుతుండగా, కాశ్మీర్ భారతదేశంలో జేరిపోయింది. అప్పటి నుంచి కాశ్మీర్ లో యుద్ధము జరుగుచునేయున్నది. అందులో పాకిస్తాన్ సేనలుకూడా పాల్గొంటున్నవి. పాకిస్తాన్ ఈవిధంగా ఆ ప్రకటిత యుద్ధం చేస్తున్నదని భద్రతామండలికి భారత ప్రభుత్వం చేసిన ఫిర్యాదు ఆసఫలో సరిగా

ఒక సంవత్సరం

సంవత్సర కార్యకలాప సమీక్ష

ఆలోచింపబడలేదు. భద్రతామండలి మధ్యరంగి సంగమం మొత్తం ఇప్పుడు మనదేశంలో మకాం వేసివుంది, ఇండియా, పాకిస్తాన్ల మధ్య రాజీ కుదర్చటానికి ప్రయత్నిస్తున్నది. ఈ సంగమం ఎదుట పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వం, తమ సైన్యాలు కాశ్మీర్ యుద్ధంలో పాల్గొంటున్నవని, విధిలేక, అంగీకరించింది. ఇప్పుడు ఈ సంగమం, భద్రతామండలి పాకిస్తాన్ పై ఎట్టి చర్య తీసుకొననో చూడవలసియున్నది. కాశ్మీర్ ను పూర్తిగా శత్రు వినియోగము చేసేవరకు భారతసేనలు ఉపసంహరింపబడవు, యుద్ధవిరుద్ధ జరగదు అని భారత ప్రభుత్వం స్పష్టపరిచింది.

ఇండియా పాకిస్తాన్ సంబంధాలు

ఒక్క కాశ్మీర్ సమస్యకైనాగాక ఇతర అనేక వ్యవహారాలపై కూడా ఇండియా, పాకిస్తాన్లకు విభేదాలు కలిగినవి; ఇతర అనేక వ్యవహారాలపై ఏకీభావం కూడా కుదిరింది. ఇండియా, పాకిస్తాన్లకు విభేదాలు ప్రారంభమైనది జూలై 1947 సంవత్సరం నాటిది. అన్ని విధాల ఇండియాలో జేరవలసిన జూలై 1947 సంవత్సరం, పొలకుడు ముస్లిం అయినందున పాకిస్తాన్లో జేరింది. ఇందువలన గుజరాత్ ప్రాంతానికి భంగం కలిగి ప్రమాదం ఏర్పడింది. జూలై 1947 ప్రజల తరఫున ఒక తాత్కాలిక ప్రభుత్వం ఏర్పడి, సంస్థానాన్ని దాదాపు పూర్తిగా ఆక్రమించుకున్న తర్వాత, నవాబు కరాచీ పారిపోయి, దివాన్ భారతప్రభుత్వ సహాయం ఆర్జించాడు. ఆయన కొరిక ప్రకారం భారతసేనలు జూలై 1947 ను ఆక్రమించుకున్నాయి. ఏ అధినివేశంలో చేరాలనే ప్రశ్నపై భారత ప్రభుత్వం జనవరిలో 'వైబిపైట్' జరిపించగా, పాకిస్తాన్కు వందవోట్లు కూడా రాలేదు.

దేశవిభజన సమయంలో పరిష్కారం కాకుండావున్న అన్ని విషయాలపైన ఉభయ పక్షాలకు సంతృప్తికరంగా ఒడంబడిక, 1947 డిసెంబరు నెలలో జరిగింది. అవిభక్త భారత పేజీ ఆస్తి అప్పలలో పాకిస్తాన్ వంతు, వాటిని చెల్లించే, నవాబుచేసే, పద్ధతులు పూర్తిగా చర్చించబడి, నిర్ణయించ బడినాయి. స్వర్గింగు నిలువల విషయమై, ఆహారపదార్థాల విషయమై అనేక ఒడంబడికలు అటుతర్వాత జరిగి ఉభయ ప్రభుత్వాలకు సంతృప్తికరంగా అమలుజరిగినవి.

దేశవిభజన సమయంలో జరిగిన యధార్థపు ఒడంబడిక 1948 ఫిబ్రవరి 29 వ తేదీతో అంత మాటంతో, ఇండియా, పాకిస్తాన్ వరక వ్యాపారాలకుకూడా విదేశా రైపోయి, తూర్పు, పశ్చిమ బెంగాల్ లో అనేక ఇబ్బందులు కలిగినవి. వీటిని తొలగించుకోవటం అపుసరమై ఉభయ దేశాల ప్రతినిధులు గత మే నెలలో కలకత్తాలో సమావేశమై, సంతృప్తికరమైన ఒడంబడిక జరుపుకొనిరి. రాజకీయ వ్యవహారములు ఎట్లున్నా, ఆర్థిక వ్యవహారముల ఒత్తిడి వల్లనే ఇండియా పాకిస్తాన్లకు సహకరించు కొనక తప్పదని విభాగమైన తొలి సంవత్సరంలోనే రుజువైనది.

బ్రిటన్ ఇండియా సంబంధాలు

భారతదేశానికి శాంతియుతంగా అధికారం వత్తడం చేయటానికి అంగీకరించి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ప్రపంచ మన్ననల పొందినది. శాంతియుతంగా ఇంత పెద్దదేశంపై అధికారం ఏ యితరదేశము, ప్రపంచ చరిత్రలో ఇంతవరకు, నడుమకొలేదు. బ్రిటన్ లో సోషలిస్టు ప్రభుత్వంకాక కన్సర్వేటివ్ పక్షం అధికారంలో వుంటే ఇటువంటి సంగతుల జరిగివుండేకాదు. ఇదివరకు బ్రిటన్ పట్ల భారతదేశంలో ఎట్టి విముఖత వున్నా ఈ చర్యతో అది అంతా పోయి, బ్రిటన్ పట్ల నూపు

దాహము ఏర్పడినది. గత రెండు శతాబ్దములలోను బ్రిటన్ అంటే మనదేశములో ఎన్నడూ ఇప్పుడున్నంత గౌరవము లేదు. అధికారదత్త తర్వాత కూడా బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం మనదేశం పట్ల సమరసవైఖరినే అవలంబిస్తున్నది. ముఖ్యముగా ఈమధ్య కామన్వెల్త్ లో హైదరాబాద్ సమస్యపై చర్చలు జరిగినప్పుడు ప్రధాని అట్లీ వహించిన వైఖరి మన దేశములో ఆయన కౌరవములను ఇనుమడింపజేసినది. భారతదేశం బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య కూటమినుండి పూర్తిగా విడిపోవలసిన మొదట్లో భావించారు. కాని బ్రిటన్ తో గత సంవత్సర వ్యవహారాల అనుభవాన్ని పురస్కరించుకొని, ఇంకా కొంతకాలంపాటు అధినివేశంగా వుండటమే మంచిదని కొందరు నాయకులు భావిస్తున్నట్లున్నారు. ఈపర్యాయం రాజ్యాంగపరిషత్తు సమావేశమైనప్పుడు ఈవిషయమై చర్చయం జరగగలదు.

విదేశ వ్యవహారాలు

విదేశ వ్యవహారాల నిర్వహణపై భారతదేశానికి అధికారం స్వాతంత్ర్యంతోపాటే లభించింది. విదేశ వ్యవహారాలను, అంతర్జాతీయ సాంప్రదాయాల ప్రకారం నిర్వహించగల సమర్థులను రాజనీతిజ్ఞులు మనదేశంలో ఎక్కువమంది లేరు. గత సంవత్సర అనుభవాన్ని పురస్కరించుకుని చూచినచో మనవారు అనుభవలేక పోయినా సమర్థులను రాజనీతిజ్ఞులుగా పనిచేయగలరని రుజువగుచున్నది.

అంతర్జాతీయ వ్యవహారములలో భారతదేశం అనుసరించవలసిన విధానాన్ని పండిట్ జవహర్ లాల్ నెహ్రూ అధినివేశ కావనసభలో వివరించినట్లు ఆ మోదాన్ని పొందాడు. ఆగ్రా రాజ్యాంగ విభేదాలు పెచ్చుపెరిగి ప్రపంచం రెండుగా చీలిపోయి, త్వరలోనే యుద్ధం సంభవించగల ప్రమాదం ఏర్పడింది. ఇట్టి సమయంలో భారతదేశం బ్రిటన్, అమెరికా నాయకత్వపున్న ప్రజాస్వామ్యవర్గాన్నిగాని, రష్యా నాయకత్వపున్న కమ్యూనిస్టు వర్గాన్నిగాని సమర్థించబోయి, ఒకవర్గంలో జేరి, ప్రపంచ సమైక్య భంగం పాలనలం అనవుసరమేగాక తెలివితప్పువకూడ అవుతుంది. ప్రస్తుత రౌల లో దేనితోను చేరక, ఆయా ప్రత్యేక సమస్యల విషయంలో ఎప్పటికప్పుడు స్వాయ మార్గాన్ని అనుసరిస్తుండటం మంచిదని పండిట్ నెహ్రూ నిర్వచించిన విధానం అన్నివిధాల ఉత్తమమైనది. ప్రస్తుతం మనదేశం ఈ విధానాన్నే అనుసరిస్తున్నది.

కాంగ్రెస్

కాంగ్రెస్ సంస్థలోను, వ్యవహార భోరణిలోను అనేకముఖ్యమైన మార్పులు వచ్చినవి. గత 65 సంవత్సరములనుండి ఏ కైక జాతీయ సంస్థగా కృషిచేసి, కాంగ్రెస్ మన దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము సంపాదించినది. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యముతోపాటు ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము, సామాజికస్వామ్యముకూడా సాధించి, ప్రజలు రాజకీయముగానే గాక ఆర్థికముగా కూడా స్వతంత్రులగునట్లు చేయుటకు ఇక ముందు కాంగ్రెస్ కృషిచేయవలసిన కాంగ్రెస్ నాయకులు నిర్ణయించిరి. ఇది సమాచితమైన నిర్ణయమనుటకు సందేహము లేదు. అన్ని ప్రాంతములలోని కాంగ్రెస్ వాదులు, ఇతరులకూడ ఇందుకు హర్షించిరి. అధికారముపట్టివారైన నమచెరువున; కాంగ్రెస్ వాదులు అందుకు విరుద్ధము కాదు. స్వాతంత్ర్యము లభించిన తర్వాత కాంగ్రెస్ లో క్రమశిక్షణ, త్యాగదీక్ష తగిపోయి, స్వార్థపరత, అధికారవ్యామోహము, అవినీతి ప్రబలినవి. ఈ

విషయమును గాంధీజీతోసహా కాంగ్రెస్ నాయకు లందరు గుర్తించిరి; అంగీకరించిరి. కాని అప్పటి నిబంధనావళి ప్రకారము అంత కన్న ఎక్కువ క్రమశిక్షణను విధించుటకు వీలు లేకపోయినది. కాంగ్రెస్ కార్యవర్గము— కేంద్ర మంత్రివర్గమునకు పరస్పరం ఉండవలసిన సంబంధాలను గూర్చి కూడ విభేదములు వచ్చినవి. అందువలన కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడుగా నున్న ఆచార్య కృపాలనీ తన పదవికి డిసెంబరు నెలలో రాజీనామా నిచ్చెను. కాంగ్రెస్ కార్యవర్గమును కేంద్రమంత్రివర్గమును కలిపి కట్టుకు వచ్చి, ఇటువంటి ప్రశ్న రాకుండ జేయగల సమర్థుడు కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడుగా ఉండవలసిన అర్హత నరమును అందరూ గుర్తించి, అప్పుడు జరిగిన ఎ. వి. సి. సి. సమావేశంలో డా. రాజేంద్ర ప్రసాద్ ను నూతన అధ్యక్షుడుగా ఎన్నుకొనిరి. కాంగ్రెస్ లో క్రమశిక్షణ వృద్ధిచేయుటకు, ఇతర రాజకీయ పక్షములవారికి కాంగ్రెస్ లో స్థానము లేకుండ జేయుటకు, కాంగ్రెస్ నూతన నిబంధనావళిని తయారుచేయుటకు ఒక ఉపసంఘమును, కాంగ్రెస్ ఆర్థిక లక్ష్యములను నిర్వచించుటకు ఒక సంఘమును ఎ. వి. సి. సి. డిసెంబరు సమావేశములోనే నిర్ణయించిరి.

కాంగ్రెస్ నూతన నిబంధనావళి, గాంధీజీ నూతన ప్రకారం తయారు చేసిరి. భారతదేశంలో సోషలిస్టు వ్యవస్థ ఏర్పరచటమే కాంగ్రెస్ ఆర్థిక లక్ష్యముని వివరించారు. గత మే నెలలో ఎ. వి. సి. సి. తిరిగి సమావేశమై నూతన నిబంధనావళిని, ఆర్థిక లక్ష్యములను ఆమోదించి, ఆర్థిక లక్ష్యముల ఆచరణను పర్యవేక్షణ చేయుటకు ఒక ప్రత్యేక సంఘమును కూడ నియమించెను. కాంగ్రెస్ నుండి సోషలిస్టులు మార్చినెలలోనే వైదొలిగిరి. కాంగ్రెస్ లో ఇంకొక రాజకీయపక్షము వుండుటకు వీలు లేకుండా నూతన నిబంధనలు తయారుచేయుటచే, ఈ చర్య త్వరగా జరగవలసినవచ్చినది. అభిభారత సంస్థాన ప్రజామండలిని కాంగ్రెస్ తో కలిపి జేసికొనుటకుకూడ ఈ సమావేశములోనే నిర్ణయం జరిగినది. ఏకైకజాతీయ సంస్థ హోదానుండి ఒక రాజకీయపక్షముగా మారిపోయినది. కాంగ్రెస్ వాదుల పరిపాలన, వ్యవహారభోరణి వారి పూర్వప్రతిష్ఠకు వన్నె పెట్టినట్లుండుటలేదు.

ఇతర రాజకీయపక్షాలు

దేశం స్వతంత్రమై, ముస్లిం మెజారిటీ ప్రాంతాలు పాకిస్తాన్ గా విడిపోవటంతో భారత ముస్లింల స్థాయినిగూర్చి అనేక ప్రశ్నలు దింపినవి. పంజాబ్ కల్లోలాలవలన ధిక్కరించిన కాండిశీకులు అక్కడకూడ మరకలహాలు ప్రారంభించారు. ఈ కలహాలు దేశమంతా వ్యాపించి పోకుండా ఆరికట్టటానికి దేశమంతటా జరిగిన సోదాలలో ముస్లింలీగర్లు ఇండ్లలో ఆయుధాలు విరివిగా దొరికి వీరిపట్ల అనుమానము కలుగజేసినవి. ముస్లింలీగ్స్ రద్దుపరచి, ముస్లింలందరూ కాంగ్రెస్ లో జేరవలసిందని బాధ్యతగల ముస్లింలీగర్లు, జాతీయముస్లిం నాయకులు ప్రకటించెసిరి. అనేక ప్రాంతాలలో ముస్లింలీగ్ కాఖలు రద్దుచేసికొనిరి. చివరకు డిసెంబరు నెల రెండవవారంలో, కరాచీలో, ముస్లింలీగ్ కాన్ఫిరెన్స్ సమావేశమై ముస్లింలీగ్స్ రెండుగా విభజించి, భారతదేశంలో కూడా సాగించవలసిందని నిర్ణయించింది. ఈ సమావేశం ఆదేశం ప్రకారం భారతముస్లింలీగ్ కాన్ఫిరెన్స్ మార్చి 10 వ తేదీన సమావేశమై ముస్లింసమాజ అభ్యున్నతికి ఇకముందు లీగ్ పాటుపడాలనీ, కాసన సభలలో లీగ్ పార్టీలు ఇతర రాజకీయపార్టీలతో చేరి వ్యవహరించాలనీ తీర్మానించారు. ఈ

విధంగా ముస్లింలీగ్ ను సాగిస్తుండటం ముస్లిములనేకులకే ఇష్టములేదు. ఇప్పుడు లీగ్ కేవలము నామమాత్ర సంస్థగా వున్నది.

స్వాతంత్ర్య సముపార్జన తర్వాత సోషలిస్టులు కాంగ్రెస్ లో ఇమిడివుండలేకపోయినారు. వీలైనంత త్వరగా సోషలిస్టు వ్యవస్థను సాపించవలసిన కాంగ్రెస్ వాదులు చెప్పుకున్నా, వారి కార్యభోరణి పారిశ్రామికవేత్తల వ్యవహార సరళిని పోలివున్నదనీ, ఈ విధంగా నడిస్తే సోషలిస్టు వ్యవస్థ స్థాపించటం అసాధ్యమనీ సోషలిస్టులు భావించారు. అందువలన మార్క్స్ నూడన వారంలో నాసిక్ లో జరిగిన సమావేశంలో కాంగ్రెస్ నుండి వైదొలగుటకు వారు నిశ్చయించిరి.

కమ్యూనిస్టుపార్టీ ఈ సంవత్సరం వెర్రితలలు వేసి, తుంచితేయబడుతున్నది. ఇన్నాల్ఫీసుండి తాము అనుసరిస్తున్నది 'సంస్కార' వాదమనీ, దానిని వదలి 'విప్లవ' మార్గాన్ని అనుసరించాలనీ మార్క్స్ నెలారంభములో జరిగిన పార్టీ సర్వసభ్య సమావేశములో నిర్ణయించినారు. వాస్తవానికి ఈ పార్టీ అడినుండికూడా 'దౌర్జన్య' మార్గాన్ని అవలంబిస్తున్నది. అనవసర సమ్మెలు ప్రేరేపించటం, రైతు-కూలీవిభేదాలు రెచ్చగొట్టటం మాత్రమే వీరి కార్యక్రమం. విదేశాల కమ్యూనిస్టులతో చేతులు, కలిపి, విప్లవం లేవదీయాలని వీరు ప్రయత్నిస్తున్నారని రుజువైనందున పశ్చిమ బెంగాల్ లో ఈ పార్టీని నిషేధించారు. ఇతర ప్రాంతాలలో నాయకులు అరెస్టు చేయబడినారు. హైదరాబాద్ విషయంలో వీరి వైఖరి వీరిపట్ల అసహ్యత కలుగజేసినది.

రాజ్యాంగ పరిషత్తు

ఆగస్టు 15 వ తేదీన అధికారం వత్తడం చేసుకున్న తర్వాత రాజ్యాంగపరిషత్తు, రాజ్యాంగ చట్ట రచనకుగాను, రెండు పర్యాయములు మాత్రమే సమావేశమైంది. రాజ్యాంగపరిషత్తుచే నియమించబడిన రాజ్యాంగచట్టరచనా సంఘము, రాజ్యాంగచట్ట ముసాయిదా తయారుచేసి, పరిషత్ అధ్యక్షులకు నివేదించినది. ప్రజాభిప్రాయము, విమర్శకారకు ఈ ముసాయిదా ఈమధ్యనే ప్రచురించారు. రాజ్యాంగపరిషత్తు ఈ పర్యాయం సమావేశమైనప్పుడు ఈ ముసాయిదాను చర్చించి, ఆమోదించును.

గాంధీజీ

గత సంవత్సర రాజకీయ సంఘటనలలో అతి విషాదకరమైనది గాంధీజీ హత్య. బుద్ధిగమనాడు, క్రీస్తులతో సరితూగెడి ఈ మహావ్యక్తిని ఆయుధ దేశీయుడే హత్యచేయుట లజాకరిము. ఆయన నిర్యాణమునకు ఒక్క భారతదేశమేగాక, ప్రపంచమంతయు విలపించినది.

ముగింపు

క్రొత్తగా ఏర్పడిన స్వతంత్రభారత ప్రజా ప్రభుత్వం తొలి సంవత్సరముననే అనేక క్లిష్ట సమస్యలు ఎదుర్కొన్నది; వీనిలో ఇంకొకొన్ని అపరిష్కృతంగానే వున్నవి. వీనిసంగతి అటుంచి, ఆయా సమస్యలపట్ల భారతప్రభుత్వం ప్రదర్శిస్తున్న వైఖరి, దృక్పథము సరసముగాను, అభ్యుదయకరముగాను, సుస్పష్టముగాను, ప్రపంచప్రజామోదకరముగాను వున్నది. ఇప్పటివరకు మన ప్రభుత్వం సాధించినదానిని గురించి అసంఖ్యై జేందనవుసరము లేదు. ఈ కష్టకాలములో, మరే ప్రభుత్వమైనను ఇంతకూడ సాధించలేకపోయేది. ఇకముందు భారత ప్రభుత్వం ఇతోధికంగా కృషిచేసి, భారతదేశ అభ్యున్నతిని త్వరలోనే సాధించునని ఆశించవచ్చును.

కవిరచించిన స్వతంత్ర గీతాలు

(11 వ పేజీ తరువాయి)

మీరు పెందలాడే వస్త్రావళులన్నీ, అలస్య మైందేమిటండీ?

కవి : అయ్యే ఏమీ లేదు, కొంచెం లేటయిందండీ.....అంతే!

జమీం : అలాగా.....అంతా వచ్చేసేరు...అంతా పలికి రండి.

కవి : చి త్తం, పదండి.

(అలాపల పిల్లలకి మిరాయి పంచుతూ ఉంటారు. పిల్లల కేకలు వినిపిస్తూ ఉంటాయి. ఒక్కొక్క ఊళ్లోని పెద్దలకు అల్పాహారమిచ్చి జరగజూడటం.)

ఒక్కరవాడు : మేష్టరూ, నాకు బూందీ పెట్టండి.

మరొకడు : నాకు డ్రూ పెట్టండి?

మేష్టరు : పెదలకుండా కూర్చున్నవాళ్ళకే మిరాయి, లేకపోతే ఇద్దో పేకావారమయ్యి.

ఇంకొకడు : వా డల్లరి చేస్తున్నాడండీ మేష్టరూ, వాడికన్నా నాకే ముందు పెటాలండీ!

...

కార్యదర్శి : కవిగారూ, టీపార్టీ పూర్తి అయింది. ఊళ్లోని యావత్తుంది జనం విచ్చేకారు. తమరు ముగింపుమాట లేవో రెండు చెప్పండి. జమీందారుగారు కూడా అలాగే కలవిచ్చారు.

కవి : సరిసరి, నన్నే చెప్పమన్నారూ... ఇంతమంది పెద్దలుండగా...సరే లెండి..... (వేడికమిడికి వచ్చి) —

మహాజనులారా! నమ స్కారములు. సభ్యులందరి తరపున, శ్రీ క్యామగుండ రావు బహదర్ జమీందారువారు, ఇంకా ఇతర పెద్దలందరి సమక్షమున అల్పాహారము నేను రెండు వాక్యములు పలుక సాహసిస్తున్నాను.

అయ్యో, నేటి అల్పాహార సమావేశము టీతో ముగించబడును. పదార్థము లెంతో రుచిగా ఉన్నాయి. దానికి శ్రీ జమీందారుగారు మిక్కిలి వందనీయులు. ఇంతకు మించి యిక్కడ విశేషించవలసిన విషయాలు లేవు. ఇప్పటికే కాలాతీత మైంది. తరువాత కార్యక్రమం పార్కులో వెంటనే ప్రారంభ మాతుంది. విరమిద్దాం.

(కరతాళధ్వనులతో ముగుస్తుంది)

...

(ఊరంతా ఊరేగింపు ఉత్సవంలో పాల్గొంటారు. పార్కుదగ్గరకు జనం వరుసలుగా సాగి పోతుంటారు. మధ్యమధ్య స్వతంత్ర భారత్ కి జై, మహాత్మాగాంధీ కి జై, పండిత నెహ్రూకు జై! అంటూ నినాదాలు వినిపిస్తుంటాయి. బాండు మొదలైన వాద్యాలూ, మందుసామాన ప్రేలుగుళు వినిపిస్తాయి.)

...

(పార్కులో, జనం కిక్కిరిసి ఉంటారు. వేడికపై కవి, జమీందారు చెరి ఒక కుప్పిలోను కూర్చుని ఉంటారు. సభాప్రారంభానికిముందు జమీందారు లేచి అధ్యక్షుణ్ణి ఎన్నుకుంటాడు.)

జమీం : (లేచి) సోదర సోదరిమణులారా! యీ నేటి సభకు అధ్యక్షుని ఎన్నుకొరలసి ఉన్నది కనుక పురజనలందరి కోరికపై శ్రీ కవి గారిని సభాధ్యక్షులుగా ఉండమని కోరుతున్నాను. (ఒక్కొక్కరికి) కార్యదర్శిగారూ, ఆదండిలా ఇవ్వండి. కవిగారికి వేస్తాను. (కవి మెడలో దండ వేయును.)

(కరతాళధ్వనులు)

కవి : (లేచి) సోదర సోదరిమణులారా! స్వతంత్ర భారతీయులారా!! దాస్యవిముక్తులారా!!! ఏదీ, ఒక్కసారి అసందీ స్వతంత్ర భారత్ కి జై! (అంతా జై అంటారు) ఈనాడు మనకు స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించింది. శతాబ్దాల తరబడి తెల్ల భూతాలు మన భారతావనిపై భీకరతాండవం చేశాయి.....నిజమే, హింసదా రున్నంతసేపే తత్త త్తటికిల తో మని గెంతున్నా—భామా కలాపంలో లాగ. కనక చెప్పాచ్చే దేమంటే యీవారో మహాపుణ్యదినం. మన తాతలు, తండ్రులు చూడని స్వతంత్ర భామా దయాన్ని మనం చూడగలిగినందుకు మన మెంతో గర్వం

చాలి. స్వాతంత్ర్యసమరంలో ఆ కే క మం ది వీరులు ప్రాణాలర్పించారు. అంటే బాగా నా చిన్నతనంలో లెండి. నాలటి కవులెంతో మంది కంఠాలు చించుకున్నారు. తెల్లవారలు మన వీరల కత్తులూ, కవుల కలాలూ విరగొట్టారు. ఇంక నేటితో వారిపేడ వదిలింది లెండి..... (గానువానులారా, మరొక్క విషయం: ఏమిటంటే ఇప్పుడు, అనగా ఈ రోజుల్లో కవులకు ఎంత అన్యాయం జరుగుతోందో ఆలోచించండి. అలా అన్యాయం జరగడంవల్లే కవిత్వం కూడా చెరుకు పిప్పిలా చుక్కపోతోంది. అట్టి దుస్థితిని తొలగించడానికి మనం అంతా తీవ్ర కృషిచేయాలి. కవులకు ప్రత్యేక పదుపాయాలు మన ప్రభుత్వం కల్పించేటట్లు చూడాలి. ఆనాడే మంచి కవిత్వం దేశంలో మొలకెత్తుతుంది. తీర్మానాలు తయారు చేయాలి. ఏమంటారు? ఇన్నివేలమంది ప్రేక్షకులు లండీ ఎవరూ మాట్లాడరే? (వెంటనే ప్రేక్షకుల్లోంచి హియర్ హియర్ లూ, కరతాళధ్వనులు) బాబూ కార్యదర్శిగారూ, దస్తా తెల్ల కాగితాలు సిద్ధంచేయండి. ముందర ఆ ప్రయివేటురూములోకి పదండి, చెబుతాను. (ఇద్దరూ ప్రయివేటు రూములోకి వెడతారు)

కార్య : ఇవిగో, కాగితాలు సిద్ధంగానే ఉన్నాయండీ. అవునుగాని అప్పుడే ఉపన్యాసం ఆపుచేశారేమిటండీ? ఇంకెవరూ లేరు. సామంత్రిం దాకా మీరే మాట్లాడాలి.

కవి : (రహస్యంగా) అమ్మయ్యా, నేను మాత్రం యింక మాట్లాడను. అయినా అన్ని విషయాలు విపులంగా మాట్లాడేశానే. అందులోనూ నేనంతా లిమిటెడ్ (limited) గా ఉంటానండీ. అవిషయం మీకు బాగా తెలిసి నడదే, మళ్ళీ ఇప్పుడు చెప్పాలా?

కార్య : ఎలాగండీ సభంతా ఆల్లరయి పోదూ! ఇంతమంది ప్రేక్షకుల్ని ఊరికే పొమ్మంటే ఏం బాగుంటుందో ఆలోచించండి. మైక్ అవీ పెట్టి ఆదావిడిచేశాం. చందాలిచ్చిన వాళ్ళంతా ఊరుకుంటారండీ?

కవి : ఊరకోకపోతే ఉర్రటంకుంటారు లండీ? విలే నేనొక ఉపాయం చెబుతా. అలా చెయ్యండి. ఏమంటే, కవిగారికి ఒంట్లో బాగా తేకపోవడంవల్ల ఇంతటితో సభ ముగిసిందని చెప్పేయ్యండి. మునుగెట్టుకొని మూలగుతూ పడుకుంటాను. త్వరగా వెళ్లి నేను చెప్పినట్లు చెయ్యండి. (కాస్సేపు మూలగుతాడు)

కార్య : (సభావేడికమిడికి వచ్చి) సోదరులారా, అంతా నిశ్శబ్దంగా ఉండి, నేను మనవి చేసే రెండు మాటలు విన ప్రార్థన కవిగారికి ఒంట్లో అస్వస్థతగా ఉండడమవలనూ, వక్త లింకెవరూ లేని కారణంచేతనూ ఈ సభా కార్యక్రమము ఇంతటితో ముగుస్తుంది. వచ్చే ఆగస్టు 15 బాగా జరుపుకుందాం. ఇప్పట్నుంచి విరివిగా విరాళాలు వసూలు చేయండి. జై! స్వతంత్ర భారత్ కి జై!

(అంతా, సభ తొందరగా ముగియడంవల్ల నిరుత్సాహంతో గోలచేస్తూ వెళ్లిపోతారు)

4 వ దృశ్యం

[కవి ఇంటిదగ్గర, నూర్యలక్ష్మి ప్రక్కంటావిడతో దాదామీద కూర్చుని మాట్లాడుతూ ఉంటుంది.]

నూర్య : రాజకూ వసంతా.....ఇంట్లో లేరులే, ఇంకా రారు.....కూచో.

వసంత : ఇంకా పొయ్యిలోని నివ్వ రాజేను కోలేదు, పోతాను.

నూర్య : కూర్చుంటూ, మరేం ఫరవాలేదు. విశేష లేమిటో?

వసంత : ఏమన్నాయో విశేషాలు...ఈ సంగతి విన్నావా, అగ్రహారంలో సుబ్బయ్య కాన్సులుగారి పెద్దకూతురు ఎవడో జోలిపట్టి డికో లేచిపోయింది!

నూర్య : ఆ మొగుడు పోయిన పిల్లే!... అడవుకు?

వసంత : ఈమధ్యనే, పదిరోజులయిందో లేదో...ఆ ముసలాడు నలుగురినోటా పడ్డాడు.

నూర్య : పాపం, ఇంతకీ చేసుకున్న కర్మ అనుభవించాలినుమా!

వసంత : అన్నట్లు, మీ ఆయన కూడా పార్కులో మీటింగుకి వెళ్లారా? అడగటం మరచాను.

నూర్య : ఏమీ ఎక్కడి కెళ్లారో గాని,

చీకటిపడినా యింకా రాలేదు.

వసంత : ఇవాళ మనకి స్వాతంత్ర్యం వచ్చింది తెలుసునా నూర్యలక్ష్మి? ఊరంతా ఉత్సవాలూ, ఊరేగింపులూ మరెందు కనకున్నావు?

నూర్య : అవునట, మా ఆయన కూడా చెప్పారు. అయితే ఇప్పుడున్న రాజు పోతాడంటావా?

వసంత : ఎక్కడికి పోతాడు ఏట్లో? మనీ పూసి మాయచెయ్యాలని చూస్తున్నాడంటారు కొందరు. ఏమవుతుందో చివరికి.

నూర్య : ఆఁ, ఇంతవరకూ వచ్చాక మాయ చేసే ఊరుకుంటారా మన నాయకులు!

వసంత : ఏమో, ఏం జరుగుతుందోకాని, ఒక్కొక్క తురకాళ్లు మన మీద తిరగబడుతున్నాయి. దేశమంతా రక్తపాతమై ఎవరో పెద్ద వాళ్లు చావడానికే వచ్చింది దిదింతాను. కూటికి గుడ్డికి మరింత కరువు వచ్చేలా ఉంది. నవఖాళీ దురంతా లింకానా కళ్ళల్లో నాట్యం చేస్తున్నాయి.

నూర్య : వసంతా! ఇవన్నీ ఎవరు చెప్పారనీకు?

వసంత : మా యింట్లో రేడియో ఉందిగా, ఏ నిమిషానికానిమిషం వార్తలు తెలుస్తూ ఉంటాయి. నీవుకూడా రోజూ రేడియో వినడానికి రారామా?

నూర్య : నాకేం తెలుస్తుంది రేడియో. నేకేం చదువుకోలేదు ఇంగ్లీషు. నవ్వంటే చదివావు మరి మెజిస్ట్రేటునో ఏదో.

వసంత : ఒక్క ఇంగ్లీషే ఉండదు. అన్ని భాషల్లోనూ వార్తలు వస్తాయి. ఎంత చదివితే మాత్రం ఇంట్లో పన్ను తప్పతాయా, ఏమో అంటావుగాని.

నూర్య : మీ ఆయనకేం ప్లీడరీ చేస్తున్నారు. బాగా నాకర్లని పెడతారలే. నీకేం లోటు?

వసంత : మీ ఆయన కమ్మగా కవిత్వం చేస్తున్నారుగా. (ఎలకారంగా)

నూర్య : ఏమిటో, కవిత్వం చేస్తే కానిడబ్బులన్నా కిట్టవు...పోనీస్తూ, ఎందుకొచ్చింది.

వసంత : ఆ వచ్చేది మీవారలా ఉంది..... అడుగో మీ వేణు. వెడతా, తప్పకుండా రా.

నూర్య : అలాగేలే. (వసంత వెళుతుంది) (కవి కొడుకుతో ప్రవేశిస్తాడు)

వేణు : (పరీక్షకు తల్లి దగ్గరకు వచ్చి) అమ్మాయ్, నాన్నగారొచ్చారేవో, మంచిపిల్లు కావాలి, ఇవ్వు. (ముద్దులొలికేలా మాట్లాడుతాడు)

నూర్య : (భర్తకు గ్లాసుతో నీళ్లు యిస్తూ) ఇంత చీకటిపడేవరకూ ఎక్కడున్నారు? ఇంట్లో ఒక్కరైనా ఏమైపోయినా మీ కక్కలేదు కాబోలు. కానివ్వండి, నే చేసుకున్న కర్మయిదంతాను. (అంటూ కొడుకుని దగ్గరకు తీసుకుంటుంది.)

కవి : ఎవరైతే బోధించింది నీకేవేదాంతం. కర్మంటావు, కర్మా గిర్మాను.

నూర్య : మీ కా కవిత్వం ఎవరు నేర్పారు? దానివల్ల సంపాదన చూస్తే కూస్యం.(దిగులుగా)

కవి : కవిత్వం ఒకడు నేర్చేదేమిటి, దానంతటదే మెరుపులా చుక్కా వస్తూంటుంది కొంత మందికి. అది కాకుండాకవనం పురుషలక్షణమే, స్త్రీజామపి ఆహారవసనం శ్లాఘనీయ విత్యుచ్చితే బహుభిః పండితైః" అన్నాడు నూరు

దంతటి వాడకూడా, నీకేం తెలుసు నీ మొహం.

నూర్య : అదేమిటండీ, భుజం మీద కొత్త కండువాలా ఉంది. (మందస్మితంగా)

కవి : ఆఁ, మ రేమనుకున్నావో! సన్మానం చేసి జరికాలనా కప్పారు. మన ఉపన్యాస ధాటికి ఊడిపడింది దీ బహుమతి.

నూర్య : అవునులెండి, మీరు యీ వారో ఏదో వద్యాలు రానుకుని తరించాలన్నారూ. రాకారా?

కవి : ఆఁ... (ఆశ్చర్యంతో) అయ్యయ్యా... జ్ఞాపకంవచ్చింది. పద్యాలూ లేవు, నా బుర్రా లేదు. శేపుకోజుల్లోనే రాయలేక పోయాను. బడిరోజుల్లో వేరే చెప్పాలా! ఎన్నో రాయాలనుకున్నాను. తినడం తిరగడం పడుకోవడం లేవడం పోవడాలతో సరిపోతుంది. ఇదా నానిత్యజీవితం! ...ఊఁ, (అంటూ నిట్టూరుస్తాడు).

నూర్య : భోజనానికి లేవండి. (దూరంనుంచి వినిపిస్తుంది).

వేణు : నాన్నగారూ, అమ్మ బువ్వకి రమ్మం తోంది.

మొదటి పుట్టిన రోజు

(15-వ పేజీ తరువాయి)

ప్రణాళిక ఉద్యోగాలకు మాత్రమే వర్తించేది. అది ఇప్పుడు విద్యాసంస్థలగుడ అన్వయ మవుతున్నది. రానురాను చావుపుటకలకు గూడ చెలామణి కావటానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నట్లు వినికిడి. ఈవిషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం మాటను ధిక్కరించటానికైనా సన్నీధులైనట్లు కనబడుతుంది. ఇది ఇట్లా ఉండగా రాష్ట్రభాషా నిర్ణయమున హిందీని దొడ్డి దోవన బయటికి తిరుము తున్నారో పిల్లలనో చోటలో ప్రాంతీయభాష తమిళంగా నెలకొల్పటానికి అన్నివిధాలా సాహసిస్తున్నారు. ఇదంతా చూడగా దాక్షిణాత్యులు అమెరికాదేశంలో మాదిరి కేంద్రప్రభుత్వాన్ని ప్రతిఘటిం చటానికి పంపిస్తుంది. ఆ బ్రహ్మాం లింకా పాత్రను నెహ్రూ పండితుడో, పశ్చిమ సర్కారుడో ధరించవలసిన పరిస్థితులు వీర్పడక తప్పేట్లు లేదు.

పోలీసుల జాలం ఏవిధంగానూ మారలేదు. ఇంగ్లండు అమెరికాదేశాలలోవలె ప్రజలతో వాళ్ళు కలసిమెలసి స్నేహభావంతో మెలకే కాలం ఇప్పట్లో సిద్ధించేట్లు తోచదు. ప్రజలను భయపెట్టంతప్ప రక్షకభారం వహిస్తున్నట్లు ఎక్కడా కనబడదు. ఇతరకాఖలలో మూఢాళ్లు పుచ్చుకున్న ఆచారం అంతరించలేదు. దీనికి తోడుగ రాష్ట్రప్రభుత్వంలో పలుకుబడి ఉన్న ప్రముఖులు ప్రతిఊరులోనూ పరిపాలనలో జోక్యం కలుగచేసుకుంటున్నారు. ఒక్కొక్క జిల్లాలో మంజూరైన పరీక్షలు భోగట్టాను పరీక్షించి చూస్తే ఆశ్చర్య మవుతుంది.

ఈ ప్రభుత్వ స్వాతంత్ర్యదిన వారి కోర్కెనకు ఈ పరిస్థితులలో జరుపుకోవలసినదే. అడం బరంతో జరుపుకునేందుకు తగిన వాతావరణం గాని, ఉత్సాహంగాని ప్రస్తుతం లేదు. వచ్చే నాటికైనా అనువైన విధంగా సంతోషంతో గడుపుకునే సందర్భాలు ఏర్పడగల వని ఆశించాం. జై హింద్!

పి వి వ్య ద్వా జీ

నీ విషయమై 1948 సం॥లో ఏమి జరుగబోవును?

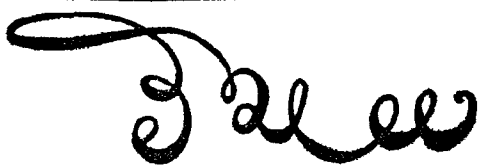
నీ భవిష్యత్తులో ఏమి జరుగబోవునదిన్నీ నీ సరియైన చర్య గురించిన్నీ నీవు తెలుసుకొన గోరినట్లుంటే, ఒక పోస్టుకార్డుపై నీ కిష్టమగు ఒక పుష్పము పేరున్నా నీవు వ్రాయు తేదీ వేళ వివరమున్నా నీ సరియైన చిరునామాయన్నా వెంటనే వ్రాసిపంపుము. జ్యోతిష శాస్త్రములోని రహస్యగణిత మూలముగా మేము గుణించి, నీవు కార్డు వ్రాసిన తేదీలకాయతు 12 మాసములలోను నీయొక్క అదృష్టము, లాభనష్టములు, జీవిత మార్గము, ఏ వ్యవహారములో నీకు జయము కలుగును, నీ ఉద్యోగము విషయములో మంచి చెడ్డలు మాట్టులు, ఆరోగ్య విషయము, వరదేశ గమనము, తీర్థయాత్రలు, వివాహము, స్త్రీ సుఖము, వంతానము, విధినిశ్చయములు, లాటరీ, అకస్మాద్యవ్యలాభము, మొదలగువానివి గురించి స్పష్టముగా మానవరీగ వ్రాసి దు. 1-4-0 లకు మాత్రము వి.పి.గా పంపగలము. (వి. పి. వార్షిక ప్రత్యేకము). దుష్ప్రగహము లేవైన ఉన్నయెడల కాంతియేయ విధానము కూడా తెలుపుదుచేయదమగును. వివరములు మా పూచీపైని పంపబడును. మేము పంపిన భోగట్టా పేకు తృప్తిగానుంధని యెడల, పైకము వాపను చేయబడును. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు.

పండిట్ దేవదత్ శాస్త్రి, రాజజ్యోతిషి,

(ఎ. పి. ఎం.) కర్తరపూర్ (ఇ. పి.)

Pt. DEV DUTT SHASHTRI, RAJ JYOTISHI,

(A. B. M.) KARTARPUR (E. P.)

యుగసంధి

(6-వ పేజీ తరువాయి)

"ఎంత బౌద్ధార్యం" అన్నాడు అతడు, "ఎంత దగ్గరగా ఉన్నావు, ఎంత అందంగా, ఎంత నవనవలాడుతూ, ఎంత స్వచ్ఛంగా... ఆనవాళ్ళ ముయిన ఈ గదిలో!..... సరే! ఇంకేలేవు! చాలా కాలం బ్రతకండి. ఆడే ముఖ్యమయిన విషయం. తరవాత సమయం వినిచిపోకుండా చేత నయినంత అనభవించండి. చూశారా, ఎంత అసహ్యంగా ఉందో ఈ దృశ్యం. పురుగు సగం నలిగిపోయింది. ఇంకా కొట్టుకుంటుంది. చూశారా, నేను చాలా అనుకున్నాను. ఎన్నో బ్రద్దలు కొట్టాలనుకున్నాను. నేను చచ్చి పోననుకున్నాను. ఎందుకు చచ్చిపోతాను? తీరవలసినవి ఎన్నో సమస్యలున్నాయి, నేను మహామేధావిని. ఇప్పుడా మహామేధావికి మిగిలిన సమస్య ఏమంటే మగ్గాడగా చచ్చిపోవడం ఎల్లాగికి అని. అది ఎల్లా జరిగినా సరే అట్టే ప్రమాదం లేదనకొండి..... ఫరవాలేదు. నేను తొక ముడవదలుచుకోలేదు."

బజర్‌వ్ నిశ్చయంగా కొంతసేపు పడుకుని మంచినీళ్ళతోనూ చేతులతో తడుముకున్నాడు. ఆనాసర్గిన్నా తన చేతుల కున్న తొడుగులు తియ్యకుండానే, భయంగా ఊపిరిపిల్చుకుంటూ అతనికి కొంచెం మంచినీరు అందించింది.

"మీరు నన్ను మరిచిపోతారు," అన్నాడు అతను, "బ్రతకే ఉన్న వాళ్ళకి చచ్చిపోయిన ముగిసి తగిన సమాచరణ కూడా. రష్యాదేశం ఎల్లాంటి వ్యక్తిని పోగొట్టుకుంటోందో నని మనాన్న అంటాడు మీతో..... అది అర్థంలేని ముక్క. కానీ అతను అన్నది కాదనకండి. పిల్లల్ని ఊరుకోబెట్టడానికి ఏదో ఆటవస్తువు... తెలుసుగా. మా అమ్మ ఎడలదయగా ఉండండి. అల్లాంటి వ్యక్తులు మీ పెద్ద ప్రపంచంలో పట్టగలుగటం పెట్టి వెలికినా కనబడరు..... నా ఆవసరం రష్యాదేశానికి ఉంది..... లేదు. నా ఆవసరం లేదు. అయితే దేశానికి ఎవరు ఆవసరం? జోళ్ళు కట్టేవాడు కావాలి, కుట్టుపని వాడు కావాలి, కసాయి వాడు... మాంసం కావాలి..... కసాయివాడు..... ఉండండి, కాస్త... భావాలు చెదిరిపోతున్నాయి..... ఇక్కడోక అరణ్యం ఉంది..."

బజర్‌వ్ చెయ్యి నుదుటి మీద పెట్టుకున్నాడు. ఆనాసర్గిన్నా ఇతనిమీద వంగి అంది, "యవ్వగనీ వాసిలివ్, నేను ఇక్కడ ఉన్నాను" అతను చటుకుని చెయ్యి తీసివేశాడు. కొంచెం లేచాడు.

"శలవు," చటుకుని బలంగా అన్నాడు. కళ్ళు ఆఖరుమెరుపు మెరిశాయి. "శలవు... వినండి... ఆనాడు మిమ్మల్ని నేను మద్దు పెట్టుకోలేక పోయాను..... అరిపోతున్న ఈ దీపం మీద చల్లగా మీ ఊపిరి తగలని చచ్చి అరిపోనివ్వండి....."

ఆనాసర్గిన్నా తన పెదవులు అతని నుదుటి మీద అనిపింది.

"చాలు," అన్నాడు అతను. మళ్ళీ తలగడమీదికి వారిపోయాడు. "ఇంక... ఏకటి..."

ఆనాసర్గిన్నా మెల్లగా అవతలికి వెళ్ళిపోయింది. "ఎల్లా ఉన్నాడు?" వాసిలి ఇవానోవిచ్ అలి మెల్లగా అడిగాడు.

"ఇప్పుడే నిద్రపోయాడు," ఆమె వినిపించి వినిపించుకుండా చెప్పింది. ఆ నిద్రలోనించి మళ్ళీ బజర్‌వ్ మేలుకోలేదు. సాయం కాలానికి పూర్తిగా మగత కట్టించింది. మరునాడు అతడు చచ్చిపోయాడు. ఫాదర్ అతల్ని అతనికి అంత్యసంస్కారాలు చేశాడు. ఆఖరు శాంతి వచనం అయిపోయినప్పుడు, పవిత్రమయిన తైలం అతని గుండెలమీద రాసినప్పుడు, ఒక కన్ను తెరుచుకుంది. ఆ మతప్రవక్త, ఆ ధూపాల, దీపముందు ఆ ప్రతిమ, అన్నీ చూసినప్పుడు మృత్యువు ఆవరిస్తున్న ఆ ముఖమీద భయోత్పాతం విద్యుత్తులాగ ప్రవహించినట్లు అనిపించింది. చివరికి అతని ప్రాణం పోయిన సమయాన్ని, ఇంట్లో రోదనధ్వని వైకి ఉచ్చెత్తుగా లేచిన సమయాన్ని వాసిలి ఇవానోవిచ్ ఒక పెద్ద

(22 వ పేజీ చూడుడు)

గాంధీశకం

1947 సం. ఆగస్టు 15 వ తేదీన సర్వజిత నామ సంవత్సర అధిక శ్రావణ

బ 14 శుక్రవారం భారతదేశములో స్వరాజ్య స్థాపన జరిగెను. అధినేత హోదా యన్నను సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును ఆనాడు ఆరంభమైనది మన స్వరాజ్యమే. నాడునేడు కూడ మాటవరుసకు బ్రిటిషురాజుపేరు ఈ దేశములో నాడుకోలాహలం యావద్భారత పరిపాలకుని పేరు గవర్నర్ జనరల్ అని వున్నా అట్టి గవర్నర్ జనరల్ భారతీయ ప్రధానమంత్రిచే నూచింపబడినవాడగుటచే, ఆంగ్లరాజుకు ఉండే భారతప్రకృతి బిరుదు పోవుటచే, ఇచ్చట నుండు పరిపాలకునకు అధిపత్యం జైస్రాయి లేక రాజప్రతినిధి అనే పేరు పోవుటచే ఆంగ్లరాజాధికారము నామ మాత్రమే. భారతీయులు స్వంత రాజ్యాంగ వర్తిత్వము పెట్టుకుని రాజ్యాంగ చట్టం చేసుకొని ఆంగ్లేయ స్వతంత్ర రాజ్యభూమిలో చేరుట కను, లేదా బయటనే స్వతంత్ర ప్రజాసత్తా ప్రభుత్వముగా నిలుచుటకును, అధికారము కలిగి ఉన్నార. ఆంగ్ల సామ్రాజ్య మనే పేరే అంత రించినది. కాబట్టి 15-8-47 న ఏర్పడినది సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే దాని కర్తవ్యంపన్ని హితమై అనివార్యమై అంతర్భృతమై పూర్ణ పరిణామావకాశం స్వతస్సిద్ధముగా గల రాజ్య స్వరూపమే వున్నది.

ఈ స్థితి పూజ్య బాపూజీ స్వయంగాచేసి మనందరిచేత చేయించిన కృషియొక్క ఫలితము; ఆయన దీవించియుండగా మనము పొందిన అత్యున్నతస్థాయి అది. లోకములో ఏ ఇతర దేశమున్ను ఇట్టి మహాన్నత్యమును అహింసా మార్గాన పొందినట్లు ప్రపంచ చరిత్రలో నిదర్శన మేదియు లేదు. కాన అంతటినుండి నూతన శకము ఆరంభమైనదని ఎంచక తప్పదు. స్వాతంత్ర్య స్థాపనతో నూతన కారంభం చేయుట మనదేశంలో మూూలే. విక్రమ శకం, శాలివాహన శకం, ధర్మరాజు శకం, దీనికి నిదర్శనాలు. మతోద్ధారకులపేర నూతన శకాలు ఆరంభమగుచునే యున్నవి. మోక్షేను శకం, భాద్రశకం, ఈసా శకం, మహమ్మదుశకం— మొదలగునవి చూస్తూన్నాము. పూజ్య బాపూజీ అటు స్వాతంత్ర్య స్థాపకుడు, ఇటు అహింసా మార్గ ప్రవర్తకుడు కాన ఆయన పేర శక మారంభించుట సంభావ్యమే.

ఈ శకానికి మూడు ముఖ్యతేదీలు కలవు. (1) బాపూజీ మనవావతారమైన 2-10-69... సంవత్సర భాద్రపద బ 18...వారం. (2) ఆయన విశ్వస్వరూపంలో లీనమై విశ్వావతారమైన 30-1-48 సర్వజిత పువ్య బ 24 శుక్ర వారము. (3) స్వ రాజ్య స్థాపన జరిగిన 15-8-47 ఈ మూటిలో ఆయన కృషిఫలించిన 15 వ ఆగష్టు తేదీ ముఖ్యమని నా తలంపు. నేనీ శక మారంభించిన రోజున రెండవ తేదీన గూర్చి యాజించే అవకాశం లేదు. అందుచేత 15-8-47 తేదీని గాంధీశకంలో ప్రథమవత్సరం ప్రథమమాసం ప్రథమదివసంగా గణించితిని.

నూర్త్యునిచుట్టు భూమి తిరుగుటకు 365 రోజుల 6 గంటల పైచిలుకు పట్టుచున్నట్లు ఇప్పుడు నిర్వివాదము. కాన 15-8-47 న మొదలు

నారసింహలేహ్యము
...ంగారు చేర్చబడినది. మేహము, విక్కాశ, విప్లవ, కుక్షనప్రమును హరించి జలమును కాంతిని వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—
20 భుజ దర్శి. 3-4-0 పోస్టేజీ 10 అ.
పి. సి. ఏ. డి.కంపెని. పెరిడేజీ-నెల్లూరు జిల్లా
ప్రాంచి : 7 సీనుమొదలి పేధి, మద్రాసు.

పెట్టిన సంవత్సరానికి 366 రోజులు ఉండును. ఈ సంవత్సరమును 12 మాసములుగా పంచితిని. మొదటి నెలకు 35 రోజులను తరువాత 11 నెలలకు 30 రోజుల చొప్పునను విలియా వేయబడెను. ఈ ఏడు లెక్కచూచునప్పుడు 12 వ నెలలో ఇంకొక రోజు పెంచవలసి వచ్చెను. మొదట్లో ఆ పొరపాటు జరుగనిచో, మొదటి నెలలోనే 36 రోజులు చేర్చేవాడను. ఇట్లు ప్రతి నాలుగవ సంవత్సరం జరుగును. తక్కిన మూడు సంవత్సరాలలో మొదటి నెలకు 35 రోజులే ఉండును. ఈ నెలలకు మనుష్యుల పేర్లు పెట్టుకుండా, సంఖ్యావాచకమునే 1-2-3 వగైరా 12 వరకు వాడియుంటిమి. మనమ్యులపేర్లు పెట్టుటలో ఒక చిట్క కలదు. కాని దానిని కూడా ఒక విధాన సమర్థించవచ్చును. కాంగ్రెసు 62 ఏండ్లు చరిత్రలో కొందరు ప్రముఖులు హెచ్చుదభాల అధ్యక్షులుగా నుండిరి.

అట్టివారి పేర్లు ఏ రి యా నెలలకు పెట్టవచ్చును. 15-8-47 మొదలు 14-8-48 వరకు సంవత్సరానికి వేసిన మాసవాళి దివానలియున్న 15-8-48 మొదలు 14-8-1949వరకు ఉండే దివానలియున్నా, ఇంధులో మీకు పంపుచున్నాను నా ఉద్దేశ్యంలో కర్తవ్యంగా గాక, కర్మవరంగా చూస్తే శక స్థాపనకన్న ఉత్తమస్మారకచిహ్నం ఇంకొకటి కనబడదు.

30-1-48 తేదీన పూజ్యబాపూజీ సర్వమత సమన్వయానికై సంపూర్ణమైన బలిదానంచేసెను. అది శ్రేష్టమైన రోజే. ఆనాడు శకం ప్రారంభింపవచ్చును. కాని స్వరాజ్యపిపాస గల భారతీయులకు 15-8-47 ఎక్కువ ఆకర్షకంగా నుండును. జనవరి 30 వ ఒకవిధాన భారతానికి అందులో ముఖ్యముగా హిందువులకు లక్షాకరమైన దివం. ప్రజాపరిషత్తుచేసే నియమావళికింద ఎన్నుకొనబడిన భారత ప్రజాసత్తా ప్రభుత్వ ప్రభుత్వములు అధికారస్వీకారం చేసిన ఆ పుణ్యదినం మరింత ప్రజారంజకంగా నుండును. కాని 15-8-47 నుండియు 30-1-48 నుండియు ఈ తేదీ చాలా దూరమగును. అప్పటినుండి గాంధీశకం ఆరంభించుట భావ్యంగా తోచదు.

నేను మీ కొకరహస్యం తెలిపెదను. ఏమంటే, పూజ్యబాపూజీ మనమధ్య ఉన్న నాళ్ళు 15-8-47 మొదలు నేను వారికి వ్రాసిన అన్ని ఉత్తరాలలో ఈ గాంధీశకం వ్రాస్తూనే వచ్చాను. ఆంగ్ల ఆంధ్ర పత్రికలలోకూడా ఈ శకస్థాపనను గూర్చి ప్రకటనలు చేసినాను. బాపూజీ వ్రాసిన, వ్రాయించిన ఏ జవాబులోకూ నేనాడినఉత్తరముగూర్చి ఆక్షేపించలేదు. నా సూచనకు వారి ఆమోదం ఉన్నదని ఊహించి నేను సంతోషించినా, కనీసం వారి ఆక్షేపణ లేదని అయినను ఎంచవచ్చు. ఇంకొక సంగతికూడా నేను మీకుచెప్పెదను. వినయాశ్రమ స్థాపనకు పూజ్యబాపూజీ 23-12-38 తేదీన వచ్చినపుడు, మా నేవారంగ మగు కాపూరులో హరిజన దేవాలయం ప్రవేశించేసి, తిరిగి వచ్చేవేళ, మేము స్థాపించిన విశ్వసందేశము వద్ద కా రాగిపోయి అందులో నెలకొల్పబడిన మహాత్మాగాంధీ విగ్రహమున్న బుద్ధభగవానుని విగ్రహమున్న ఆయన చూచెను. యావత్పూత దేశములో బాపూజీ విగ్రహం అచ్చటనే మొట్టమొదట 2-10-81 వ తేదీన స్థాపింపబడెను. గాంధీ ఇర్విక సంది భారత స్వాతంత్ర్య సంగ్రామ ఘట్టములో ప్రథమ ప్రసిద్ధ విజయం గదా. ఆ విగ్రహం గూర్చిగూడా ఆయన ఆక్షేపించి యుండలేదు.

ఈ శకాన్ని గూర్చి గౌరవనీయులగు పండిట్ జవహర్‌లాల్‌కి తెల్పితిని. వారినండి జవాబు రాలేదు. ఇచ్చట ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ సభలోను, ప్రచారకుల సభలోను, ఇతరసభలలోను ఈ శకాన్ని గూర్చి తీర్మానాలు చేయించితిని.

14-8-47 తో పూర్వపు ఇండియా దేశపు తల్లిలు తేల్చి 15-7-47 నుండి పాకిస్తాన్ భారత సమ్మేళనాలు విడివిడిగా లెక్కలుంచసాగిరి. మా ఆశ్రమం తాలూకు లెక్కలను గూడ 14-8-48 తో పూర్తిచేసి 15-8-47 నుండి వేరు లెక్కలుంచితిని.

భారతదేశమంతా భారతీయులందరు సంతోషించ దగిన నిజమైన స్వరాజ్య మిదియే. అంతకు ముందు భారతదేశము ఏదో ఒకప్రాంతం, ఏదో ఒక మతం, ఏదో ఒక వంశం, పాలించే రాజ్యంగా ఉండేది. అన్ని ప్రాంతాలును స్వతంత్ర అంతర్భాగాలుగా ఇముడ్చుకుని, యుక్తవయస్సులగు ప్రజలందరకు హక్కుగల స్వరాజ్య స్థాపన జరిగినది. భారతదేశ చరిత్రలో మొట్టమొదటి దభా ఈ 15-8-47ననే అపూర్వమైన ఈ రోజున నూతనశకం ఆరంభించుట, ఆ స్వరాజ్యమునకు కారకులైన అపూర్వసాధకుడు పూజ్య బాపూజీ పేర శక మారంభించుట సర్వవిధాల సముజసమే. గాంధీశకం అనేదాని కన్న బాపూశకమంటే మరింత బాగుండునేమో!

నేను 15-8-47 తేదీనుండి ఎవరిపేర తల్లి వ్రాసినను ఇంచుమించుగా ఈ శకాన్ని వాడుచునే ఉన్నాను. కాని ఎవరన్న మివలె దీనిని గూర్చి ప్రశ్న వేయలేదు. మీరు ప్రశ్నించి నారగాన ఇదే మంచి తరుణమని తోచి దీని యావత్తు చరిత్ర వ్రాసి పంపుచున్నాను. మనం నేపాగ్రాంలో మార్చిలో కలిసినపుడు దేశభక్త కొండ వెంటటప్పుయ్యతే, దీనిని గూర్చి కార్యనిర్వాహకవర్గ సభలో పలుకరించెను. కాని అప్పుడు అది వైకి రాలేదు.

ఇప్పుడు నేను మిమ్ము కొరకొనే దేమనగా, ఈ విషయం తాము సాకల్యంగా పరికించి దీనిని అమలులోనికి తెచ్చుటకు మీరు సర్వవిధముల ప్రయత్నం చేయవలెను.

(శ్రీ కోల్‌లెల్లాజీ మమ్రూవాలాగారికి వ్రాసిన తల్లికు నకలు.)

శ్రీ గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి, వినయాశ్రమం.

ప్రతిపదికవిద్య - గ్రామస్థులతద్య

అర్థా !
మదరాసు ప్రభుత్వమువారు గాంధీ మహాత్ముని ముఖ్యాశయమైన, ప్రాతిపదిక విద్యా (బేసిక్) విధానమును రాష్ట్రములో అమలు పరచుటకు చిహ్నముగా, చిత్తూరు జిల్లాలో గ్రామాభివృద్ధి స్క్రీమును అమలుపరచబడి యుండు, నగరి ఫీర్కాకు చెందిన ముడివల్లె గ్రామమున, ప్రథమంగా జూన్ 28వ తారీఖున ప్రారంభింపజేసిరి.

మన దేశము కొన్ని శతాబ్దములుగా విదేశీయుల పరిపాలనా కారణమున, విద్యా విషయములో ఇతరదేశములకన్న కడు హీనస్థితిలో నుండుట మన మెరుగనిదికాదు. ఈ దుస్థితి నుండి భారతదేశమును ఉద్ధరించుటకు కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వము కొన్ని నూతన విద్యాభివృద్ధికర మగుపథకములను తయారించి అమలుపరచుటకు తీవ్రముగా కృషి చేయుచుండుట ముదావహము. ప్రభుత్వ ప్రయత్నముతో పాటు దేశములోని ప్రతి ప్రాథమికోపాధ్యాయుడును, విద్యార్థుల తల్లి, తండ్రు లను శ్రద్ధ వహించవలసి యున్నది.

ఈ ఫీర్కాలోని గ్రామాదుల కంఠటికిని, ఆదర్శపరచుట కుద్దేశింపబడి, ప్రభుత్వముచే స్థాపింపబడిన, యీ ప్రాతిపదిక విద్యా పాఠశాల అభివృద్ధికి గ్రామాదులలోని ప్రతి పౌరుడును శ్రద్ధవహించ వలయునని కోరుచున్నాను.

వల్లూరి. సుబ్రహ్మణ్యం, దామరపాకం.

ఆర్థిక పారిశ్రామిక వ్యాపార విషయాలు

భారతదేశం స్వతంత్రమైనప్పటినుండి ప్రజలు, ప్రభుత్వము దేశ ఆర్థిక, పారిశ్రామికాభివృద్ధి నుండి తమ దృష్టిని కేంద్రీకరించినారు. ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము, సామాజిక న్యాయము ఏర్పాటు చేయబడి, ప్రజలలో ఆర్థిక భారతమూలము చాల వరకు తగ్గిపోయినగాని మనము సంపాదించిన రాజకీయస్వాతంత్ర్యమువలన ప్రజలకు ఎట్టి శ్రేయస్సు చేకూరదని కాంగ్రెస్ నాయకులు గుర్తించిరి. ఆర్థికాభివృద్ధికి దేశమంతయు ఏకముఖముగా కృషిచేసి, వీలైనంతవరకు ఆ లక్ష్యమును సాధించుటకు వీలు గల్గుటకు కాంగ్రెస్ సంస్థను ఇకముందుకూడ సాగించవలెనని అందువలననే వారు నిర్ణయించిరి.

మన దేశపారిశ్రామికాభివృద్ధికి, ఆర్థికాభివృద్ధికి గత 50 సంవత్సరములనుండి అనేక పథకములు, ప్రణాళికలు ఏర్పాటు చేయబడుచున్నవి. రాష్ట్రప్రభుత్వములు తమ ప్రాంతముల సర్వతోముఖాభివృద్ధికి పంచవర్గ, దశవర్గ ప్రణాళికలు తయారుచేసుకున్నవి. కేంద్రప్రభుత్వము, ప్రముఖ పారిశ్రామిక కేంద్రముల అభివృద్ధి పథకములను తయారుచేసిరి. క్రొత్త పరిశ్రమలను స్థాపించటానికి కావలసిన యంత్రసామగ్రికి కూడ, చాలవరకు, ఇప్పటికే అర్హులు ఇవ్వబడినవి. కాని యంత్రసామగ్రి ఇంతవరకు సప్లయ కావటంలేదు.

స్వతంత్ర భారత ప్రజాప్రభుత్వం అధికారం వశపరచుకొన్నప్పుడు దేశ ఆర్థిక పరిస్థితి ఏ మాత్రము ప్రోత్సాహకరంగా లేకపోవటమేగాక ఆందోళన జనకంగా వుండెను. దేశ ఆహారపరిస్థితి క్లిష్టమై, విదేశాలనుండి దిగుమతులు ఎక్కువ ధరలకు కూడా, చాలినంత దొరకక, ప్రజలలో సగానికి సగంమంది రేషన్పై ఆధారపడివుండి, రేషన్ 16 బెస్సులనుండి 8, 10 బెస్సులకు తగ్గిపోయి, రాష్ట్రాలలో అధికాహారోత్పత్తి ఉద్యమం విఫలమైపోయి, కంట్రాక్ట్ పేకరణ పద్ధతుల వలన ప్రజలలో ఆసంతృప్తి వ్యాపింపజేయుచుండెను. యుద్ధానంతర పరిస్థితుల వలన, కార్మికులు హెచ్చుతక్కుములు, అదనపు సౌకర్యములు అడుగుట, అందువలన కార్మికులకు యజమానులకు విభేదాలు ఏర్పడి చీటికి మాటికి సమ్మెలు జరిగి, ఉత్పత్తి తగ్గిపోవుచుండుట, దేశంలో జీవితానుభవములన్నీ కొరతగా ఉండి, విదేశాలనుండి దిగుమతి చేసుకోవటానికి విదేశ సాధముల నిలువలు చాల తక్కువగా వుండి, వస్తువుల ధరలపై కంట్రాక్ట్ సరిగా అమలు జరగక, ఉద్యోగులలోను, వ్యాపారములలోను అవినీతికి, బ్లాక్ మార్కెట్ కు దారితీసి, ఒక పెద్ద సమస్యగా పరిణమించెను. పారిశ్రామికాభివృద్ధికి కూడ పథకములు మాత్రమే తయారై వుండి, కావలసిన యంత్రసామగ్రి సరిగా దిగుమతిగాక, స్థాపించిన ఫ్యాక్టరీల నడుపుటకు నిపుణులు దొరకక, రవాణా ఒక సమస్యగా పరిణమించి, 1945 వ సం. కన్న ఉత్పత్తి ఆందోళన జనకముగా పడిపోయి, ఆర్థిక వ్యవహారములన్నీ పంచవర్గక సాయమై, ఏమాత్రము ఉత్సాహకరంగా లేకుండెను.

మతసంతోష ఫలితములు

దేశవిభజనవలన దేశ ఆర్థిక సాధనముపై తగిలిన ఆఘాతమునుండి కోలుకొనుటకు వీలుపడక ముందే, తూర్పు పశ్చిమ వంజాబ్ లో మత సంతోషము ప్రారంభమై, ఆర్థిక పరిస్థితి నిమగ్నత చిందరవందర గావించి, క్రొత్త సమస్యలనేకములు తెచ్చిపెట్టెను. అదృష్టవశాత్తు ఈ కల్లాలము తూర్పు వంజాబ్ రాష్ట్రముతోనే అణచివేయబడుటవల్ల, మన ఆర్థిక వ్యవస్థ నాశనముకాకుండ వుండి, వెంటనే తిరిగి కోలుకొనుటకు వీలు కలిగినది. కల్లాల సమయమున తూర్పు వంజాబ్ పరిశ్రమలేగాక వ్యవసాయ వ్యవస్థ కూడ నాశనమైపోయినది. వ్యవసాయ పరికరములు, పశువులు, ఇండ్లు నాశనమైపోవుటగాక పంటకూడ విశేషముగా నష్టమై, దేశ ఆహార

స్వతంత్ర భారతదేశంలో ప్రథమ సంవత్సర ఆర్థిక పరిస్థితి సమాక్ష

కొరతను మరింత తీవ్రమైనట్లు. దీనికితోడు, కాండికీకులను రక్షణతో తీసుకునివచ్చుటకు, వారికి అన్ని సౌకర్యములు కలిగించుటకు, కాండికీ కిరీము తేర్చాటు చేయుటకు, తూర్పు వంజాబ్ ప్రభుత్వము అప్పటికింకా సరిగా ఏర్పడలేదు కాబట్టి, కేంద్ర ప్రభుత్వమే ఎక్కువ భారము వహించవలసి వచ్చినది. కాండికీకులకొరకు నవంబరు బడ్జెట్ లో రూ. 22 కోట్లు కేటాయించిరి. ఇందులో చాలాభాగం 15 కోట్లు ఖర్చయినవి. తాత్కాలిక సౌకర్యము తేర్చుటకు తర్వాత కాండికీకుల పునరావాసమునకు కాళ్ళత ఏర్పాటును గురించి ఆలోచించవలసివచ్చినది. పశ్చిమవంజాబ్ నుండి వచ్చిన ముస్లిం మతస్థుల కొండికీకులు అక్కడ వదిలివేసిన భూమి, ఆస్తులు, వ్యాపారవ్యవహారాలు, ఇక్కడనుంచి

1947 వ సం. అక్టోబరు నెలనాటికి ఆహార పరిస్థితి చాల ఆందోళనకరముగా పరిణమించినది. కొరత రాష్ట్రములలో రెండు వారాలకు సరిపోవు నిలువలుకూడ లేకుండెను. రేషనింగ్ భగ్నమైపోతుందనికూడా భయపడవలసివచ్చెను. కాని, సమయానికి విదేశాలనుండి తగినంత దిగుమతులు జరగటంవల్లను, రాష్ట్రాలలో సేకరణ బాగా జరగటంవల్లనూ పరిస్థితి విషమించకుండా, క్రొత్తపంట వచ్చేవరకూ కాలం గడవ గలిగితిమి. విదేశాలనుండి సహాయనాణ్యులు దిగుమతి చేసుకోవటానికి విదేశాధికారులు నిలువలన్నీ ఖర్చయిపోతూ, విదేశాలలో ధరలు అనుక్షణము పెరుగుతుండటంవల్ల, దిగుమతులు తగ్గించుకొనవలసిన అవుసరం ఏర్పడింది ఆహారనాణ్యులపైన, ఇతర వస్తువులపైన కంట్రాక్ట్ తొలగిస్తే, ధరలు కొంచెం పెరిగినా ఉత్పత్తి

గవర్నర్ జనరల్, ప్రధాని

తగ్గిపోయినవారు వదిలివేసినవాటికంటే ఎన్నో రెట్లు ఎక్కువ. వీరికి పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వము సప్లయకర మిచ్చే నూచన ఏకాకాశా కనిపించటంలేదు. కాండికీకులు తమతో పూచిక పుల్ల తీసుకుపోవుటకు కూడ పాకిస్తాన్ అధికారులు సమ్మతించలేదు. అందువలన వారికి సర్వసహాయము భారతప్రభుత్వమే చేయవలసి వచ్చినది. వ్యవసాయదారులను కాండికీకులకు భూమి లిచ్చి, పనిముట్లు, పశువులు కొనుక్కోటానికి కుటుంబానికి రూ. 250 చొప్పున ధన సహాయం చెయ్యటానికి, ఆయా వ్యక్తులలో ప్రవేశించేవారికి రూ. 500 కు మించకుండా ధన సహాయం చెయ్యటానికి రాష్ట్రప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేసింది. పెద్దపరిశ్రమలను, భారీ వ్యాపారాన్ని స్థాపించదలచినవారికి ధనసహాయం చేయటానికి ఒక సంస్థ, ఇతర సహాయాలు చేయటానికి ఇంకొక సంస్థను కేంద్రప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేసింది. కాండికీకులకు సీరినివాసపు ఏర్పాటు ఇంకా పూర్తికాలేదుగాని, వీలైనంత త్వరలో కాండికీకులందరికీ సీరినివాసపు ఏర్పాటు జరుపవలసిన భారత ప్రభుత్వం కృషి చేస్తున్నది. *

బడ్జెట్

ఇన్ని చిక్కుసమస్యల పెరుక్కంటున్నా, ఇంత కల్లోలం, గందరగోళం జరిగినా భారత దేశ ఆర్థికవ్యవస్థ చెడిపోకపోవటమేగాక సాఫల్యంగా వున్నదను విషయం నవంబరు నెలలో ఆధినివేశ కాసనసభలో ప్రవేశపెట్టబడిన బడ్జెట్ బుజువుచేసింది. కాండికీకులకు సహాయపడటానికి, ఆహారపు సబ్సిడీలకు చాలాభాగం రూ. 50 కోట్లు ప్రకటించినా, బడ్జెట్ లో ఎక్కువ భారతరాలేదు. క్రొత్తపంటలు విధించకుండా, అప్పులు చేయకుండానే, పైగా పాకిస్తాన్ కు ఎన్నో సౌకర్యాలు చేసినా, భారత ఖజానా, ఆర్థిక వ్యవహారములు బాగానే వున్నవని ఈ బడ్జెట్ ధృవపరిచింది. పారిశ్రామికాభివృద్ధికి, పారిశ్రామిక కేంద్రము ప్రోత్సాహ వివ్వటానికి గాను పన్నులభారంలో కొన్ని మార్పులు గత మార్చి నెలలో 1948-49 వ సం. బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టినప్పుడు అందులో చేర్చారు.

పారిశ్రామిక విధానం

స్వతంత్ర భారత ప్రభుత్వం అనుసరిస్తున్న పారిశ్రామిక విధానం అతివాడుకలకు, మితవాదులకు సంతృప్తికరంగా ఉండగా, మధ్యమార్గంలో సక్రమమైన పంథాలో వున్నది. కొన్ని ముఖ్యమైన పరిశ్రమలను ప్రభుత్వమే స్థాపించటానికి, ఇతర పరిశ్రమలు ప్రైవేట్ వ్యక్తుల చేతుల్లో చేయబడటానికి వదిలివేయటానికి నిశ్చయించారు. భారతప్రభుత్వ విధానాలు అస్పష్టంగా వుండటంవల్ల తాము అభివృద్ధి కార్యక్రమం అమలుజరపలేకుండా వున్నామని పారిశ్రామిక కేంద్రాలు అంతవరకు సాకు చెబుతుండేవారు. భారతప్రభుత్వం తన ఆర్థికవిధానం స్పష్టపరచుటతో, ఆ అనుమానాలు తీరిపోయి, సత్వరమే పారిశ్రామికాభివృద్ధి జరగవలసింది. కాని పారిశ్రామిక కేంద్రాలు ఇట్టి ప్రయత్నాలు తీవ్రంగా చేస్తున్నట్లు కనిపించటంలేదు.

కార్మిక విధానం

స్వతంత్ర భారతప్రభుత్వ కార్మికవిధానం సంతృప్తికరంగా, ఆభ్యుదయ పంథాలో నడుస్తున్నది. ప్రతి పరిశ్రమ, ప్రతి ఫ్యాక్టరీ నూనేజిమెంటులో కార్మికులకు భాగం వుండేలాగాని, కంపెనీల లాభాలలో కార్మికులకు భాగం పంచిపెట్టాలని ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. ఈ రెండు విధానాలను త్వరలో అమలుజరపటానికి ఏర్పాటు జరిగినవి. కొన్ని పరిశ్రమల నిర్వహణలో కార్మికులకు స్థానం అప్పజేలబడింది. యజమానులకు కార్మికులకు సంభవించే తగాదాలను పరిష్కరించేందుకు మధ్యవర్తి పరిష్కార విధానాన్ని అన్ని రాష్ట్రాలలోను ప్రవేశపెట్టారు. కార్మికులకు కనీసజీతం మధ్యవర్తుల ద్వారా నిర్ణయించటానికి ఒక కాసనము, ప్రమాదాలు తలస్థించినపుడు, జబ్బుచేసినప్పుడు, శ్రీ కార్మికులకు ప్రసవ సమయాన భరణ మిచ్చి, పోషించటానికి, వైద్య సహాయం ఏర్పాటుచేయటానికి 'కార్మికులకు ప్రభుత్వ భీమాబిల్లు', శ్రేయకార్మికులకు ఎల్ల కాలము, నిలుకడగా పని దొరకటలు చేయటానికి ఒక కాసనం ఆధినివేశ కాసనసభ బిల్లు చేసింది. వ్యవసాయ కార్మికుల స్థితిగతులను విచారించటానికి ఒక విచారణ సంఘాన్ని ఏర్పాటుచేసారు.

రిజర్వు బ్యాంకును

ప్రభుత్వపరం చేసికొనుట

రిజర్వు బ్యాంకును, ఇంపీరియల్ బ్యాంకును ప్రభుత్వం వశపరచుకోవటానికి నిశ్చయించారు. భారతదేశ ఖజానా వ్యవహారాలను నిర్వహిస్తూ,

గవర్నర్ క్వెట్
అన్ని సంగతుల గంటలలో గురుము
ఈశ్వర పార్వతి రాజమండ్రి

ఆరిక వ్యవసాయాలను అడుపుతూ వుంచుకోగలిగిన రిజర్వ్ బ్యాంకు, దాని అనుబంధ సంస్థగా వున్న ఇంజనీరింగ్ బ్యాంకు ప్రభుత్వ పరంగా వ్యవహరించటం అవసరం. అప్పుడే అవి దేశ ప్రజలం రీకే నిమగ్నమైకంగా సేవ చేయగలవు.

బ్రిటన్ లో యుద్ధ కాలములో మన రిజర్వ్ బ్యాంకు కార్యాలయాలలో పెరిగిన ప్రస్థానం నిలువలను వాడుకునే విషయమై ఈ సంవత్సరం మూడు ఒడంబడికలు జరిగినవి. మొదటి రెండు కార్యాచరణ ఒడంబడికలు ఆరేసి నెలలపాటు అమలులో నున్న తర్వాత క్రాంతగా జరిగిన మూడవ ఒడంబడిక మూడేండ్ల కాలమువరకు అమలులో ఉండునట్లు చేసికొనబడినది. ఈ ఒడంబడికల ప్రకారం మన దేశమునకు కావలసిన ప్రధాన విడుదల చేయబడుచున్నది. అంతేగాక, విడుదల చేయబడిన ప్రధానంగానే మనము వాడలేక పోవుచున్నామని కూడా రుజువుచేసింది.

అంతర్జాతీయ సమావేశాలు

గత సంవత్సర కాలంలో రెండు ముఖ్య అంతర్జాతీయ సమావేశాలు మన దేశంలో జరిగినవి. అంతర్జాతీయ కార్మిక సంస్థ ఆసియా ప్రాంతీయ రాజ్యాలు మహాసభ నవంబరు నెలలో న్యూఢిల్లీలో జరిగింది. అంతర్జాతీయ కార్మిక సంస్థ వ్యవసాయ కూలీల స్థితిగతులను విచారించవలసిందిన, ఆసియా నావికల స్థితిగతులను వృద్ధి పరచటానికి కృషి చేయవలసిందిన, ఆసియాలో కార్మికల స్థితిగతులను ప్రశ్నించుకొని పరిశీలించి, మూచనలు చేయవలసిందిన ఈ సమావేశంలో తీర్మానించారు.

వ్యక్తిగత జ్వరముల ఆసియా, దూరప్రాంత రాజ్యాలు ఆఫ్రికా మహాసభ మే నెలారంభములో ఉడుమండలంలో జరిగింది. ఈ ప్రాంతాల ఆరిక పారిశ్రామికాభివృద్ధి గురించి ఈ సమావేశంలో ఆలోచించబడినది.

వ్యవసాయ భారతదేశ ఆరిక వ్యవసాయాలలో మొచ్చుకోదగిన అభివృద్ధి ఏమీ గత సంవత్సరంలో జరుగకపోయినా, ఆ సంవత్సరంలో ప్రభుత్వం ఎదుర్కొనవలసిన వ్యవస్థలను జ్ఞాపకం వుంచుకుంటే, సంత్సృష్టికరంగానే వున్నవని మాత్రం ఒప్పుకోవలసి వస్తుంది.

రాచరికానికి తుది సామంతులు

(7 వ పేజీ తరువాయి)

పాలనము వదులుకోవలసినవైనందుకు ప్రత్యక్షముగా—ఓ నైపు అధికారంలో తగిన దాన్ని మరొక వైపునంచి అధికారస్థ భూభాగాన్ని పెంచుకోవటంలో పూర్తి చేసుకొందామని ప్రయత్నిస్తున్నాడు.

ఆ కూటమికి రాజప్రముఖ స్థానానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు. రాజప్రముఖ కున్న అధికారాల చట్టబద్ధం చేసే కన్నకడుగున్నా రాజప్రముఖ అటంట్లో విస్తృతమైన భూభాగం మీద అధికారం సంక్రమించగలడు. చాకచక్యం, ప్రతిభా, పరిగ్గా ఉపయోగించుకొని, తగిన రాజనీతిని, ఉపాయాన్ని, కాళిలాన్ని ప్రదర్శించుకొంటే, మన పటి కన్నా విస్తృతమైన భూభాగం మీద, తన పర్యాధిపత్యం చలాయించవచ్చును. దీనికి తోడు, సిఖుల ప్రాబల్యం అక్కడ అధికంగా ఉంది. కాస్త వాళ్ల పూర్వ జ్ఞానాన్ని, సంప్రదాయ అధికారాన్ని వాళ్ల పీఠాచితులకాన్ని, ఇతరుల నన్నంటిని కాస్త సమయించిరింగా ఉచ్చేసి, వెనక ఎంత గొప్పవాళ్లో, ముందికా ఎంత గొప్పవాళ్లు కావచ్చు అన్న బోధించి, వాళ్లను ఉరించి, వాళ్లందరూ పూర్తిగా స్వాధీనంలో ఉంచుకొని పెద్ద అండగా చేసుకోవచ్చు.

మహారాజా ఈ మహాదానకాలాన్ని దీని పారజానాదా! కాని ఆయన వివేకశాలి. దూర దృష్టి గలవాడు. నేల విడిచి సాము చేసే రకం గాడు. సిఖులం చే అన్ని రకాల సిఖులూ ఉంటారని ఆయనకు తెలుసు. పోతే ఇక మహాత్మాగాంధీ చివరి ఆదేశం అన్న బ్రహ్మాండమైన పెద్ద పేరు పెట్టుకొని బయలుదేరిన "లోకసేవాసంఘం" దీని పుట్టుపూర్వోత్తరాలూ, ఆయనకు వివరంగానే తెలుసుకున్నాడు!

ఈ సంఘం పుట్టుకే, 1948 ఫిబ్రవరి 22 న ఇక దీని అధ్యక్షుడు, 1948 మార్చి 17 కాకా, హోమ్ మంత్రిగానూ, ఇన్స్పెక్టరు జనరల్ ఆఫ్ పోలీసుగానూ ఉంటూన్న కర్నూర ఠాణు పీఠానికి. ఇది తాత్కాలికావసరాలకు పుట్టుకొచ్చిన పార్టీ అని, జనాన్ని నమ్మించటానికి పబ్లిం గడుపుకోటానికి పుట్టిన సంఘమని ఎంత వివేకహీనుడికైనా అనిపిస్తుంది. ఈ విషయాల మహారాజాకు గమనికలోనే ఉన్నాయి.

ఇక అకాలీలు. పంజాబ్ లో, మతైకమైన రాజకీయ పక్షముగా ఉండటం అకాలీలు చాలించుకొన్న సంస్థానాలలో మాత్రం ఆ రూపంలోనే వ్యవహరిస్తూవచ్చాయి. తూర్పు పంజాబ్ సంస్థానాలకూ, పశ్చిమ పంజాబ్ సంస్థానాలకూ ప్రతిస్పర్థలూ, ఒక కళ్ళ మీద ఒకళ్లు ప్రాబల్యం నిక ప్రయత్నించటాలూ అల్లాగే ఉన్నాయి. పోటియాలా మహారాజే గనుక, తన మంత్రిత్వంలనూ తనకున్న గొప్ప పలుకుబడినీ అన్నిటిని తూర్పు పంజాబ్ పై ఉపయోగించి, పాకా సిఖులీకునకు నాయకుడౌదామని అనుకోవటంలే, తన బలాన్ని మంత్రిత్వం అంతా, ముందు తన మనుషటి చిన్నరాజ్యంలోనే ప్రయోగించాల్సిఉంటుంది. ఒకవేళ నూటిగా ఈ ప్రభావాలను ప్రయోగించటానికి వీలులేకపోతే, తనకు కావలసిన వాడు ప్రధానమంత్రిగా అయ్యేట్లు చూసి తద్వారా ప్రయోగించవలసి ఉంటుంది.

పోటియాలా తూర్పు పంజాబ్ సంస్థాన కూటమి నాకకు జూలై 15 న కూటమి ప్రధాన పదవి సమస్య, కొండలాగా అడ్డు తగిలింది. అంటే కూటమిలోవారంతా తక్కిన అన్ని విషయాలమీదా ఏకాభిప్రాయంలో ఉన్నారని కాదు. కాని సంస్థానకూటమి దర్బారులో, సమిష్టి స్వరూపాన్ని చూపించటానికి తయారు చేసిన అతుకులబంతలో, ప్రధాన మంత్రిత్వ పదవి, అతుకుపడక, తర్వాత ఎప్పుడో మహారాజాగారి మంత్రిదండం తిప్పటంతో గారడీ జరిగినట్లు అతుకు పూర్తయి, ఎరుగని ఏ అధికార వ్యక్తి ప్రధాన మంత్రిగా ప్రత్యక్షమౌతాడనటం తో, ఆ కూటమి ఐక్యతాస్వరూపానికి భంగం వాటిల్లేటట్లుంది. గోదాలో ఉన్న మూడుపక్షాల్లోకే, కాంగ్రెస్ త్రంద ఇప్పుడు పనిచేస్తున్న ప్రజామండలి ఒకటే అధ్యక్షునిమాట వింటానికి తయారు

రయిఉంది. 'అకా లీ లా', 'లోక సేవ క సంఘము', వారిలోక లీ సి రా వ టా ని కి ఒప్పుకోలేదు. మొదటివర్గం మాత్రమే తమ నాయకుని ఆదేశానుసారం నడుచుకోటానికి ఒప్పుకొంది. రెండోవర్గం, చివరినిమిషండాకా అగి సన్నగా జారుకొంది. ఇక మూడోపక్షం, బర్క్ లాగా, 'నాకెప్పదూ అన్నిటికీ యిష్టమే' ఎవర్నితెచ్చినా సరే, అయితే మీరు తెచ్చే ప్రధానిమాత్రం కాంతసింగ్, గ్యాంగ్ సింగ్, ఏక పరఃజిత్ సింగ్ మాత్రం అయి ఉండాలని అంటు మొదలుపెట్టింది.

ఈవిధంగా ఈ పక్షముక్కల మేడ సమయం వచ్చే లచ్చటికి కూలిపోయింది. అన్నీ నిధుమయ్యాయనకొన్న నిమిషాన్ని, చూసుకొనేటప్పటికీ, ఓ క్రమం, ఓ తీరు లేకుండా ఎక్కడిముక్కలక్కడ చెల్లాచెదరయి పడిపోయిఉన్నాయి.

ఇన్ని క్లిష్టతలతో కూడుకొన్న, ఈ మహా పీఠసంస్థానం యొక్క భవిష్యత్తేమిటి? ఈ కూటమి అధికారంలో ఎక్కువ ఉండాలి అనేది ప్రజలు ఓటింగ్ వ్యవస్థ నిర్ణయించే దా కాక ఒక ప్రత్యేక పరిపాలకుని (administrator) అధీనంలో ఉండాలి? ఇప్పటివత్తే ఈ నిష్పత్తిలోనే, ఆ ప్రజానిర్ణయంలో కూడా ప్రతి ఫలిం చేట్టయితే ఏం జరగవలసి ఉంటుంది? ప్రభుత్వ నాయకుణ్ణి, మంత్రివర్గం ఎన్నుకోటం, మంత్రివర్గాన్ని కాపనపథ్యలను ఎన్నుకోటం జరగవలసి ఉంటుందన్నది విదితమే. కాని సంస్థానకూటమి విషయం ఏ మవుతుంది? ప్రస్తుతభాంధవ్యాలు ఇల్లాగే ఉంటాయా? లేక పోటియాలా, పశ్చిమాన్ని నార్మూల్, మధ్య నిర్వాణ, అటు కొండలలో కందఘడ్, ఇవి వదులుకొని, తూర్పుపంజాబ్ సంస్థానకూటమిలో జేరాలా? లేక హిమాలయ ప్రాంతకూటమిలో జేరుకుండా - లేదా రెండూ, తూర్పు పంజాబ్ కూటమిలోనే జేరి పోతాయా? ఈ విషయంలో చాలా పెద్ద పెద్ద రాజకీయాల ఎన్నో గర్భిరమయి ఉన్నాయి.

ఈ కుడి సంస్థానప్రభువు, రెక్కలు దూలి, కంఠము చీలిగి, స్వహీనమైన కళ్ళుతో, ఇల్లా రాజప్రముఖగా ఉండటానికి తృప్తిపడక, మళ్ళీ పూర్వపు 'పూర్వీక' పద్ధతిలో తన హోదాను, అధికారాన్ని పెంచుకొనేందుకు ప్రయత్నించుకుండా ఉండేట్లు చూడవలసి ఉంటుంది.

మన అదృష్టంకొద్దీ, ఫోల్ పూరు భరత పూర్ణ జాట్ రాజులు, జోఫ్ పూర్, ఉదయ పూర్ రసపుత్రరాజులు, అందరుకూడా, విడి విడిగానో లేక కలిసో తమతమ స్థానాలను గుర్తించి, చల్ల బడి కూర్చున్నారు. 1946 మే 12 న మంత్రిత్వ రాయబారంవారు మెరుపులాగా చూపించిన ఆకారేఖలు, ఉరుములను మాత్రమే వదిలి, కంటికి, మనస్సుకూ కూడా, కనబడకుండా రూయమయిపోయాయి. ఇంక సిఖుల అధిపత్యం స్థాపిస్తానని పేరాక చూపించగలగతా మని ఈ చివరి సంస్థానాధీశుడు కలలు కన్నాడు. ఆ కలకూడా మాయమయింది నేటి ప్రత్యక్ష పత్యాలను, ఎదుర్కొంటూన్న ప్రత్యక్ష గంభీరసమస్యలను, యధార్థ పరిస్థితులను, చూస్తూ వచ్చాక, కేవలం ఊహాగానాలతోటి, స్వాతికీయ స్వలాభాపేక్షలతోటి ముగ్గుతో కూర్చున్న పిల్లంతా, వివేకాన్నబడి, ఏపద్ధతిలో తమ బాగోగులన్నాయో గ్రహించుకు తీరుతారు.

భారతదేశ అభివృద్ధి కోసం, ప్రతివాళ్లూ, తమ సంకుచిత, సమావృత్తలాభాలను తిప్పువేసుకోటం మాని, అందరి శ్రేయం ఆలోచించి ప్రపరిచటం అత్యవసరం.

ఈ చివరిమహారాజుగారు, చాలా స్ఫూరద్రూపి, గంభీరమైన వర్తన కలవాడు. అందగాడు. తియ్యని మాటకారి. కాని మహాభిమాని. నన్నుచెప్పటం కష్టం. అతిజగిషాపరుడు. తన పట్టిన పట్టు సాధించాలని చూసేవాడు. తనకు అడ్డు తగిలితే సహించలేనివాడు.

ఈయన విశాలదృక్పథాన్ని, విశాలవృద్ధయాన్నీ అలరవ్యుకోవలసినవాడు తప్ప, చిన్న చిన్న మూలలోనూ, అతిస్వల్పస్వార్థవిషయాలను ఆలోచించవలసిన వ్యక్తి గాడు. భారతదేశం ఆయనకు తగిన అవకాశమే ఇయ్యాలిగాని, ఈ రాచరికపు కుడి వ్యక్తి, జాతిపునర్నిర్మాతలలో ప్రత్యేకముగా విలసిల్లుతాడు.

లోకమాన్య తిలక్

(8 వ పేజీ తరువాయి)

చలమైన దీక్షతోనూ ఆయన అల్లాగే నిలబడతాడు. ఆ ధైర్యం, దీక్ష, ఆయన స్వార్థత్యాగం, భారత స్వాతంత్ర్యము వచ్చి తీరుకుందన్న ఆయన నమ్మకం—ఇవి చూసి, జనలు సహర్షంగా ఆయన్ను పూజించసాగారు. అన్ని రాజకీయ పక్షాల నాయకులూకూడా ఆయనకు గౌరవం చూపించుకుండా ఉండలేకపోయారు.

ప్రజాహృదయంలో, ఒక కొత్త ఆశను, ఒక కొత్త కీర్తిని, ఉత్సాహాన్ని, ఉద్వేగాన్ని, ఆయన రేకెత్తించగలిగాడు. ప్రజాహృదయంపై అపారమైన ప్రభావం కల్పించుకొని, ప్రజలను తన అనుయాయులను చేసికొగలిగాడు. మహాత్ముని ఆగమనంవరకూ, ఒక దశాబ్దకాలం, భారతదేశ ప్రజాహృదయానికింతకూ నాయకుడై ఏకప్రతాధిపత్యం వహించాడు. ఆ యుద్ధమధ్యంలోనే విధి బలియమై ఆయన అనువుల గొంది. ఆ స్థానంలో, ఏ సంరంభమూ లేకుండా, నెమ్మదిగా, నిరాడంబరంగా నిలిచి, ఆయన తర్వాత నాయకుడు, మార్కడేవాన్ని స్వాతంత్ర్య ముఖంగా నడిపించే యుద్ధంలో, కాంతంగా, నిరంతరమూ అహింసాయుద్ధం పాగిస్తూ దేశానికి స్వాతంత్ర్యం ఇప్పించాడు. తిలక్ స్వాతంత్ర్యంకోసమే జీవించాడు. స్వాతంత్ర్యం కోసమే తన అనువులను విడిచాడు. కాబట్టే నుగరించి చిడిత్రేయలు చెప్పినట్లు, "ఈ మహా పురుషుల మృతితో మన కంఠ తీరిన అపారమైన నష్టం కలిగిందో అన్న బాధ కన్పిస్తుంది, ఈ మహాపురుషులు సంపూర్ణంగా మనను విడిచి పోలేదని గుర్తించుకొనటంవల్ల మనం ఉపశాంతి పొందగలగతాము."—

తిలక్ త్యాగము

తిలక్ తన సర్వస్వాన్నీ దేశానికి త్యాగంచేసి వైచి, దుర్భరదారిద్ర్యంలో, కష్టాలలో తన జీవితం గడిపాడు. పూర్వ చారిత్రజ్ఞానంతో, ఆ జ్ఞానశీత్రంతో, ఒకనాడు సర్వ సంస్కృతులకు భారతభూమి జన్మభూమిగా ఉన్న విషయం ఆయన చూడగలిగాడు. మళ్ళీ ప్రపంచజాతులలో తన మార్కడేవానికి ఆ గౌరవస్థానం ఇప్పించాలని ఆయన ఆత్మ పరిరక్షించింది. ప్రతిభా యుక్తుడై ఆయన జన్మించాడు దేశాన్ని ఉత్తేజిత మొనర్చవలసినట్లు ఉత్కృష్ట కాంక్ష కలాపంకోసం కారణజన్ముడై జన్మించాడు. తన దేశానికి స్వాతంత్ర్యము గౌరవము చేకూర్చాలనే ఉన్నతాశయాలు, ఆయన్ను మహాకార్యాలకు ప్రేరేపించి, రాక్షస సముమైన కీర్తిని ఆయనకు చేకూర్చాయి. తిలక్ సమకాలికులలో తిలక్ అంతటి వక్త లేడు. "స్వయం సేవ", "స్వసామర్థ్యము" మాత్రాలను భారతజాతికి ఆయన నేర్పాడు. సర్వము త్యాగముచేసి, కష్ట జీవనం సహించటం ఆయన జాతికి నేర్పాడు. 1922 లో అహమ్మదాబాద్ నెమ్మన్న జడ్జి బ్రూమ్ ఫిల్డ్, మహాత్మాగాంధీపై నేరాన్ని విచారిస్తూ, తిలక్ పేరతో గాంధీపేరును జోడించి నప్పుడు మహాత్ముడిలా అన్నాడు. "బాలంగా ధర్ తిలక్ 'విచారణ'ను స్వృతికి తెచ్చినందున మీరు నన్ను గౌరవించారు. ఆయన పేరుతో నాపేరు జోడించటం నాకు మహాగౌరవము సమకూర్చుటమని అత్యధికానంద పూరితమైనదానని సగర్వంగా చెప్పుకొంటున్నాను."

దేశవిభజనను, పాకిస్తాన్ స్థాపనము, కొంత విషయాన్ని సమకూర్చినప్పటికీ, ఈనాడు తిలక్ స్వప్నము యధార్థస్వరూప మందుకొన్నది.

దేశవిభజనకు మనం ఒప్పుకొన్నా ఆ విభజనలోనే అనుభూతమై రాగల కష్టాల బీజాలు ఉన్నాయి. అందుకని ఈనాడు మనమందరూ, బాలంగాధర్ తిలక్ దృఢవిశ్వాసాన్ని, సాహసాన్ని, అనంతరదేశ సేవాపరుబుదీని మనస్సుకు తెచ్చుకొని, దృఢమనస్కులమై, దేశసేవాపరులమై, సాహసంతో, మన ప్రభుత్వమనకూ, మన జాతికి, అండగా నిలువలెనని నిశ్చయించుకోవాలి. ఎంతటి త్యాగానికైనా సిద్ధపడి, మళ్ళీ పరాక్రమణులకు తా వీలుకుండా, మన స్వాతంత్ర్యాన్ని రక్షించుకోవాలి. ఇదే మనము తిలక్ మహాశయనానికి నిర్దించగల స్మారక చిహ్నము!

Advertisement for 'Bharat Prashni' (భారతప్రశ్ని) featuring a bottle of 'Lodhra' (లోద్రా) medicine. The text describes its benefits for various ailments, particularly related to women's health (uterine tonic). It mentions 'Kansirukutikam' (కన్సీరూకుటికం) and 'Lodhra' (లోద్రా) as key ingredients. The advertisement is published by 'Jai Hind Publicities' (జై హింద్ పబ్లిసిటీస్).

యుగసంధి

(19-వ పేజీ తరువాయి)

ఉద్రేకానికి వశమయిపోయాడు. "నే నవల తిరగ బడవలసింది," అతను గొంతు బొంగురుపోయేట్లు అరిచాడు. అతని ముఖం ఉబ్బింది, వికృతంగా అయిపోయింది. పిడికిలి బిగించి గాలిలో ఎవరికో ఉద్దేశించి భయపెడుతున్నట్లు— "నే నింక ఊరుకోను, నే నింక అగను." కాని అరిచా వాసిన్నా కన్నీళ్ళతో వచ్చి అతని మెడమీద వారింది. ఇద్దరూ నేలమీదికి వాలిపోయారు. "ఒకరిపక్కన ఒకరు," అనిపూసా తరువార తక్కిన సేవకులతో చెప్పింది, "పాపం, వాళ్ళ తలలు వాలిపోయాయి, ఎండతగిలిన మేక పిల్లలాగ....."

కాని మధ్యాహ్నపు తేడ వేడి క్రమంగా తగ్గుతుంది. తరువార సాయంకాలం వస్తుంది. రాత్రి పడుతుంది. ఆ తరువాత కడగితో ఓదార్పు ఆకరణ్యం ఉంది—అక్కడ బరు పెక్కి అలిసిపోయిన హృదయాల మధురమయిన నిద్రలో మైమరచి పోతాయి...

౨౯

అగ్రశలలు గడిచిపోయాయి. తెల్లటి కీతువు వచ్చింది. మబ్బులేని క్రూరమయిన కదలికలేని పొగమంచులతో, ఒత్తుగా తెల్లగా పరుచుకొనే దూది మంచులతో, చెట్లూడ సురగలతో, పాలి పోయిన నీలకాశంతో, పొగ గొట్టాల్లోనించి జడల్లా అల్లుకునే పొగలతో, ఒక క్షణం తెరిచే సరికి ఇంటి గుమ్మరలలోనించి వచ్చే ఆవిరితో, నవనలూడే ముఖాలతో, చలివల్ల తపతప నడిచి పోయే గుర్రాల డెక్కల చప్పుడతో—జనవరి శలలో ఒక పగలు గడిచి సాయంత్రం ఆసన్నమయింది. కదలికలేని ఆ గాలిలో సాయంకాలపు చలి మరి చురుకుగా ఉంది. మనగ కమ్మిన మూర్ఖా సమయం అంతకంతకీ మాసి పోతోంది. మెరిసోలో పెద్ద ఇంట్లో కిటికీలలో దీపాలు వెలుగుతున్నాయి. ఫ్రోగ్ ఫిష్ నల్లటి పొట్టికొలు తొడుక్కుని, తెల్లటి తొడుగులు చేతులకు తొడుక్కుని అతి గంభీరంగా ఏడుగురికి బలమీద వడన చేశాడు. ఒకవారం రోజుల క్రితం, ఒక వల్లెటూరి చర్చిలో రెండు వివాహాలు నిరాడంబరంగా జరిగిపోయాయి—చివరికి సాక్షులకూడా తేకుండా. ఆర్కాడీ కాట్రాల్ వివాహం ఒకటి. నికోలె పెట్రోవిచ్ ఫెసిచ్చాల్ వివాహం ఒకటి. ఈనాడు నికోలె పెట్రోవిచ్ తన అన్నగారికి పిడోగ్లూ విందు ఇస్తున్నాడు. అతను మాస్కో ఏదో పనిమీద వెడుతున్నాడు. ఆ శుభకార్యాల అయిపోయిన వెంటనే ఆనాసరివ్వా కూడా మాస్కో వెళ్లి పోయింది. వెళ్ళిపోయే ముందు ఆమె వధూవరులకు చక్కని బహుమతులు ఇచ్చింది.

సరిగ్గా మూడుగంటలవేళ అందరూ బల్ల దగ్గరకు చేరుకున్నారు. మిట్ట్యాగ్ కూడా కూర్చోబట్టారు. అతనితోకూడా తెల్లటి బ్రాఫీ పెట్టుకున్న ఒక దాడికూడా తయారయింది. పావెల్ పెట్రోవిచ్ కాట్రాల్ ఫెసిచ్చాల్ మధ్య కూర్చున్నాడు. 'భర్తలు' ఇద్దరూ భార్యల పక్కన కూర్చున్నారు. మనస్సేపాతులు ఇప్పుడు కొంచెం మారారు, వెనకటికంటే అందరూ తుప్తిగా బలంగా ఉన్నట్లు కనబడుతున్నారు. ఒక్క పావెల్ పెట్రోవిచ్ మట్టుకు పల్చబడి పోయాడు. దిద్ది తీర్చిన అతని వర్చుస్కు ఈ మార్పు ఒక వింత గౌరవాన్ని ఆపాదించింది.

ఫెసిచ్చాల్ కూడా కొంత మారింది. కొత్త నిల్లు గౌనులో, విశాలమయిన ముఖమల్ అచ్చాదన జుట్టుకి కప్పుకుని, మెడకు బంగారు గొలుసు వేసుకుని అడ్డోదాన్ని చంపే నిశ్చైతన్యంతో; తనయెడల, తన చుట్టూ ఉన్నవారి యెడల గౌరవాన్ని ప్రదర్శిస్తూ కూర్చుంది. ఆమె చిరునవ్వులో ఒక భావం చూచాయగా వ్యక్తమవుతోంది, "క్షమించండి, నాతప్పు ఏమీ లేదు." ఆమె ఒక్కతే కాదు, అందరూ అలాగే చిరునవ్వు నవ్వుతున్నారు—క్షమార్పణ తూర్వకంగా. అందరూ కొంచెం ఆసంద్భంగా కొంచెం విమోచనంగా ఉన్నారు. నిజానికి అందరూ మనస్సుల్లో నుఖంగా ఉన్నారు. కులాసాగా ఒకరి అవసరాలను ఇంకొకరు కనుక్కున్నారు; అమాయకమయిన ఒక ప్రహస

నంలో పాత్రల్లాగ. కాట్రాల్ ఒక తెలుపుకు చిత్త వైర్యాన్ని నిలబెట్టుకుంది. ఆమె ఆత్మవిశ్వాసం ఆమె చూపుల్లోనే వ్యక్తమవుతోంది. నికోలె పెట్రోవిచ్ ఆమె అంటే అమితమయిన అనురాగం వీర్చింది. భోజనం అయిపోయిన తరువాత అతను లేచి చేతిలో చిన్న మధుపాత్ర పుచ్చుకుని పావెల్ వేపు తిరిగాడు.

"నువ్వు మా దగ్గరనించి వెళ్ళిపోతున్నావు, అన్నయ్యా!" అతడు ప్రారంభించాడు, "ఆటే కాలం మమ్మల్ని వదలి ఉండవని మా నమ్మకం. అయినా నేను పడే ఆ వేదన నేను...మేను... నేనెంత...మేమెంత...అంతే, అసలు బాధ ఏమంటే, మన కవ్వరికి ఉపన్యాసాలు చెప్పడం రాదు. ఆర్కాడీ నువ్వు చెప్పు."

"వద్దు నాన్నా, నేను అనుకోలేదు." "ఇంక నేనే నీమిటి బాగా తయారయిన వాడిని! అన్నయ్యా! ఒక్కటే అంటాను. మమ్మల్ని అందరినీ కాగలించుకుని వెళ్ళిపో. నువ్వు నుఖంగా ఉండాలి. తొందరగా మళ్ళీ తిరిగిరావాలి"

పావెల్ పెట్రోవిచ్ అందరినీ మద్దుపెట్టుకున్నాడు, మిట్ట్యాగ్ కూడా. ఫెసిచ్చాల్ చేతిని కూడా పెదవులకు ఆన్పాడు. ఆమె కొంక చెయ్యి అందివ్వడం బాగా చేతకాలేదు. నింపిన మధుపాత్ర మళ్ళీ కాగి చేసి దీరంగా నిట్టూర్పుతూ అతను అన్నాడు, "మీ రందరూ నుఖంగా వుండాలి; శలవు" ఈ ఆంగ్ల వదలిగా శలవు తీసుకోదాన్ని ఎవరూ గుర్తించలేదు కాని అందరి హృదయాలూ ద్రవించాయి.

"బజర్ వో జ్వావకారం," అని మెల్లగా కాట్రాల్ తన భర్త చేతిలో అంది మధుపాత్ర పైకి ఎత్తుతూ. ఆర్కాడీ హృదయపూర్వకంగా ఆమె చేతిని నొక్కాడు అది గ్రహించి. కాని ఇది గట్టిగా పైకి అనడానికి అతనికి సాహసం లేకపోయింది.

ఇంక ఆఖరికి వచ్చాం, అవునా? అయితే కొందరు పాఠకులకు మేము ప్రవేశపెట్టిన క్రతి పాత్ర వర్తమానంలో, నడనూన్న వర్తమానంలో ఎల్లా ఉండో తెలుసుకోవాలని కుతూహలం ఉండొచ్చు. అది తీర్చడానికి మేం సిద్ధంగా ఉన్నాం.

ఆనాసరివ్వా ఈ మధ్య పెళ్ళి చేసుకుంది—ప్రేమించికొడు, అనుకూల్యాన్ని గర్హించి. వరుడు రష్యాదేశానికి భావి నేత కాదగినవాడు. తెలివయినవాడు, న్యాయవాది, లోకపరిజ్ఞానం ఉన్నవాడు, స్వైర్యం ఉన్నవాడు, మంచి ధారాళంగా మాట్లాడగలడు—ఇంకా యౌవనం గడిచిపోలేదు అతనికి. మంచి స్వభావం కలవాడు. ఉద్రేకం ఎరగని చల్లని మంచునంటి హృదయం కలవాడు. వారిద్దరూ బాగా కలిసిమెలిసి కొత్తరం చేస్తూన్నారు. బహుశా అల్లా జీవిస్తూ సాఖ్యాన్ని కూడా పొందగలుగుతారు...బహుశా ప్రేమను కూడా. క—రాజకుమారి చనిపోయింది. ఆరోజునే ఆమెను అందరూ సురచిపోయారు. కిర్స్నోవ్ లు తండ్రి కొడుకు తిద్దరూ మెరిసోలోనే ఉన్నారు. వారి అదృష్టం తిరగబడింది. ఆర్కాడీ జమివ్యవహారాలు అతిశ్రద్ధగా చూస్తూన్నాడు. కమతం మీద మంచి ఆదాయమే వస్తోంది సంఘ పునర్నిర్మాణానికి నికోలె పెట్రోవిచ్ ని మధ్యవర్తులగా ఒకడుగా వేరారు ప్రభుత్వంవారు. అతడు తన కిక్కిరాద్దీ వనిచేస్తూన్నాడు. అతడు జిల్లా అంతటా ఎప్పుడూ తిరుగుతూనే ఉంటాడు. పెద్ద పెద్ద ఉపన్యాసాలు ఇస్తాడు. (అతను చెప్పేది ఒకటే విషయం, రైతుకి "విషయాలు భోధ పడాలి," అంటే దాని అర్థం, అనేకసార్లు ఒకే విషయాన్ని పునర్వరణచెయ్యడం ద్వారా ఆతన్ని ఆ విషయంతో అంగీకరించేట్లు చేయ్యాలి.) అయితే నిజానికి ఆతనంటే పైతరహా వారికి సంకల్పితేదు—వారు అభ్యుదయం అనే మాటను చిత్రంగా ఉచ్చరిస్తారు (ఫ్రెంచివారు వారిఅభిప్రాయంలో ఎల్లా ఉచ్చరిస్తారో అల్లాగ). సంస్కారం లేని క్రిందితరహా జనానికి సంకల్పితేదు—వారికి ఈ పాడు 'అభ్యుదయం' అంటే అసలు పడదు. రెండు పక్షాలకూడా అతడు అతి మెత్తగా కనిపిస్తాడు. కాటెరీనా సర్గిన్నాకు ఒక కొడుకు—చిన్ననికోలె, మిట్ట్యాగ్ బంగారు వరుగెత్తుతాడు, ధారాళంగా మాట్లాడతాడు.

ఫెసిచ్చాల్, అంటే ఫెసిచ్చాల్ కోలేవ్నా, తన భర్త, కొడుకు తరవాత కోడలిని ప్రేమించినట్లు ఇంకెవరినీ ప్రేమించదు. ఆమె పియానో దగ్గర కూర్చుని వాయిస్తోంటే కులాసాగా రోజులు రోజులు ఆమె పక్కన గడిపివేస్తూంది. పీటర్ ని గురించి ఒక ముక్క. అతనికి మూర్ఖత్వమూ, గౌరవమూ ఎక్కువ అవడంవల్ల చాలా క్రతార్తి పోయాడు. కాని అతనికి పెళ్ళయింది. భార్య ద్వారా కట్టంకూడా బాగా వచ్చింది. ఆ ఊళ్లో తోటమాలి కూతురు ఆమె. ఆమె గడియారాలు లేవనే కారణంగా ఇద్దరు మంచి వరులను వద్దండి—పీటర్ కి గడియారమే కాదు, దూడ చర్మంతో కుట్టిన జోళ్ళ కూడా ఉన్నాయి.

డ్రెస్ డెజ్ లో బ్రూల్ భవనంలో నాగరకులంతా వాహళికి వెళ్ళే నాలుగు అయిదు గంటల మధ్య మితు ఒక విధం ఏ క్ల ముసలిమనిషి కనిపిస్తాడు. దగ్గతో బాధపడుతున్నట్లు కనిపిస్తాడు. తల పూర్తిగా నెరిసిపోయింది, అద్భుతమయిన దుస్తులు వేసుకుంటాడు. ఆ దుస్తుల తరహా ఎంతోకాలం నాగరకులొకంతో మదలినవాళ్ళకిగాని రాదు. అతను పావెల్ పెట్రోవిచ్. అతను మాస్కోనించి దేహోగ్యం కోసం పరదేశాలకు వెళ్ళాడు. చివరికి డ్రెస్ డెజ్ లో ఆవాసం స్థిరపరుచుకున్నాడు. అక్కడ ఇంగ్లీషు వారికినూ, రష్యానించి వచ్చిన యాత్రీకులతోనూ కలిసిమెలిసి తిరుగుతూంటాడు. ఇంగ్లీషువారితో నిరాడంబరంగా సహజంగా, అయినా గౌరవంతో మనులుతాడు. అతన్ని చూస్తే వారికి విసుగెత్తుతుంది. కాని 'అపలయన' పెద్దమనిషిగా అతన్ని గౌరవిస్తారు. రష్యాదేశీయులతో మాత్రం ఆతను చాలా స్వేచ్ఛగా ఉంటాడు. తన చిరాకు నంతనే వ్యక్తపరుస్తాడు, తనను గురించి తనే వేళాకోళం చేసుకుంటాడు కాని అది చాలా చూపుగా, లేటికగా, యదాలాపంగా చేస్తాడు. ఆతని విశ్వాసాలన్నీ స్లావోఫీల్ తత్వానికి చెందినవి—ఎక్కువ ఉన్నతస్థాయిలో ఆవిశ్వాసాలండడం ఒక విశిష్టతగా పరిగణిస్తారు. అతడు రష్యన్ భాషలో ఏదీ చదవడు. కాని అతని వ్రాత బల్ల మీద రైతులుపయోగించే జోళ్ళను పోలిన ఒక పెండి విగ్రహం ఉంది. యాత్రీకులు తరుచు అతని వెంట పడుతుంటారు. మాట్స్యి ఇవిచ్ కొల్యాజ్కో, ప్రస్తుతం ప్రభుత్వ వ్యతిరేక పక్షంలో ఉండి, మంచి రీతిగా అతన్ని చూడడానికి వచ్చాడు. ఇంక ఆ దేశీయులు—వారితో అతను అసలు కలవడు—అతి ముందు ఊరేక మోకరిస్తూ ఉంటారు. నాటకాలలోకి, రాజభవనంలోకి 'డెర్ పార్ బారకోవాక్' కిర్స్నావ్ అంత నుతువుగా టిక్కెట్లు ఇంకెవరికీ దొరకవు. అతను చెయ్యగలిగిన పనులన్నీ మంచి హృదయంతో చేస్తాడు. ఇంకాకూడా కాస్త ఈ లోకంలో అతను ఏదో కదలిక కలిగిస్తూనే ఉంటాడు. వెనక ఎప్పుడో సమాజంలో పెద్ద సింహం లాగ మెలగిన రోజులు పూర్తిగా వృథాఅయిపోతేడు. కాని అతని జీవితం, భారంగా ఉంది... ఎంత భారంగా ఉందో నిజంగా అతనికికూడా తెలియదు. అక్కడి రష్యన్ చర్చిలో అతన్ని చూస్తే తెలుస్తుంది. ఒకమూల గోడకు చేర్చబడి అతను ఏదో ఆలోచనలో మునిగిపోతాడు. పెదవులు గట్టిగా బిగించి కదలకుండానే గుండెమీద చేత్తో నిలవ గుర్తు వేసుకుంటాడు.

కుక్షి కలికూడా పరదేశాలకు వెళ్ళింది. ఇప్పుడు హీడెల్ బర్గ్ లో ఉంది. ఇప్పుడు ఆమె చదువుకున్నది ప్రకృతి శాస్త్రంకాదు, గృహ నిర్మాణ శాస్త్రం—ఆ శాస్త్రంలో, ఏదో కొత్త నూత్రాలు కొన్ని కనిపెట్టినట్లు ఆమె చెబుతుంది. ఇంకా ఆమె విద్యార్థులలో కలిసి మెలిసి తిరుగుతుంటుంది; ముఖ్యంగా ప్రకృతి రసాయన శాస్త్రాలు చదివే రష్యన్ విద్యార్థులతో. అటువంటివారు హీడెల్ బర్గ్ లో చాలామంది ఉన్నారు. మొట్టమొదట వారి భావాలలో ఉన్న నిజాయితీని చూసి అమాయకులయిన జర్మన్ శాస్త్రజ్ఞులు ఆశ్చర్యపడిపోతారు. తరవాత వారి చేతకానితనం, సామర్థతనంమీద ఆశాస్త్రజ్ఞులే మరింత ఆశ్చర్యపడుతారు. ప్రాణవాయువుకి నల్లజనికీ గల భేదమయినా ఎరగని ఇద్దరు అల్లాంటి రసాయన శాస్త్ర విద్యార్థులతో సిట్టికోవ్ పీటర్సుబర్గ్

లో తిరుగుతుంటాడు. వారికి వెక్కిరించే ఎక్కువ, స్వాభిమానం ఎక్కువ. అతను ఇంక గొప్పవాడు కావడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాడు. బజర్ వో కృషిని తనుగా కొనసాగిస్తూన్నట్లు అతని విశ్వాసం. ఎవరో ఆతన్ని పట్టుకుని కొట్టారని ఒకకథ ఉంది; కాని అతను దీని తీర్పు తున్నాడు. ఎవరికీ తెలియని ఒక పత్రికలో, ఎవరికీ కనబడని ఒక మూల అతను ఒక వ్యాసం ప్రచురించాడు. అందులో తనను కొట్టినవాడు వట్టి పిరికిపండ్ అని నూచించాడు. ఈ పద్ధతిని అతను అవమాన్యం అంటాడు. అతని తండ్రి వెనకటిలాగే అతన్ని తిడుతుంటాడు, అతని భార్య అతన్ని వట్టి మూర్ఖునిగా చూస్తుంది... ఒక సారస్వత వేతిగా.

రష్యాలో ఎక్కడో ఒక మూల ఒక చిన్న వల్లెలో ఒక శ్మశానం ఉంది. మన శ్మశానాలన్నీటిలాగే అది చాలా జీర్ణావస్థలో ఉంది. చుట్టూ తవ్విన గోతుల్లో ఒత్తుగా గడ్డి మొలిచి పోయింది. కర్రనిలువలు కింద పడిపోయి తుచ్చి పోతున్నాయి. రాతి పలకలన్నీ కడికి పోయాయి—ఎవరో చెనుకనుని వాటిని తోస్తూన్నట్లు. రెండు మూడు ఆకులు రాలిన చెట్లు కొద్దిగా నీడను ప్రసాదిస్తాయి. నిరాశూంధంగా ఆ గోరీల మధ్య గొర్రెలు సంచరిస్తూంటాయి... కాని వాటిలో ఒక గోరీ ఉంది. మనిషి తాకనిది, జంతువు తొక్కినది. ఒక్క పక్షులు మాత్రం ఉడయాన్నే దానిమీద వాలి పాట పాడతాయి. మట్టా ఇనవడోచ చుట్టి ఉంది. రెండు పక్కలా లేత ఫర్ చెట్లు పాలి ఉన్నాయి. యవ్ గసి బజర్ వోని అందులో పాలి పెట్టారు. ఆట్టే దూరంగా లేని వల్లెలోంచి, తరుచు, చాలా చిక్కి శిల్పాలయిపోయిన ఇద్దరు వృద్ధులు—భార్యభర్తలు అక్కడికి వస్తుంటారు. ఒక రీమీద ఒకరు ఆనుకుంటూ, బరువుగా నడుస్తూ వస్తారు. ఇనవడోచ దగ్గరకు వచ్చి అక్కడ మోకరిస్తారు. చాలాసేపు గాఢంగా కన్నీడు కార్చుతారు. ఆవేదన పడతారు. నిశ్చయమైన ఆ రాతి పలకవేపు తడేకధానంగా చూస్తారు. ఆ రాతి పలక కింద తను పుడుతున్నాడు. ఏదో ఒకటి రెండు మాటలు మాట్లాడుకుంటారు. రాతి పలకమీద దుమ్ము దులుపుతారు. వంగిపోయిన ఫర్ చెట్లు కొమ్మను సరిచేస్తారు. ప్రార్థిస్తారు. ఆ ప్రదేశాన్నించి వారు ఒక పట్టాన్ని తెంచుకొని వెళ్ళిపోతారు. ఇక్కడ వారికి తమ కొడుకు దగ్గరగా ఉన్నట్లు ఉంటుంది... అతనికి సంబంధించిన స్మృతులకు దగ్గరగా ఉన్నట్లు... ...వారి కన్నీరు, వారి ప్రార్థనలు, అవన్నీ నిష్ఫలమేనా? ప్రేమ, దివ్యమయిన ప్రేమ, గాఢమయిన ప్రేమ చివరకి కిక్కి పోయిన మయినదేనా? అట్టే! కాదు! ఆ గోరీలో విశ్రమిస్తూన్న ప్రాణి ఎంత తీవ్రమయినదయినా, ఎన్నికొని వనలు చేసినా, ఎంత తేలికైనగా జీవించినా, ఆ గోరీ మీద మొలిచిన తువ్వెల్లు అమాయకమయిన దృక్పథంతో మనవేపు ప్రకాశంకా చూస్తాయి. నిశ్చేతనమయిన మార్పు లేని కాంతి, ప్రకృతికి సహజమయిన ఆ మహాప్రకాశాని గురించే కాదు; ఆ తువ్వెలు నిరంతరము జరుగుతుండే పరస్పర కైరధ్యాల సమన్వయాన్ని చాటుతాయి, జీవితంయొక్క అనంతత్వాన్ని చాటుతాయి.

నెరసిన వెంట్రుకల ఔషధము
రంగు పూయనక్కరలేదు. అయిర్వేదచికిత్స. తెల్లని, రంగును మార్చి శాశ్వతముగా వెంట్రుకలకు నలుపు నిచ్చును గుణం కానిదో, రక్తావాసమ చేయబడును. తెలుపు కొంచెమైయుండిన దూ2.8-0.3; మధ్యరక్తమైయుండిన దూ 3.8-0.3; పూర్తిగాయుండిన 5.0-0.0.
గమనింపు:—ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ నిచ్చు ఔషధము.
Keshi Ranjan Aushadhalaya,
M. 63, P. O. Ranigani (Burdwan.)

స్వతంత్రభారతకేంద్రప్రభుత్వమంత్రివర్గము.

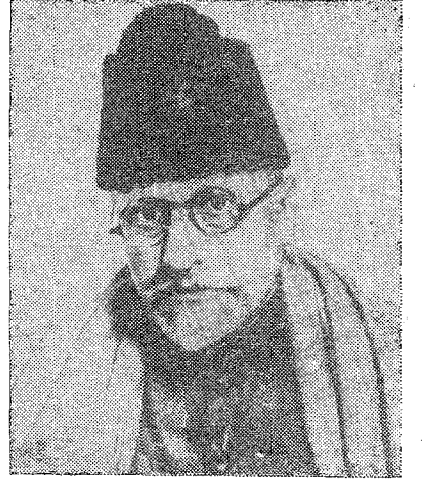
జహ్వార్ లాల్ నెహ్రూ

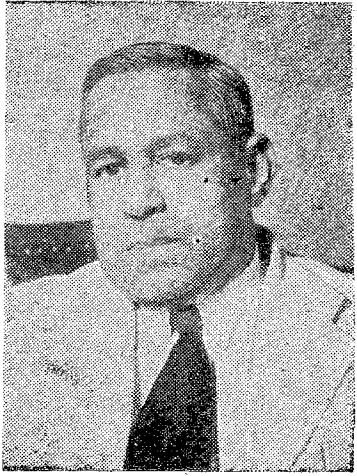
సర్దార్ వల్లభాయీ పటేలు

జయరాందాస్ దొలత్ రామ్

మాలానా అబుల్ కలాం అజాద్

బాక్ మత్తాయ్

సర్దార్ బల్ దేవ్ సింగ్

జగ్ జీవన రామ్

మోహన్ లాల్ సక్సేనా

రాఫీ అహమ్మద్ కిచ్చాయ్

శ్రీమతి రాజకుమారి అమృత్ కౌర్

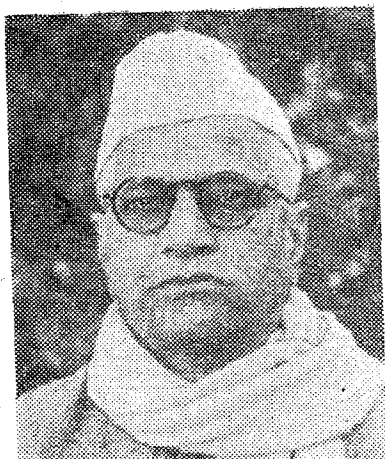
డా. అంబేద్కరు

ఆర్. కె. పన్నుగం శెట్టి

డా. శ్యామ్ ప్రసాద్ ముఖర్జీ

యన్. వి. గాడ్కర్

కె. సి. నియోగి

గోపాలస్వామి అయ్యంగర్

గాంధీ మహాత్మని

ఆత్మకథ

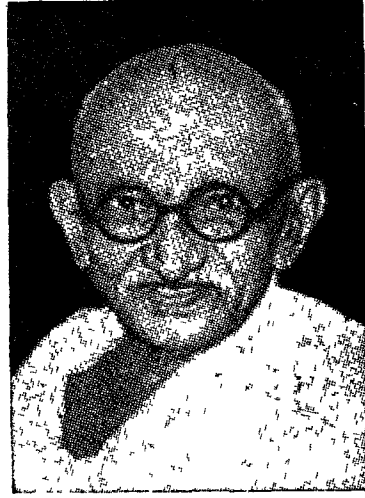
ప్రథమ ద్వితియ సంపుటములు

[చతుర్థముద్రణము]

శతావధాని వేలూరి శివరామ శాస్త్రిగారి అనువాదము
ద్వితియ సంపుటము తయారై ఉన్నది త్వరపడుడు
ఖద్దరు బైండు

ప్రతిసంపుటము పోస్టేజితో సహా వెల రూ. 5-9-0

ఒకేసారి 2 సంపుటములు పోస్టేజితో రూ 10-12-0

శ్రీమద్భగవద్గీత

వ్యాఖ్యాత: శ్రీకాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు

ఐదవ ముద్రణము

సంస్కృతమూలము, తెలుగున టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ

వివరణములు గల 400 పుటల గ్రంథము. గీతాధ్యయన

పరులకు మిక్కిలి ఉపయుక్తమైనది.

ఖద్దరు బైండు

వెల రూ 4-0-0 లు.

తపాలాఖర్చు రూ. 0-9-0.

పోస్టుచార్జ్ 212,

ఆంధ్రగ్రంథమాల

మదరాసు 1.

ఆంధ్రవిజ్ఞానసర్వస్వము

ప్రథమ ద్వితియ సంపుటములు

ప్రథమ సంపుటమునందు డిమీర్ ౪-వ ఆకృతియందు ౬౦౦ పుటలు గలవు. ఇందు 'అ' నుండి 'అధ్వర్య' వరకును గల విషయము గలదు. త్రివర్ణ పటములు ౪, ఇతరపటములు ౧౨౫, వివిధ విషయములు ౪౦౦ కలవు.

రెండవ సంపుటమునందు డిమీర్ ౪-వ ఆకృతియందు ౬౦౦ లకు మించిన పుటలు కలవు. 'అ' మొదలుకొని 'అశ్వినీ' వరకు గల విషయము గలదు. త్రివర్ణపటములు ౧౦. వానిలో ౨ అమరావతి స్తూపమునకును ౨ అనాహతమునకును చెందినవియు, ౬ దేశచిత్రపటములును గలవు ఇవిగాక మరి ౫ సాదా దేశపటములు కలవు. ప్రాచీనాంధ్రుల కళాసంపదను వ్యక్తముచేయు అమరావతిస్తూపమును గురించిన గొప్ప వ్యాసమునందు అమరావతి శిల్పమునకు సంబంధించిన హిథ్‌టోన్ బొమ్మలు రమారమి ౧౦౦ ను, వేవఘాషాదుల పెల్లడించు బొమ్మలు ౫౦ వఱకును గలవు. మరియు అభినయమను వ్యాసమున భరతశాస్త్రమునందలి వేణువేణుహస్తములను సూచించు బొమ్మలు ౫౭ ను, 'అనాహతము' నందుపట్టుకాదుల చిత్రములును గలవు. ఇట్లు ఆయా వ్యాసములకుచెందిన చిత్రములు మొత్తముమీద ౨౫౦కి పైగా నున్నవి. వివిధ విషయముల సంఖ్య ౪౦౦ వరకు నుండును. సంపుటము చక్కని నవ్విదేశీచర్మముతోడను బంగారు రేఖలతోడను సంపుటికృతము. ప్రతిసంపుటమున ౬౦౦ పుట లుండును.

ప్రతిసంపుటము వెల రూ. ౧౦.

పోస్టు ఖర్చులు: రూ. ౦-౧౦-౦.

రైలు ద్వారా దగ్గర చోట్ల ఖర్చులు ఆ. ౧౨.

మేనేజరు,

ఆంధ్రవిజ్ఞానసర్వస్వ కార్యాలయము,

నెం. 7, తంబుకెట్టిపేటి, మదరాసు.